

Kag Ma-adong Balità nak Gingsuyat ni

LUKAS

KAG MGA PA-UNANG BISAYA TUNGÓR SA MA-ADONG BALITÀ NAK GINGSUYAT NI LUKAS

Kalíng Ma-adong Balità nak ingsuyat ni Lukas ay imáw kag una sa ruháng libró nak ida ingsuyat. Ingsuyat nidá kalí bilang usáng masasaligang basahon tungór kang Hesu-Kristo. Kag pangruháng libró nak ida ingsuyat ay kag mga Binuhatan it mga Apostoles. Kalíng mga libró nak kalí ay ingsuyat nidá para sa ida amigo nak kag ngayan ay si Teopilo, usáng dungganon nak tawo. Kalí ay nagpapasador sa atò nak si Hesus kag ingpromisa nak Manluluwás sa mga lahi it Hudyo patí sa ibáng mga nasyón.

Rakóng kasadya kag ingrarayá it suyat nak kalí, lalong-lalo-éy kag gingsisilíng dilí tungór sa pagkatawo ni Hesus ag sa Ida pagkayab pa-langit. Sa suyat yang nak kalí makikità kag tungór sa pagkatawo ni Hesus ag imáw ra sa mga natabô sa Ida tong Sidá ay anak pa, patí ra kag pilang mga istoryang halimbawà, tuyár sa nahanungór sa ma-adong Samaryanhon, ag katóng tungór sa nawagit nak anak nak nakità ray.

SI-O SI LUKAS?

Si Lukas ay usáng inggwát inarayáng manugbuyong. Sidá ay naka-ibahan ni Pablo sa pilang mga pagbiyahe nidá. Kag ida mga ingsambit sa ida sinuyat dilí tungór sa mga hari, mga punò, ag mga importanting natabô it katóng panahón ninrá, ay parehong gadór sa ingsuyat it ibáng mga tawo it kató. (Lukas 1:5 2:1-2 3:1-2) Kag libró nak kalí ay ingsuyat ni Lukas mga 30 tu-ig pagkatapos sa kamatayon ni Hesus. (Kalí ay ingbibilang nak 60 A.D.)

KAG SUYÓR IT LUKAS

Kag Pagtunà it Ma-adong Balità 1:1-4
Kag Pagkatawo ni Juán nak Manugbawtismo 1:5 - 2:52
Kag Misyon ni Juán nak Manugbawtismo 3:1-20
Kag Pagbawtismo ag Pagtintár kang Hesus 3:21 - 4:13
Kag Ministeryo ni Hesus sa Galileya 4:14 - 9:50
Kag Pagpagto ni Hesus sa Herusalém 9:51 - 19:27

Kag Misyon ni Hesús sa Herusalém 19:29 - 21:38
 Kag Pagti-ís it Maramong Hirap ni Hesús
 ag Kag Ida Kamatayon 22:1 - 23:56
 Kag Pagkabanhaw ni Hesús Hanggáng
 sa Ida Pagkayab pa-Langit 24:1-53

1 Sa Imo Talahuron nak Teopilo:—

¹Maramo-éy kag mga tawo nak nagtinguhâ nak magsuyat it mga natabô sa tungâ namò ²it katóng rahalí pa si Hesu-Kristo sa kalibutan. Nakità ninrá kag tanáng mga natabô magtunà pa sa primero, ag inra ra gingwali sa maramong lugár kag mga bisaya it Gino-o. ³Akò ra mismo na-usisa it ma-ado kalíng mga bagay magtunà sa primero ag nupay ma-ado sa akò nak akó ra isuyat it pasunor kag tanáng natabô agór imo mababasa. ⁴Kalí ay agór ma-ayaman nimó kag kamatu-uran tungór sa mga bagay nak kalí nak gingtudlu-éy sa imó.

Kag Pagpa-ayám nak Matatawo si Juán nak Manugbawtismo

⁵It katóng kapanahunan ni Herodes nak Harì it Hudeya ay inggwá it usáng parì nak kag ngayan ay Zacarias. Sidá ay ka-umir sa mga parì nak halín sa linya ni Abias ag kag ida asawa nak si Elisabet ay usá rang inanak it unang parì nak si Aaron. ⁶Sinráng mag-asawa ay parehong matarong sa pagmuyat it Diós dahil sa inra pagpangabuhí it kumporme sa mga Kasugu-án ag sa mga sulunranon nak halín sa Diós kadâ wayá't masisilíng tungór sa inrá. ⁷Ugaling ay wayâ sinrát anák dahil si Elisabet ay ba-og ag sinrá'y parehong mga maguyangéy.

⁸Usáng adlaw si Zacarias ay nagsiserbisyo sa atubangan it Diós bilang parì, dahil it kató ay turno it inra grupo sa pagserbisyo sa Templo. ⁹Tuyár sa inrá na-anranéy, sinrá ay nagbunot-bunutan, ag si Zacarias kag nabunot nak imáw kag magsunog it insenso sa sagradong lugár it Templo it Gino-o. Ngani, nagsuyór sidá rutó ¹⁰tong oraséy it pagsunog it insenso. Sa liwás ay nagtiponéy kag maramong mga tawo nak nagpipinangamuyò.

¹¹Habang rahagtó Sidá, gulpi yang nak yumu-aw kag usáng anghél it Gino-o nak nakatinrog sa bandang tu-o it altár nak ingsusunogan it insenso. ¹²Ngasing, nabayaka si Zacarias tong makità nidá kag anghél ag nakabatyag sidá it kahadlok. ¹³Ugaling, nagsilíng kalí sa idá, “Zacarias, ayâ gikahadlok. Ingrungóg it Diós kag imo pangamuyò kadâ kag imo asawa nak si Elisabet ay ma-anák it kayake, ag imo

sidá apangayanan it Juán. ¹⁴ Sidá ay inro mamumut-an ag aray-an kamó nidá it kasadya, ag maramò kag makinasadya sa ida pagkatawo ¹⁵ dahil magiging rakò kag pagmuyat sa idá it Gino-o. Indi sidá mag-inóm it ayak o mga nakakayangó nak inumon, ag sidá ay mapupuno-éy it Ispíritu Santo abér sa suyór pa yang it bituka it ida nanay. ¹⁶ Ag ida apabalikon sa Diós nak inra Gino-o kag maramong mga taga Israel. ¹⁷ Sidá kag ma-una sa Gino-o, nak rayá kag ispíritu ag gahóm nak asa kang Propeta Elias katóng una. Ahimu-on nidá kalí agór apabalikon kag bu-ót it mga tatay sa inra mga anák, ag agór pasunrón kag mga suwa-íl sa ka-ayam ag tugrà it mga matarong, sa pag-aman nidá it mga tawo nak hanráng magsunór sa Gino-o.”

¹⁸ Nagsilíng si Zacarias sa anghél, “Pa-unó nakò ma-a-ayaman nak matatabò kináng imo ingsilíng, dahil kaguguyangéy nakò ag imáw ra kag akò asawa.”

¹⁹ Nagsabát kag anghél, “Akó si Gabriel. Akó ay nagtitinrog sa atubangan it Diós, ag Sidá kag nagsugò sa akò agór magrayá sa imó it kalíng masadyang balità. ²⁰ Ag ngasing ay mati nganing ikáw ay mabubungóy ag ma-u-udon hanggáng sa adlaw nak matupár kalíng akò ingpa-ayam sa imó, dahil wayâ ikáw gipati sa akò mga bisaya, nak matutupár nak gadór sa inra tamang panahón.”

²¹ Myentras sa suyór pa si Zacarias, kag mga tawo ay naghuhuyat sa pagliwás nidá, ag natingaya sinrá asing narugay sidá sa suyór it Templo. ²² Ag pagliwás nidá ay indi-éy sidá makabisaya, kadâ na-isip ninrá nak inggwá it gingpakità sa idá kag GINOO rutó sa suyór it Templo. Nagsinyas yangéy sidá sa inrá ag nagpadayon kag ida pagka-udom.

²³ It katóng matapos kag mga adlaw it ida pagserbisyo sa Templo ay nagpa-uli-éy sidá. ²⁴ Wayâ narugay, nagsabak kag ida asawa nak si Elisabet ag sa suyór it limáng buyan ay wayâ sidá giliwas-liwás it bayáy. ²⁵ Silíng nidá, “Imáw kalí kag resulta it kag akó ay kaluy-an it Gino-o ag muyatan nidá kag akò kahimtangan, agór maba-óy kag akò kahud-anan sa tungâ it mga tawo.”

Kag Pagpa-ayam nak Matatawo kag Usáng Anák nak Apangayanan nak Hesús

²⁶ Sa pang-an-óm nak buyan it pagsabak ni Elisabet, ingsugò ray it Diós kag anghél nak si Gabriel papagto sa banwa it Nazarét sa Galileya. ²⁷ Sidá ay ingsugò nak pagtu-án kag usáng birhen nak rayaga nak napamayadihanéy it usáng kayake nak kag ngayan

ay José, nak halín sa lahi ni Haring David. Kag ngayan it kalíng rayaga ay si Maria. ²⁸ Nagpakità kalíng anghél kang Maria ag nagsilíng, “Magkasadya ka, ikáw nak namut-an it Diós! Kag Gino-o ay ka-ibahan nimó!”

²⁹ Ugaling ay nabayaka sidá rilíng ingbisaya sa idá ag ida ingpaka-isip kung asing tuyár kag pagbugno sa idá it anghél. ³⁰ Ag nagsilíng ray sa idá kag anghél, “Maria, ayâ gikahadlok! Ikáw ay namut-an it Diós. ³¹ Panimati-i anay, masabak ikáw ag ma-anák it kayake. Ag apangayanan nimó Sidá nak Hesús.^a ³² Magigíng bantog Sidá, ag atawagon Sidá nak Anák it Pinaka-mata-as nak Diós. Ita-ó sa Ida it Gino-ong Diós kag trono it Ida ginikanan nak si David,^b ³³ ag Sidá kag maharì sa mga in-anak ni Jacób hanggáng sa wayá't katapusan. Ag kag Ida paghari^c ay indî matapos-tapos.”

³⁴ Nagpangutana si Maria sa anghél, “Pa-unó kalí matatabô ay wayâ pa nganì akó it asawa?”

³⁵ Nagsabát kag anghél, “Kag Ispíritu Santo ay mapasa-imo, ag asinrungán ka it gahóm it Pinaka-mata-as nak Diós, kadâ kag imo i-anak ay atawagon nak bala-an, kag Anák it Diós. ³⁶ Toy! Pagtóy ag muyatan kag imo hali nak si Elisabet. Ayam it tanán nak sidá ay ba-og, pero ngasing ay sabak sidá it usáng anák nak kayake abér sidá ay maguyangéy. Ag pang-an-óm nak buyanéy kag ida pagsabak. ³⁷ Dahil wayá't imposible sa Diós.”

³⁸ Ag nagsilíng si Maria, “Ohô, rahalí akó nak ulipon it Gino-o. Kabáy pang matabô sa akò kag imo inggisilíng nak kabubut-on it Gino-o.” Imáw kató ag nawagitéy kag anghél sa ida atubangan.

Kag Pagpagto ni Maria kang Elisabet

³⁹ Pagkatapos it katóng natabô, usáng adlaw ay rali-ralíng nagpagto si Maria sa inggwá't kabagunturán rutó sa usáng banwa sa Hudeya. ⁴⁰ Pag-abót nidá rutó, nagsuyór sidá sa bayáy ni Zacarias ag ingkamusta si Elisabet. ⁴¹ Pagkarungóg ni Elisabet it pangamustá ni Maria, napa-utbo kag anák nak asa ida bituka. Ag si Elisabet ay napun-an it Ispíritu Santo, ⁴² ag napasilíng it makusog, “Ingpakama-ado ka sa tanáng mga kabade, ag ingpakama-ado ra

^a1:31 Isáias 7:14.

^b1:32 Isáias 9:6.

^c1:33 o “ginghari-án it Diós.” Sa Bibliyáng Griyego, kung ka-usá pag nagsilíng nak “ginghari-án it Diós,” kag gustong bisayahon ay kag paghari it Diós sa kabuhi it mga tawo; kung ka-usá ra ay kag langit kung hari-ín kag Diós ay naghahari.

kináng anák rahâ sa imo bituka! ⁴³ Ag asing akó ay ingtaw-an it kalíng rakóng pribiléhiyo nak bisitahon it Nanay it akò Gino-o? ⁴⁴ Dahil runggi anay, tong marunggan nakò kag imo pangamustá, kalíng anák dilí sa akò bituka ay napa-utbo sa kasadya. ⁴⁵ Ag ingpakama-ado ikáw dahil nagtu-o ka nak matutupár katóng ingpasilíng sa imó it Gino-o!”

Kag Kanta it Pagdayaw ni Maria

⁴⁶ Ag nagsilíng si Maria:

“Kag akò tagipusu-on ay nagdadayaw sa Gino-o,

⁴⁷ ag kag akò ispírito ay nagkakasadya dahil sa Diós nak akò Manluluwás,

⁴⁸ dahil Ida ingmuyatan kag pagkakubós nakò nak Ida ulipon.

Mati nganì nak tunà ngasing, hanggáng sa tanáng panahón,
tanáng tawo ay matawag sa akò nak ingpakama-ado,

⁴⁹ dahil Sidá nak Makagagahom ay imáw kag naghimò sa akò it mga ragkong bagay,

ag bala-an kag Ida ngayan.

⁵⁰ Ag kag Ida kalu-oy ay asa inrang mga inggwá't kahadlok sa Ida bawat balhin it kada linahì.

⁵¹ Ingpakità Nidá kag kusóg it Ida mga damót

katóng gingpangkalat Nidá kag mga nagpapamutáng it inra sarili nak sinrá'y mga mata-as.

⁵² Gingpabagsak Nidá kag mga naghaharì halín sa inra mga trono,
ag gingta-ás Nidá kag mga kubós;

⁵³ Ida ingbusog it mga ma-adong bagay kag mga gutóm,
ag ingpalayas Nidá kag mga manggaranon nak wayá't
karaya-rama.

⁵⁴ Ingbuligan Nidá kag Ida mga ulipon nak mga Israelinhon
dahil wayâ Nidá gilimti nak kaluy-an kitá,

⁵⁵ tuyár sa Ida ingpromisa sa atò mga ginikanan magtunà kang
Abrahám

hasta sa bawat pagbalhin it atò mga linahì hanggáng sa wayá't
katapusan.”

⁵⁶ Ag nagtinér si Maria rutó kana Elisabet sa suyór it tatlong buyan bag-ó puma-uli-éy.

Kag Pag-anák ni Elisabet kang Juán nak Manugbawtismo

⁵⁷ Ngasing, nag-abót kag oras it pagpasyapo ni Elisabet ag nag-anák sidá it kayake. ⁵⁸ It katóng marunggan it mga kayungot ag mga kahalihán nidá nak ingkaluy-an sidá it Gino-o ay nagkinasadya sinrá nak ka-ibahan sidá.

⁵⁹ Pag-abót it pangwayóng adlaw ay nagpagto sinrá agór tuli-on kag anák, ag “Zacarias” tan-á kag ipangayan ninrá sa anák sunór sa ida tatay, ⁶⁰ ugaling ay nagsilíng kag ida nanay, “Indì puyde, kag ipangayan natò sa idá ay Juán.”

⁶¹ Ag nagsilíng ray sinrá, “Pero wayâ kamó it hali nak tuyár kag ngayan.”

⁶² Masunór, gingsinyasán ninrá kag tatay it anák agór masaduran kung ni-o kag gusto nidá nak ipangayan dilí.

⁶³ Humagar si Zacarias it masusuyatan ag ingsuyat nidá kalí, “Kag ida ngayan ay Juán.” Kadâ sinráng tanán ay natingaya. ⁶⁴ Ag imáw katóng nakabukay kag ida yubà nak pay yumuga kag ida rila, ag sidá ay nakabisayay it pagdayaw sa Diós. ⁶⁵ Napanghadlukán kag tanáng inra mga kayungot. Kalíng tanán nak natabô ay nabantog sa tanáng mga banwa sa bug-ós nak kabagunturán it Hudeya. ⁶⁶ Ag kalí ay natanóm sa bawat isip it tanáng mga nakarungóg ag nagsilíng sinrá, “Magigíng ni-o ará kalíng anák?” dahil kag gahóm it Gino-o ay hiná sa idá.

Kag Kanta ni Zacarias

⁶⁷ Kag Tatay ni Juán nak si Zacarias ay napunò it Ispíritu Santo ag nagta-ó it mensahe parayan sa pagkanta it propesiya nak kalí:

⁶⁸ “Dayawon kag Gino-ong Diós it mga Israelinhon,
dahil ingkaluy-an ag ingtubós Nidá kag Ida mga katawuhan.

⁶⁹ Ag nagta-ás Sidá it usáng gamhanan nak Manluluwás
halín sa linya it Ida ulipon nak si Davíd,

⁷⁰ kumporme sa Ida gingpromisa parayan sa Ida mga bala-an nak
propeta it katóng una,

⁷¹ nak kitá ay malilibre sa mga damót it atò mga ka-away
ag it tanáng nahahangit sa atò.

⁷² Sa parayan nak kinâ ingpakità it Diós kag pagtupár Nidá sa Ida
ingpromisang kalu-oy sa atò mga ginikanan,
ag kag Ida pagromrom sa Ida bala-an nak kasugtanan.

- ⁷³ Kalí ay imáw kag Ida ingsumpa-án sa atò Katatay-tatayan nak si Abrahám,
⁷⁴ nak akaluy-an kitá Nidá nak malibre halín sa mga damót it atò mga ka-away,
 pramas makaserbisyo kitá sa Ida it wayá't kahadlok,
⁷⁵ sa atò pagpakabala-an ag pagpakamatarong sa Ida atubangan it bug-ós nak kabuhì nato.
⁷⁶ Ag ikáw, anák Nakò ay atawagon nak propeta it Pinaka-mata-as nak Diós;
 dahil ma-una ikáw sa Gino-o agór imo ihanrà kag ida arayanan,
⁷⁷ agór imo ipa-ayam sa Ida katawuhan nak sinrá ay maluluwás parayan sa pagpatawar sa inra mga kasal-anan.
⁷⁸ Kumo rakò kag kalu-oy it atò mapinalangga-ong Diós, masubat sa atò halín sa ibabaw kag adlaw it kaluwasan
⁷⁹ agór mahadagan kag mga nagpapangabuhì sa karuymanan ag sa anino it kamatayan,
 ag agór sapupuhón kag atò mga sikí nak magtikang papagto sa rayan it katimunungan.”
⁸⁰ Ag kalíng anák ay nagrakò ag nagíng makusog sa ida ispirituhanong pagpangabuhì;
 ag rutó sidá gi-istár sa mayangkag nak kabukiran hanggáng nag-abót kag adlaw nak nagpakilaya sidá sa nasyón it Israél.

Kag Pag-anák ni Maria kang Hesús

(Mateo 1:18-25)

2¹ It katò nagsugò kag Cesár nak kag ngayan ay si Agosto, nak kag tanáng tawo nak nasasakupan it Emperyo it Roma ay dapat magpalista. ² Imáw kalí kag unang pagpalista, tong kag Gobernador it Sirya ay si Cirenio. ³ Kadâ kag tanáng tawo ay nagpina-ulí sa inra sariling mga banwa pramas magpalista.

⁴ Usá si José sa mga nagtukár halín sa banwa it Názaret sa Galileya papagto sa banwa it Betlehém sa Hudeya kung hari-ín natawo si Haring Davíd, dahil si José ay halín sa linya ni Davíd. ⁵ Nagpagto sidá agór magpalista, kanunot kag ida napamayadianéy nak rayaga nak si Maria kadâ pay idáy ra asawa, nak asa hulíng buyanéy it ida pagsabak. ⁶ Ag habang rahagtó sinrá, nag-abót kag oras it ida pagpasyapo. ⁷ Pero waya-éy it lugár para sa inra sa bayáy nak dayunán. Ngani, ging-anák ni Maria kag ida panganay nak anák nak

kayake sa pasilungan it mga hadop. Gingpuros nidá Sidá it yamít nak inra pamuros sa mga bag-óng puslot nak anák, bag-ó ingpahigra sa rahagtóng paka-unan it kumpay sa mga hadop.

Kag Pagkakità it Mga Manugbantay it Karnero sa mga Anghél

⁸ Sa lugár ra nak kató it Betlehém ay inggwá't mga manugbantay it karnero nak asa bukir ag nagraramyag sinrá it bantay sa inra mga alagà. ⁹ Gulpi yang nak inggwá't usáng anghél it Gino-o nak nagpakità sa inra rutó, ag sinrá ay nalibón it kasiga-sigang kahimaya-an it Gino-o, kadâ sinrá ay nagkahadlok. ¹⁰ Pero nagsilíng sa inrá kag anghél, “Ayâ kamó gikahadlok. Panimatì kamó, dahil ingraray-an kamó nakò it ma-adong balità tungór sa rakóng kasadya nak mapapasa tanáng mga tawo. ¹¹ Ngasing, rahagtó sa banwa ni Davíd ay ging-anák kag Manluluwás nak imáw kag Kristo nak Gino-o. ¹² Kalí kag magiging tanrà para sa inró: makikità ninró kag usáng anák nak napupuros ag nakahigrà sa usáng paka-unan it kumpay sa mga alagang hadop.”

¹³ Bag-ó gulping pumangyu-áw ra kag karamo-ramong langitnón nak mga sundalong anghél nak nagdadayaw sa Diós sa pagsilíng,

¹⁴ “Dayawon kag Diós sa ka-u-ibabawan,

ag sa dutà ay magka-inggwá't katimunungan kag mga tawo nak Ida namumut-an!”

¹⁵ Pagkahalín it mga anghél sa inra atubangan pa-langit, kag mga manugbantay it karnero ay nagsilíng sa usa'g-usá, “Kitáy sa Betlehém ag atò muyatan kalíng natabô nak ingpabalità sa atò it Gino-o.”

¹⁶ Ngani, nagrali-ralí sinrá it pagpagto, ag nakità ninrá sa Maria ag José, ka-ibahan kag anák nak nakahigrà sa paka-unan it hadop.

¹⁷ Pagkakità ninrá sa Idá, ing-umà ninrá kana Maria kag ingsilíng sa inra it mga anghél tungór sa kalíng anák. ¹⁸ Ag abáng katingaya it tanáng nakarungóg sa ing-umà it kalíng mga manugbantay it karnero. ¹⁹ Pero natanóm sa isip ni Maria kalíng tanáng mga bagay ag ida kalí ing-isip-isíp. ²⁰ Pagkatapos it kató, nagbalik sa bukir kag mga manugbantay it karnero nak ginghihimaya ag gingdadayaw kag Diós sa tanáng inra narunggan ag nakità, nak tuyár nak gadór sa ing-umà it anghél sa inrá.

Kag Pagpangayan ag Paghalar Kang Hesús sa Templo

²¹ Pag-abót it pangwayóng adlaw it pagkatawo it kalíng anák, ingpatulì Sidá ag ingpangayanan nak Hesús, kag ngayan nak ingta-ó sa Ida it anghél bag-ó pa Sidá isabak.

²² Pag-abót it adlaw it paghumáng malimpyo sa inra kumporme sa ingkikinahangyán it Kasugu-án ni Móises sa bag-óng anák ay ingrayá ni José ag ni Maria si Hesús sa Templo sa Herusalém agór ihalar sa Gino-o. ²³ Kalí ay kumporme sa nasuyat sa Kasugu-án it Gino-o nak, “Bawat panganay nak kayake ay agahinón nak magíng bala-an para sa Gino-o.”^d ²⁴ Nagpagto ra sinrá rutó sa Templo agór ipamatáy kag magkatuwang nak bato-bato o ruháng batang salumpati bilang inughalar, kumporme sa ingsisilíng sa Kasugu-án it Gino-o.^e

²⁵ Ngasing, inggwá rutó sa Herusalém it usáng maguyang nak kayake nak kag ngayan ay Simeón. Kalíng maguyang ay matarong ag matutom sa Diós. Sidá ay naghuhuyat sa ita-óng kahilwayan sa mga Israelinhon, ag kag Ispíritu Santo ay hinâ sa idá. ²⁶ Ingpa-ayaméy sa idá it Ispíritu Santo nak indí anay sidá gibay-on it Gino-o hastáng wayâ pa nidá nakikitâ kag Kristo nak ingpromisa it Gino-o. ²⁷ Sa pagtoytoy it Ispíritu Santo nagpagto sidá ag nagsuyór sa Templo. Pagrayá rutó it Ida mga maguyang sa anák nak si Hesús agór tumanon kag inghahagar it Kasugu-án ni Móises, ²⁸ ingkugos ni Simeón si Hesús ag nagdayaw sa Diós sa pagsilíng:

²⁹ “Akò Gino-o, pataliwanéy akó nak Imo ulipon it hanuyos, ngasing nak ingtuparéy Nimó kag Imo ingpromisa sa akò.

³⁰ Nakita-éy it akò sariling mga matá kag Imo sinugong
Manluluwás

³¹ nak Imo inghanrà sa atubangan it tanáng tawo.

³² Sidá ay magigíng iwág nak mata-ó it kahadagan sa mga bukò
Hudyo,^f

ag mata-ó it kahimaya-an sa Imo piniling nasyón nak Israël.”

³³ Napakatingaya kag ida tatay ag nanay sa ingsilíng ni Simeón nahanungór sa Idá. ³⁴ Ag ingbendisyunán sinrá ni Simeón ag nagsilíng sidá kang Maria,

“Tanra-í, kalíng anák ay napili-éy para sa pagkadisgrasya it ibá o sa pagkaluwás it ibáng tawo sa nasyón it Israël, ag para magíng

^d2:23 Exodo 13:2,12,15.

^e2:24 Levítico 12:8.

^f2:32 o “mga Hentil” nak halín sa bisayang Inglis nak “Gentile.”

usáng tanrà nak akuntrahón it maramong tawo. ³⁵ Ngani kag inra mga tinagong huna-hunà ay mabubulgar. Ag pag natabô kalí Maria, kag imo tagipusu-on ay pay atubsukón it talibong.”

³⁶ Ag inggwá ra rutó sa Templo it usáng propetesa nak kag ngayan ay si Ana, nak anák ni Panuél nak halín sa lahi ni Asér, ag sidá ay kaguyang-guyangéy. Pitóng tu-ig yang sidáng nagpangabuhing ka-ibahan kag ida asawa, ³⁷ bag-ó sidá ay nabalo. Ngasing ay otsenta ikwatrong tu-igéy sidá. Wayâ pu-át nak sidá'y asa Templo, ag halos ay waya-éy sidá gihahalín rutó sa pagdayaw sa Diós parayan sa pagpu-asa ag pagpangamuyò adlaw ag gab-í. ³⁸ It kag oras rang kató ay rutó sidá sa Templo, ag nagpayungot sidá sa inrá ag nagpasalamat anay sa Diós, bag-ó nagbisaya sidá it tungór sa anák sa tanáng rahagtó nak naghuhuyat sa katubusán it Herusalém.

³⁹ Katóng natumanéy it mga maguyang ni Hesús kag tanán nak inghahagar it Kasugu-án it Gino-o, nagpa-uli-éy sinrá sa banwa it Nazarét sa Galileya. ⁴⁰ Kalíng anák ay nagrakô nak matigson ag ma-ayo, ag namut-an Sidá it Diós.

Kag Pagpabilin ni Hesús sa Templo

⁴¹ Tu-ig-tu-ig, kada Pista it Pagkaluwás sa Ehipto,⁸ kag mga maguyang ni Hesús ay nagpapagto sa Herusalém. ⁴² Tong si Hesús ay dose anyoséy tumukár sinrá pa-Herusalém tuyár sa inra batasanéy. ⁴³ Pagkatapos it Pista, guminanéy sinrá papa-uli, pero kalíng binatilyo nak si Hesús ay nagpabilin rutó sa Herusalém nak wayâ nasasaduri it Ida mga maguyang. ⁴⁴ Dahil kabi ninrá ay hinâ si Hesús nak ka-ibahan ninrá ag it inra mga karungan, nagpadayon sinrá sa inra pagpa-uli. Usáng adlawéy ninrá it biyahe bag-ó ninrá Sidá hanapon sa inra mga kahalihán ag mga kakilaya. ⁴⁵ Tong wayâ ninrá nakità si Hesús, nagbalik sinrá sa Herusalém ag inra Sidá inghanap rutó. ⁴⁶ Pagkalipas it tatlong adlaw, nakità ninrá Sidá sa suyór it Templo nak naka-ingkór ka-ibahan kag mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós. Nagpapanimatì Sidá ag nagpapangutana sa inrá. ⁴⁷ Ag kag tanán nak nagrurungóg sa Ida ay nagkatingaya dahil Sidá ay karali-ralí makaba-óy it Ida mga narurunggan ag natingaya ra sinrá sa Ida mga sabát. ⁴⁸ Katóng makità Sidá rutó it Ida mga maguyang ay napakatingaya sinrá. Ag ingpangutana sidá it Ida nanay, “Anák, así rang tuyár kag Imo inghimò sa amò? Muyati, kami it Imo Tatay ay nagpakahanap sa Imo sa amò pagkabayaka.”

⁸2:41 o “Pista it Pagligar,” nak sa bisayang Griyego ay “Paskwa.” (Exodo 12:21-27)

⁴⁹ Nagsabát si Hesús, “Asing inro Akó ingpakahanap? Wayâ bagâ ninró na-ayamí nak dapat talagáng halí Akò sa bayáy it Akò Tatay?”

⁵⁰ Pero wayâ ninrá na-intyendihé kalíng Ida ingsilíng sa inrá.

⁵¹ Ag nagnunót Sidá sa inra papa-ulí sa Nazarét ag Sidá ay naging masinunranon sa inrá. Kalíng tanáng mga natabô ay natanóm sa isip it Ida nanay.

⁵² Ag habang narurugangan kag Ida idad ay narurugangan ra kag Ida ka-ayo, ag Sidá ay namumut-an it Diós ag it mga tawo.

Kag Pagbantalà ni Juán nak Manugbawtismo

(Mateo 3:1-12 Markos 1:1-8 Juán 1:19-28)

3 ¹ It katóng pangkinseng tu-ig it pagharì it Cesár nak kag ngayan ay si Tiberio sa Emperyo it Roma— si Poncio Pilato kag Gobernador it Hudeya. Si Herodes ra kag Prinsipe it Galileya. Kag ida maguyáng ray ra sa tatay nak si Felipe kag Prinsipe it mga lugár it Itureya ag Traconite, ag si Lisantias kag Prinsipe it Abilinya— ² sa Anas ag Caipas kag mga Pinaka-mata-as nak Parì sa Herusalém it kató. Imáw kalí kag tu-ig it pag-abót it mga bisaya it Diós kang Juán nak anak ni Zacarias, tong rutó pa sidá sa kabukiran. ³ Kadâ inglibot nidá kag tanáng mga lugár sa magkanyudong habig it Subâ it Jordan sa pagbantalà nak kag mga tawo ay dapat maghinuysoy ag magpabawtismo agór patawaron it Diós kag inra mga kasal-anan.

⁴ Kalí kag katuparan it nakasuyat sa libró ni Propeta Isáias nak:

“Kalí kag isilíng it usáng nag-u-ukáw sa mayangkag nak kabukiran,
 ‘Ihanrà ninró kag rayanan it Gino-o,
 tadlungá kag Ida mga rayanan.

⁵ Atambakán kag tanáng mga lis-ong,
 ag apatagon kag mga kabagunturan,
 atadlungon kag mga liko-liko nak rayan,
 ag apantayon kag mga yubong-yubongon nak mga rayanan.

⁶ Makikità it tanáng tawo kag Manluluwás nak sinugò it Diós.’”^h

⁷ Nagsilíng matu-or si Juán sa maramong tawo nak nagpinagto agór magpabawtismo sa idá, “Kamóng mga di lahi it sawa! Kamóng mga pakitang tawo, si-o kag nagpa-andam sa inró nak iwayan kag ma-abót nak kaparusahan? ⁸ Pakita-an kag inro paghinuysoy sa parayan it inró ma-adong pagpangabuhî. Ag ayâ kamó gisilíng sa inro sarili nak, ‘Hm! Si Abrahám nak gadór kag amò Tatay.’ Dahil

^h3:6 Isáias 40:3-5.

akò inggisilíng sa inró nak kaya it Diós nak maghumán halín sa mga bató nak kalí it ida mga magigíng anák si Abrahám. ⁹ Abér ngasing pa yang, kag wasay ay nakahana-éy sa ugat it punò it kahoy, ag bawat kahoy nak wayâ gitata-ó it ma-adong bunga ay apukanon bag-ó ipilák sa rap-ong.”

¹⁰ Nagpangutana kang Juán kag mga tawo, “Ni-o ngasing kag amò ahumanón?”

¹¹ Nagsabát sidá, “Pag kag tawo ay inggwá't ruháng barò, dapat nidáng ita-ó kag usá rutó sa wayâ, ag sidá nak inggwá't pagka-on ay dapat nak ida partihan kag wayâ.”

¹² Inggwá ra it mga manugpanukot it buhís nak nagpagto kang Juán agór magpabawtismo, ag nagpangutana sinrá, “Maestro, ni-o kag amò dapat nak himu-on?”

¹³ Ag nagsabát sidá sa inrá, “Ayâ kamó gipanukot it subra sa dapat yang nak inro sukton.”

¹⁴ Ag nagpinangutana ra sa idá kag mga rahagtóng sundalo, “Ay kamí, ni-o kag amò dapat nak himu-on?”

Ag nagsabát sidá sa inrá, “Ayâ kamó gipang-agaw it mga bagay nak bukò inro parayan sa pagpanghapros, ag ayâ kamó gipangwarta parayan sa pagpangsana— imbis ay makuntento kamó sa inro sweldo.”

¹⁵ Ag dahil ngani kag mga tawong naghihinuyat ay abáng gustoy nak mag-abót kag Kristo, kadâ sinráng tanán ay nagpipinangutana sa inra sarili nahanungór kang Juán kung imáw arâ sidá kag Kristo.

¹⁶ Ingsabát sinráng tanán ni Juán, “Gingbabawtismuhán Nakò kamó sa tubì, pero Sidá nak mas gamhanan kisa sa akò ay ma-abót, ag abér maghubár it higót it Ida sandalyas ay bukò Akó angay. Sidá kag mabawtismo sa inró it Ispírito Santo ag it kayado.ⁱ ¹⁷ Sidá ay magigíng tuyár sa tawo nak hudotéy kag Ida pangkalaykay agór hawanon kag mga ragami halín sa gi-ukán ag pakuyayan kag gini-ok, ag pagkatapos ay Ida atipunon kag limpyong uyás agór ray-ón sa Ida usunán, kag mga upá ay Ida asunugon rutó sa indî mapayong-payong nak kayado.”

¹⁸ Sa tuyár kalíng mga bisaya ay ida gingwali kag Ma-adong Balitài sa mga tawo.

¹⁹ Pero si Prinsipe Herodes ay gingsawáy ni Juán dahil sa ida ging-i-ibá nak kabade nak si Herodias nak asawa it ida maguyáng,

ⁱ3:16 Kalí ay natupár sa Binuhatan 2:3-4.

^j3:18 o “Ebanghelyo.”

ag imáw ra sa maramò pang kaya-inan nak ida inghumán. ²⁰ Pero rinugangan pa nidá kag ida kaya-inan sa ida pagpapriso kang Juán.

Kag Pagbawtismo kang Hesús

(Mateo 3:13-17 Markos 1:9-11)

²¹ Usáng adlaw, pagkabawtismo ni Juán sa mga tawo rutó ay nagpabawtismo ra si Hesús. Ag habang nagpapangamuyò sidá, nagbuká kag langit, ²² ag puma-ubos sa Ida kag Ispíritu Santo sa hitsura it usáng salumpati. Ag inggwá't boses halín sa langit nak nagsilíng, “Ikáw kag akò pinalanggang Anák ag sa imó ay rakò kag akò kamu-ót.”

Kag listahan it Linahi nak Inghalinán ni Hesús

(Mateo 1:1-17)

²³ Katóng magtunà si Hesús sa Ida misyon, Sidá ay mga treynta anyoséy. Sidá ay ingpamutáng it mga tawo nak anák ni José:

Si José^k ay anák ni Eli.

²⁴ Si Eli ay anák ni Matat ag

si Matat ay anák ni Levi.

Si Levi ay anák ni Melki ag

si Melki ay anák ni Jana.

Si Jana ay anák ni José ag

²⁵ si José ay anák ni Matatias.

Si Matatias ay anák ni Amos ag

si Amos ay anák ni Nahum.

Si Nahum ay anák ni Esli ag

si Esli ay anák ni Nage.

²⁶ si Nage ay anák ni Maat ag

si Maat ay anák ni Matatias.

Si Matatias ay anák ni Seméy ag

si Seméy ay anák ni José.

si Josék ay anák ni Joda ag

²⁷ si Joda ay anák ni Joanan.

si Joanan ay anák ni Resa ag

si Resa ay anák ni Zorobabel.¹

Si Zorobabel ay anák ni Salatiel ag

^k3:23 Lukas 1:27.

¹3:27a 1 Cron 3:19; Ezra 2:2; Neh 7:7; 12:1; Hag 1:1 Zecarias 4:6-10.

- si Salatiel ay anák ni Neri.^m
- 28 Si Neri ay anák ni Melki ag
si Melki ay anák ni Adi.
Si Adi ay anák ni Cosam ag
si Cosam ay anák ni Elmadam.
Si Elmadam ay anák ni Er ag
- 29 si Er ay anák ni Josué.
Si Josué ay anák ni Eliezer ag
si Eliezer ay anák ni Jorim.
Si Jorim ay anák ni Matat ag
si Matat ay anák ni Levi.
- 30 Si Levi ay anák ni Simeón ag
si Simeón ay anák ni Juda.
Si Juda ay anák ni José ag
si José ay anák ni Jonam.
Si Jonam ay anák ni Elyakim ag
- 31 si Elyakim ay anák ni Meleya.
Si Meleya ay anák ni Mena ag
si Mena ay anák ni Matata.
Si Matata ay anák ni Natanⁿ ag
si Natan ay anák ni Davíd.^o
- 32 Si Davíd ay anák ni Jese^p ag
si Jese ay anák ni Obed.
Si Obed ay anák ni Booz ag
si Booz ay anák ni Salmon.^q
Si Salmon ay anák ni Naason ag
- 33 si Naason ay anák ni Aminadab.
Si Aminadab ay anák ni Admin ag
si Admin ay anák ni Arni.
Si Arni ay anák ni Ebron ag
si Ebron ay anák ni Pares.
Si Pares ay anák ni Juda^r ag

^m3:27b 2 Harì 23:34.

ⁿ3:31a 2 Samuél 6:13-14 ag 1 Cronica 3:5.

^o3:31b 2 Samuél 12:24.

^p3:32a Ruth 4:17,22 ag 1 Samuél 16:1.

^q3:32b Josué 2:1-3; 6:17-25; Hebreo 11:31; Santiago 2:25.

^r3:33 Hénesis 38:27-30; 49:8-12.

- ³⁴ si Juda ay anak ni Jacóbs.^s
 Si Jacóbs ay anak ni Isaác^t ag
 si Isaác ay anak ni Abrahám.^u
 Si Abrahám ay anak ni Tera ag
 si Tera ay anak ni Nahor.
- ³⁵ Si Nahor ay anak ni Serug ag
 si Serug ay anak ni Reu.
 Si Reu ay anak ni Peleg ag
 si Peleg ay anak ni Eber.
 Si Eber ay anak ni Sela ag
- ³⁶ si Sela ay anak ni Cainan.
 Si Cainan ay anak ni Arpaksad ag
 si Arpaksad ay anak ni Sem.^v
 Si Sem ay anak ni Noe^w ag
 si Noe ay anak ni Lamec.
- ³⁷ Si Lamec ay anak ni Metusela ag
 si Metusela ay anak ni Enoc.
 si Enoc ay anak ni Jared ag
 si Jared ay anak ni Mahalalel.
 Si Mahalalel ay anak ni Cainan ag
- ³⁸ si Cainan ay anak ni Enos.
 Si Enos ay anak ni Set^x ag
 si Set ay anak ni Adán.^y
 Si Adán ay anak it Diós.

Kag Pagtintár ni Satanás kang Hesús

(Mateo 4:1-11 Markos 1:12-13)

4¹ Ngasing, si Hesús nak punô it Ispírito Santo ay pabalikéy halín sa Subâ it Jordan, ag Sidá ay ingtoytoyán it Ispírito Santo² papagto sa mayangkag nak mabatóng kabukiran. Sa suyór it kwarentang adlaw nagtinér Sidá rutó nak ingtitintár ni Satanás. Sa

^s3:34a Hénesis 25:26.

^t3:34b Hénesis 21:3,12.

^u3:34c Hénesis 22:18.

^v3:36a Hénesis 5:32.

^w3:36b Hénesis 5:29.

^x3:38a Hénesis 5:1-3.

^y3:38b Hénesis 1:27; 2:7,20.

suyór it katóng mga adlaw wayâ Sidá't ingka-on, ag tong kalí ay mataposéy Sidá ay inapakagutoméy.

³ Nagsilíng si Satanás sa Idá, “Kung ikáw kag Anák it Diós, sugu-a kalíng bató nak magíng tinapay.”

⁴ Pero nagsabát si Hesús, “Nakasuyat sa Sagradong Kasuyatan nak, ‘Bukò yang sa pagka-on nabubuhì kag tawo.’”^z

⁵ Sumunor ay ingrayá Sidá ni Satanás sa usáng lugár nak kata-as-ta-as, ag ingpakità sa Ida kag tanáng mga ginghari-án sa kalibutan sa suyór it karali-ralí yang nak gadór nak panahón, ⁶ ag nagsilíng kalí sa Idá, “Ita-ó nakò sa imó kag tanán nak gahóm ag manggár it kalíng mga ginghari-án, dahil ingta-óy kalí sa akò mga damót ag puyde nakò kalíng ita-ó abér kanin-o nakò gusto. ⁷ Kadâ kung imo akó adayawon, kalí ay magigíng imó.”

⁸ Pero nagsabát si Hesús sa idá, “Nakasuyat sa Sagradong Kasuyatan, ‘Imo adayawon kag Gino-o nak imo Diós, ag Sidá yang kag imo aserbisyuhán.’”^a

⁹ Ag ingrayá ray Sidá ni Satanás sa Herusalém, ag ingbutáng sa pinaka-tumbò it Templo bag-ó nagsilíng sa Idá, “Kung ikáw kag Anák it Diós, yukso halín dilí, ¹⁰ dahil nakasuyat sa Sagradong Kasuyatan, ‘Asugu-on Nidá kag ida mga anghél nak magbantay sa Imo,’

¹¹ ag nakasuyat ra,

‘Akuguson Ka ninrá sabaling masunggo sa mga bató kag Imo mga sikí.’”^b

¹² Ag nagsabát si Hesús sa idá, “Ingsisilíng ra sa Sagradong Kasuyatan nak, ‘Indì nimó gipurbahán kag Gino-o nak imo Diós.’”^c

¹³ Pagkatapos it kalíng tanáng pagtintár sa Ida ni Satanás, ingbada-an anay it kalí si Hesús hanggáng sa pag-abót ray it masunór nak ma-adong tyempo.

Kag Pagtunà ni Hesús it Ida Misyon sa Probinsya it Galileya

(Mateo 4:12-17 Markos 1:14-15)

¹⁴ Ag imáw katóng bumalikéy si Hesús sa Probinsya it Galileya ag asa Ida kag gahóm it Ispíritu Santo. Ag nabantog sa tanáng mga lugár rutó kag balità nahanungór sa Idá. ¹⁵ Nagtudlò Sidá sa mga sinagoga sa Galileya ag Sidá ay ingpupuri it tanán.

^z4:4 Deuteronomio 8:3.

^a4:8 Deuteronomio 6:13.

^b4:11 Salmo 91:11-12.

^c4:12 Deuteronomio 6:16.

Wayâ Gibatunà si Hesús sa Banwa it Nazarét

(Mateo 13:53-58 Markos 6:1-6)

¹⁶ Sa Ida pagpanglibutan rutó, nag-abót si Hesús sa banwa it Nazarét kung hari-ín Sidá girakô. Pag-abót it Adlaw it Inugpahuway,^d tuyár sa Ida batasanéy, nagsuyór Sidá sa sinagoga.^e Sa oras it inugbasa sa Sagradong Kasuyatan, nagtinrog Sidá agór imáw it magbasa,¹⁷ ag ingrawat sa Ida kag kasuyatan ni Propeta Isáias. Ingbukyar Nidá kalí ag nakità Nidá kag parti kung hari-ín nakasuyat kag tuyár it kalí:

¹⁸ “Kag Ispírito it Gino-o ay halí sa Akò,
dahil ingpili Nidá Akó nak magwali it Ma-adong Balità^f
sa mga pobre.

Ingsugò Nidá Akó nak magbantalà it makakapalibre sa mga
bihag,

makakapa-ado sa mga bulág,

ag kag ka-alwanán sa mga ingpapahirapan,

¹⁹ ag magbantalà ra it tu-ig it pagluwás it Gino-o sa Ida mga
tawo.”^g

²⁰ Pagkabasa rilí ay ingyukon Nidá katóng rolyo it kasuyatan ag ingrawat rutó sa manugbulig sa sinagoga ag umingkoréy. Ag ingpakamuyatan Sidá it tanán nak rahagtó sa sinagoga. ²¹ Nagsilíng Sidá sa inrá, “Ngasing nak adlaw, natupár kalíng parti it Sagradong Kasuyatan habang intro ingpapanimati-an.”

²² Inghanga-an Sidá it tanán ag natingaya sinrá sa Ida kabale-baleng mga bisaya, ag nagsilíng sinrá, “Bukò bagá kalí kag anák ni José?”

²³ Nagsilíng Sidá sa inrá, “Siguradong kag masunór ninróng isilíng sa Akò ay kag kabisayahan nak kalí, ‘Manugbuyong, buyunga anay kag imo sarilí. Himu-a ra rilí sa imo sariling banwa kag mga milagro nak amò narunggan nak imo inghimò sa banwa it Capernaúm.’ ”

²⁴ Ag nagsilíng pa si Hesús, “Klaro talagáng wayá’t propeta nak ingbabaton sa ida sariling banwa. ²⁵ Ag matu-or kalíng Akò ingsilíng sa inró nak it katóng kapanahunan ni Propeta Elias ay maramong

^d4:16a Kalí sa Hebrohanon ay “Syabát.” Kalíng adlaw ay magtunà sa pagsugbo it adlaw sa Biyernes hanggáng sa pagsugbo it adlaw sa Sabado.

^e4:16b Kalíng lugár ay puyding magíng tilipunán ninrá, o simbahan, o korte, o iskwelahan.

^f4:18 o “Ebanghelyo.”

^g4:19 Isáias 61:1-2.

mga balong kabade rilí sa Israél, it katóng wayâ gipa-uyana it Diós sa suyór it tatlong tu-ig ag tungâ ag nagka-inggwá it masyarong tigkagutóm sa bug-ós nak dutà. ²⁶ Pero wayâ gipapagtu-a it Diós si Elias sa abér sin-o sa inra rilí kundí sa usáng balo nak bukò natò kalahì rutó sa banwa it Sarepta sa Sidón.^h ²⁷ Ag it katóng kapanahunan ra ni Propeta Eliseo ay inggwá't maramong kitungon dilí sa Israél, pero wayâ it abér usá sa inrá nak ingpa-ado kundí si Naaman yang nak bukò natò kalahì pero usáng taga Sirya.”ⁱ

²⁸ Pagkarungóg ninrá it kalí, kag tanáng tawo sa sinagoga ay nagkahangit. ²⁹ Kadâ nagtinrog sinrá ag ingtuy-og si Hesús paliwás sa banwa hastáng maka-abót sinrá rutó sa pinaka-pangpang it bubaguntor nak natutugrukán it inra banwa, agór inra Sidá ihuyog rutó nak una kag uyo. ³⁰ Ugaling ay it yang rayan si Hesús sa inra tungâ ag binada-an sinrá.

Kag Pagpa-ado ni Hesús sa Usáng Tawo nak Nasasaniban it Maya-ot nak Ispírito

(Markos 1:21-28)

³¹ Ngasing, umos-os si Hesús sa banwa it Capernaúm sa Galileya. Sa mga Adlaw it Inugpahuway, nagtudlò Sidá sa inrá, ³² ag nagkatingaya sinrá sa Ida mga pagtudlò dahil kag Ida mga bisaya ay inggwá't gahóm.

³³ Usáng adlaw, rutó sa sinagoga ay inggwá't usáng kayake nak nasasaniban it maya-ot nak ispírito. Ag nag-ukáw sidá it makusog, ³⁴ “Hoy! Hesús nak taga Nazarét! Aunhon kamí nimó? Nagpa-alí bagá ikáw agór sira-on kamí? Kilaya ka nakò! Ikáw kag Bala-an nak halín sa Diós!”

³⁵ Ugaling yang, gingsawáy ni Hesús katóng maya-ot. Silíng Nidá, “Hipos! Layas hinâ sa tawo!” Pagkapakisay-kisay sa tawo rutó sa inra tungâ it katóng maya-ot, kalí ay naglayas sa idá ag wayâ sidá na-uno.

³⁶ Abáng katingaya it tanáng nakakità rilí, kadâ sinrá ay mansigpangutana sa usa'g-usá, “Ni-o kalí? Kalíng tawo ay inggwá't gahóm nak magsugò sa mga maya-ot ag nasunór ra sinrá!” ³⁷ Ngani nabantog si Hesús sa tanáng mga lugár nak nakapalibot rutó.

^h4:26 1 Hari 17:1,8-16 ag 18:1.

ⁱ4:27 2 Hari 5:1-14.

Kag Pagpa-ado ni Hesús sa Maramong Tawo

(Mateo 8:14-17 Markos 1:29-39)

³⁸ Pagkatapos, tuminrog si Hesús ag lumiwás sa sinagoga bag-ó nagdiretso Sidá sa bayáy it disípulo Nidá nak si Simón. Ngasing, kag panugangan nak kabade ni Simón ay masakít ag mata-as kag sagnat, kadâ nagpangabáy sinrá kang Hesús nak pa-aduhon Nidá kalí. ³⁹ Ingsu-uran sidá ni Hesús ag nagtinrog sa tupár nidá bag-ó ingsawáy kag sagnat ag nawagit kalí sa idá. Sa nak ra-an, nagbangon sidá ag nagtahaw sa inrá.

⁴⁰ Pagsugbo it adlaw, ingpangrayá kang Hesús it mga tawo kag inra mga hali nak inggwá't yabot-yabót nak mga sakít agór pa-aduhon Nidá. Ingbabawan sinrá it damót ni Hesús ag bawat usá sa inrá ay nagpang-ado. ⁴¹ Ag maramò ra Sidáng napalayas nak mga maya-ot sa mga tawong inra nasasaniban ag sinrá ra ay nagpanglayas sa inrá nak nag-i-inukáw it, "Ikáw kag Anák it Diós!" Pero ingsawáy sinrá ni Hesús ag waya-éy sinrá gipabisayaha pa dahil ayam ninrá nak Sidá kag Kristo.

Kag Pagpanudlò ni Hesús sa Probinsya it Hudeya

(Markos 1:35-39)

⁴² Pagka-aga, naghálín si Hesús ag nagpagto sa liwás it banwa sa usáng lugár nak wayá't tawo. Pero inghanap Sidá it mga tawo, ag pagkakità ninrá sa Idá, inghahawiran tan-á ninrá Sidá nak indí maghalín rutó sa inrá. ⁴³ Ugaling nagsilíng Sidá, "Kinahangyán nak magwali ra Akó it Ma-adong Balità tungór sa paghari it Diós^j sa ibá pang mga banwa, dahil imáw kalí kag rasón kung asing ingsugò Akó it Diós nak magpalí sa kalibutan."

⁴⁴ Ag naghalinéy Sidá ag nagpangwalihan sa mga sinagoga sa bug-ós nak Probinsya it Hudeya.

Kag Pagtawag ni Hesús sa Unang Ap-át nak Nagíng Disipulo Nidá

(Mateo 4:18-22 Markos 1:16-26)

5¹ Usáng adlaw, habang nagtitinrog si Hesús sa habig it Ragat it Genezaret (nak ingtatawag ra nak Galileya), kag mga tawo ay nagsisinagu-su-án agór makapanimatì it Ida pagwali it mga bisaya it Diós. ² Inggwá Sidá't nakità nak ruháng rayapang sa habig it ragat, ugaling ay nakasaltay kag mga mangingisrá ag sinrá ay

^j4:43 o "ginghari-án it Diós."

naghuhugaséy it inra mga lambat. ³ Nagsakáy Sidá sa usá sa ruháng rayapang nak kag tag-iya ay si Simón, bag-ó nagpangabáy Sidá kang Simón nak ituyór kalí it ma-isót yang sa u-unhan it ragsa-an. Ag habang nag-i-inkór rutó ay nagpanudlò Sidá sa mga tawo.

⁴ Pagkatapos it Ida pagtudlò, nagsilíng Sidá kang Simón, “Payawór kamó ag magtaktak it inro lambat agór makaba-óy kamó it isrâ.”

⁵ Nagsabát si Simón, “Gino-o, usáng gab-í kamí nak nagpangisrâ pero wayáng gadór kamí it naba-óy! Pero dahil sa Ikáw kag nagsilíng sa amò, itaktak namò kag amò mga lambat.”

⁶ Ag pagkataktak ngani ninrá, inra nasakop kag abáng rakóng yutâ, ag halos magisì kag inra lambat. ⁷ Kadâ ingpaypay ninrá kag inra mga ka-ibahan sa ibáng rayapang agór magpabulig sa inrá. Nagpagto ag nagbulig ra sinrá, ag napunò it isrâ kag ruháng rayapang kadâ pay halos mayinugrangéy kalí.

⁸ Pagkakità rilí ni Simón Pedro, nagyuhór sidá sa atubangan ni Hesus ag nagsilíng, “Payadu-í akó, Gino-o, dahil akó ay usáng makasal-anan nak tawo.” ⁹ Kalí ay dahil sa ida katingaya sa bukò asi-asi-on nak karakò it inra ba-óy nak isrâ, ag natingaya ra kag ida ibáng ka-ibahan, ¹⁰ patí kag ida mga kasosyo nak sa Santiago ag Juárez nak mga anak ni Zebedeo.

Ag nagsilíng si Hesus kang Simón, “Ayâ gikahadlok, tunà ngasing ay indi-éy kamó magpangisrâ, imbis ay mga tawo kag inro aray-on nak masinunor sa Akò.”

¹¹ Pagkasa-og ninrá it inra mga rayapang, ingbada-an it kalíng tatló kag tanán ag nagsunór kang Hesus.

Kag Pagpa-ado ni Hesus sa Usáng Kitungon

(Mateo 8:1-4 Markos 1:40-45)

¹² It katóng rahagtó pa si Hesus sa usáng banwa ay nag-abót kag usáng kayake nak abáng grabe kag kitong. Pagkakità nidá kang Hesus, nagpayungot sidá ag nagyuhór sa Ida atubangan it sobsob sa ragâ kag uda bag-ó nagpakitlu-oy, “Gino-o, kung Imo abut-on ay mapapa-ado akó Nimó sa kalíng akò sakít.”

¹³ Ag inghunat ni Hesus kag Ida damót ag inghuytan sidá, bag-ó nagsilíng, “Ohò, ingbubu-ót Nakò! Ma-uli-anéy ka ag magíng limpyo!” Ag sa nak ra-an ay nawagit kináng kitong sa ida yawas ag luminaséy kag ida anit.

¹⁴ Pagkatapos ay gingpakatugon sidá ni Hesus it tuyár kalí, “Ayâ nak gadór gipang-uma-uma-án abér kanin-o kalíng natabò sa imó,

imbis ay direktso nak ra-an rutó sa parì sa Templo ag ipakità nak ikáw ay na-uli-anéy. Ag ita-ó nimó kag halar para sa paghimò sa imóng limpyo kumporme sa Kasugu-án ni Móises, agór mapamatu-uran ra sa mga tawo nak ikáw ay ma-adoy.”

¹⁵ Ugaling ay lalo pang nabantog kag balità tungór kang Hesús. Kadâ maramong tawo kag nagtinipon agór magpanimatì sa Ida ag agór mapa-ado sa inra mga sakít. ¹⁶ Pero tong hulí si Hesús ay perming naglilikáw sa mga tawo ag nagpapagto sa kabukiran agór magpangamuyò.

Kag Pagpa-ado ni Hesús sa Usáng Yupog

(Mateo 9:1-8 Markos 2:1-12)

¹⁷ Usáng adlaw ray habang si Hesús ay nagtutudlò sa mga tawo, inggwá rutó it mga nag-i-iningkór nak mga Pariseo ag mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós^k nak halín sa mga kabanwahán it Galileya ag Hudeya ag sa syudad it Herusalém. Kag gahóm it Gino-o ay hinâ sa idá agór magpa-ado sa mga inggwá it sakít. ¹⁸ Ag inggwát nag-abót nak mga tawo nak inggwát ingbabadawan sa rudan nak usáng tawong indí makabayo-bayo dahil wayát pamatyag kag ida tanáng yawas. Pakapilit sinráng makasuyór agór marayá kalí sa atubangan ni Hesús. ¹⁹ Pero tong wayâ sinrá't narayanan dahil sa karamu-on it mga tawo, sumakà yangéy sinrá sa diskanso sa ibabaw ag inra tinangkas kag mga adobe sa tungór ni Hesús bag-ó ingtonton ninrá pa-ubós rutó sa yubot kalíng yupog.

²⁰ Pagkakità ni Hesús kung pa-unó't rakò kag inra pagtu-o sa Idá, nagsilíng Sidá sa yupog, “Nong, gingpatawaréy ka sa imo mga kasal-anan.”

²¹ Tong marunggan kalí it mga Manunudlò ag mga Pariseo, nagpangutana sinrá sa inra sarili, “Aba! Ni-o ará kag pagkahuna-hunà it tawong kalí sa ida sarili asing kag ida pagkapasipala sa Diós ay tuyár yangéy! Asi, si-o pa it makakapatawar it mga kasal-anan it tawo kundí Diós yang!”

²² Ugaling ay ayam ni Hesús kag inra ing-i-isip, kadâ ingsabát Nidá sinrá, “Asing tuyár kag inro ing-i-isip? ²³ Ni-o abóy kag mas maralí nak isilíng dilíng yupog? ‘Gingpatawaréy kag imo mga kasal-anan,’ o ‘Bangon ag pumanaw!’ ²⁴ Ugaling, para masaduran ninró nak Akó

^k5:17 o “Eskriba” nak halín sa bisayang Inglis nak “Scribe.”

nak imáw kag Anák it Tawo¹ ay inggwá't karapatán dilí sa dutà nak magpatawar sa mga salá." Ag sa parting kalí it Ida pagbisaya sa inrá ay nag-atubang Sidá sa yupog, bag-ó nagpadayon it pagsilíng, "Ingsisilíng Nakò sa imó, bangon rahâ! Ray-a kináng imo rudan ag puma-uli-éy."

²⁵ Ag sa nak ra-an nagbangon katóng yupog sa inra atubangan, ingrayá kag ida rudan, ag puma-uli-éy nak nagdadayaw sa Diós. ²⁶ Ag tanáng rahagtó ay napakatingaya, ag inra ingkilayang kag natabò ay buhat it Diós. Nakabatyag ra sinrá it kahadlok ag nagsiniling, "Nakakità kità ngasing it mga katitingayáng natabò."

Kag Pagtawag ni Hesús kang Levi

(Mateo 9:9-13 Markos 2:13-17)

²⁷ Pagkatabô rilí, nagliwás si Hesús ag nakità Nidá kag usáng manugsukót it buhís sa mga pangarga, nak kag ngayan ay si Levi, nak nag-i-ingkór sa Ida pwesto. Nagsilíng sa idá si Hesús, "Maléy, sunór sa Akò!" ²⁸ Tuminrog si Levi, ingbada-an nidá kag tanán, ag sumunór sa Idá.

²⁹ Ag ginghanra-án ni Levi it marakóng punsyón si Hesús sa inra bayáy; naka-ibahan Nidá ag it Ida mga disípulos sa lamesang inra ingkaka-unan kag maramong mga manugsukót it buhís ag ibá pang mga ka-ibahan ninrá. ³⁰ Ngani, nagnginuyob kag mga Pariseo ag kag mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós laban sa Ida mga disípulos. Silíng ninrá, "Asing nagrurungan kamó it ka-on sa mga manugsukót it buhís ag sa ibá pang mga makasal-anang tawo?"

³¹ Narunggan sinrá ni Hesús, kadâ nagsabát Sidá, "Kag mga tawong wayá't sakít ay bukò kinahangyán kag manugbuyong kundî kag mga tawong inggwá't sakít. ³² Wayâ akó gipa-alí agór tawagon kag mga nagsisilíng nak matarong, kundî tawagon kag mga nag-a-akò nak makasal-anan nak maghinuysoy."

Kag Tudlò ni Hesús ay Indi Puyding Irugang Yang sa Yumang mga Sulunranon

(Mateo 9:14-17 Markos 2:18-22)

³³ Usáng adlaw, nagsiniling katóng mga Pariseo ag mga Manunudlò kang Hesús, "Kag mga disípulos ni Juán nak Manugbawtismo ay perming nagpupu-asa ag nagsusunór sa mga oras it inugpangamuyò.

¹5:24 Kag gustong bisayahon it kalí ay "Akó nak imáw kag halín sa langit nak nagpakatawo." (Daniél 7:13-14)

Imáw ra kag mga disípulos it mga Pariseo, pero kag imo mga disípulos ay wayâ, ag sigi yang sinrá it ka-on ag inóm.”

³⁴ Nagsabát si Hesús sa inrá, “Asi, mapapapu-asa bagá kag mga tigkayake habang ka-ibahan pa ninrá kag kasayon nak kayake?

³⁵ Pero ma-abót kag adlaw nak abay-onéy sidá sa inrá ag imawéy kató kag inra pagpu-asa.”

³⁶ Inrugang pa nidá kag ibáng mga halimbawà:^m “Wayá’t nagisi it yamít halín sa usáng bag-óng barò agór ihakpoy sa yumang barò, dahil kung imáw kinâ kag abuhaton kalí ay indí mag-angay. ³⁷ Ag wayâ ra it nagbubutáng it bag-óng ayak nak nagsusubó pa sa mga yumang susudlan nak humán sa anit it hadop, dahil kung buhaton kinâ, apayupukón it kináng ayak kag mga susudlan kadâ kag ayak ay ma-u-udakán yang, patí kag mga susudlan ay masisirà. ³⁸ Kag tamà nak himu-on ay ibutáng kag bag-óng ayak sa bag-ó nak mga susudlan dahil mahinat pa kalí. ³⁹ Ag klaro nak wayá’t tawo nak na-anaréy sa rugayéy kadâ ma-isogéy nak ayak nak mahanap pa it yab-as, dahil silíng nidá, ‘Ma-adoy nak gadór kalíng yumâ.’ ”

Kag Pangutana Tungór sa Adlaw it Inugpahuway

(Mateo 12:1-8 Markos 2:23-28)

6 ¹ Ag natabô ra, usáng Adlaw it Inugpahuway,ⁿ nak sa pagrayan ni Hesús ag it Ida mga disípulos sa inggwá it katriguhán, nagpinamuksi sinrá it uháy ag kalí ay inra pinangkumos sa inra mga bayar bag-ó inra pinangkitkit. ² Tong makitâ sinrá it mga Pariseo, nagsilíng sinrá, “Asing ingbubuhat ninró kag bawal buhaton sa Adlaw it Inugpahuway?”

³ Ingsabát sinrá ni Hesús, “Wayâ bagá ninró nabasa kag ginghamán ni Haring Davíd it katóng sidá ag kag ida mga ka-ibahan ay nagutom?”

⁴ Nagsuyór sidá sa Bayáy it Diós ag ingba-óy katóng tinapay nak hinalar sa atubangan it Diós ag kina-on ninrá. Kumporme sa Kasugu-án ni Móises kinâ ay bawal ka-unon it abér sin-o puyra yang sa mga parì.”

⁵ Silíng pa ni Hesús, “Akó nak imáw kag Anák it Tawo^o ay imáw kag Gino-ong masusunór kung ni-o kag puyding buhaton sa Adlaw it Inugpahuway.”

^m5:36 o “parábula.” Kalí ay yabot-yabót nak parayan it pagbisaya nak inggwá pa it mas marayom nak gustong bisayahon.

ⁿ6:1 Kalí sa Hebrohanon ay “Syabát.”

^o6:5,22 Kalíng tawag ay naba-óy sa Daniél 7:13-14.

Kag Tawong Pingkaw

(Mateo 12:9-14 Markos 3:1-6)

⁶Usáng Adlaw ray it Inugpahuway ay nagpagto si Hesús sa sinagoga^p ag nagtudlò. Inggwá rutó it usáng tawo nak kag tu-ong damót ay pingkaw. ⁷Rahagtó ra kag pilang mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós ag mga Pariseo, ag inra ingbabantayan nak apa-aduhon ni Hesús katóng pingkaw sa Adlaw it Inugpahuway, agór inggwá sinrá't ikakasanâ sa Idá. ⁸Ugaling ay ayam ni Hesús kag inra ing-i-isip kadâ nagsilíng Sidá sa pingkaw, “Maléy rilí sa tungâ.” Nagtinrog ra kalí ag pumagto sa tungâ.

⁹Ag nagsilíng ray si Hesús sa mga tawo, “Inggwá akó it pangutana sa inró. Kumporme sa Kasugu-án it Diós, ni-o kag bukò bawal sa Adlaw it Inugpahuway, maghimò it ma-ado o maya-in? Magsalbar it tawo o magpangmatáy?”

¹⁰Ag gingmuyatan sinráng tanán palibot ni Hesús, bag-ó nagsilíng Sidá sa pingkaw, “Hunata kag imo damót.” Ag ginghunat nganì nidá kag ida damót, ag kató ay na-uli-an.

¹¹Dahil dilí ay nagkahangit kag mga Manunudlò ag kag mga Pariseo ag nag-inistoryahan sinrá kung ni-o kag inra puyding himu-on laban kang Hesús.

Kag Pagpili ni Hesús sa Doseng Apostoles

(Mateo 10:1-4 Markos 3:13-19)

¹²Usa sa mga adlaw nak kató, tumukár si Hesús sa rahagtóng mata-as nak baguntor agór magpangamuyò. Ag sa bug-ós nak gab-íng kató Sidá ay nagramyag it pangamuyò sa Diós. ¹³Pagka-aga, ingtawag Nidá kag Ida mga disípulos ag halín sa inrá ay nagpili Sidá it doseng bilóg nak imáw kag Ida ingtawag nak mga apóstoles. ¹⁴Kalí sinrá ay: si Simón nak ingpangayanan Nidá liwát nak Pedro, ag si Andres nak ida hali, sa Santiago ag Ju-an, si Felipe, si Bartolome, ¹⁵si Mateo, si Tomas, si Santiago nak anák ni Alpeo, si Simón nak makabansa, ¹⁶si Hudás nak anák ni Santiago, ag si Hudás Iscariote nak tong hulí ay imáw kag nagtra-idór kang Hesús.

P6:6 Kalíng lugár ay puyding magíng tilipunán ninrá, o simbahan, o korte, o iskwelahan.

Kag Pagtudlò ni Hesús ag kag Pagpa-ado sa mga Tawo

(Mateo 4:23-25)

¹⁷ Pagkatapos ay nag-os-os si Hesús ka-ibahan kag Ida mga apóstoles halín sa baguntor papagto sa usáng patag nak lugár. Nagtinrog Sidá rutó agór magbisaya sa pagkaramò nak mga disípulos ag imáw ra sa karamó-ramong mga tawo nak halín sa tanáng mga lugár sa Hudeya ag sa syudad it Herusalém, ag sa mga banwa it Sidón ag Tiro nak asa habig it baybay. Sinrá ay nagtinipon rutó agór magpanimatì sa Ida ag agór mapa-ado sa inra mga sakít. ¹⁸ Inggwá ra rutó it mga ing-u-ulipon it mga maya-ot nak ispírito nak nataw-an it kahilwayan. ¹⁹ Kag tanáng tawo rutó ay nagtinguháng makahudót sa Ida dahil inggwá't gahóm nak naghahalín sa Ida nak nagpapa-ado sa inrá.

Kag Tawong mga Masinadyahon ag mga Masubó

(Mateo 5:1-12)

- ²⁰ Ag ingmuyatan ni Hesús kag Ida mga disípulos bag-ó nagsilíng:
 “Magkinasadya kamóng mga pobre
 dahil hinâ sa inró kag paghari it Diós!^q
- ²¹ Magkinasadya kamóng mga nagugutom ngasing
 dahil kamó ay abusugon!
 Magkinasadya kamóng mga nagtitibaw ngasing
 dahil kamó ay mahayakhak sa kasadya!
- ²² Magkinasadya kamó pag kamó ay hangitan it mga tawo,
 ag pag kamó ay inra ihigon, mamaya-inon,
 ag i-itsapuyra kag inro ngayan
 dahil sa Akó nak imáw kag Anák it Tawo!
- ²³ Magkinasadya kamó sa adlaw nak kató ag umutbo-utbo pa
 dahil rakô kag inro magigíng premyo sa langit. Ayâ kamó
 gikatingaya dahil imáw ra kinâ kag inghumán it inra mga
 ginikanan sa mga propeta it kató.
- ²⁴ Pero kalulu-oy kamóng mga manggaranon
 dahil nabatonéy ninró kag inro kasadyahan dilí sa dutà.
- ²⁵ Kalulu-oy kamóng mga busog ngasing,
 dahil kamó ay magugutom.

^q6:20 o “ginghari-án it Diós.” Sa Bibliyáng Griyego, kung ka-usá pag nagsilíng nak “ginghari-án it Diós”, kag gustong bisayahon ay kag paghari it Diós sa kabuhi it mga tawo; kung ka-usá ra ay kag langit kung hari-ín kag Diós ay naghahari.

Kalulu-oy kamóng mga naggiginuya ngasing,
dahil kamó ay makasubó ag mapanambitan.

²⁶ Kalulu-oy kamó pag kamó ay ingpupuri it mga tawo,
dahil tuyár ra it kinâ kag inghumán it inra mga
ginikanan sa mga bukò klaro nak mga propeta.

Kag Pagpalanggà sa Ka-away

(Mateo 5:38-48 7:12a)

²⁷ “Pero ingsisilíng nakò sa inró nak mga nakakarungóg:
palangga-á kag inro mga ka-away, himu-e it ma-ado kag mga
nahahangit sa inró, ²⁸ pakama-aduha kag mga nagsusumpà sa inró,
ag pangamuyu-an kag mga nagmamaltrato sa inró. ²⁹ Pag inggwá it
tawo nak matampa sa imo uda, atubangan pa sa idá kag kayudó, ag
pag inggwá it magpang-agaw it imo alimongmong, taw-án patí kag
imo barò. ³⁰ Taw-i kag bawat naghahagar sa imó, ag pag inggwá it
nagpang-agaw it inro mga gamit ay bad-éy gibawi-a sa idá. ³¹ Ag
kung ni-o kag gusto nimóng himu-on it ibá sa imó, imáw it himu-a
sa inrá.

³² “Kung kag apalangga-ón yang ninró ay kag nagpapalanggà sa
inró, masisilíng bagáng kinâ ay dahil sa ka-ado it inro bu-ót? Abér
kag mga makasasalà ra ay nagpapalanggà sa mga nagpapalanggà
sa inrá. ³³ Ag kung kag inro yang abuligan ay kag mga nagbubulig
sa inró, masisilíng bagáng kinâ ay dahil sa ka-ado it inro bu-ót?
Abér kag mga makasasalà ra ay tuyár kag ginghihimò. ³⁴ Ag kung
kag inro yang apa-utangon ay kag mga tawo nak makakabadar sa
inró, masisilíng bagáng kinâ ay dahil sa ka-ado it inro bu-ót? Abér
kag mga makasasalà ra ay nagpapa-utang sa mga pareho ninráng
makasasalà pag sinrá ay mababadaran. ³⁵ Imbis ay dapat ninróng
palangga-ón ra kag inro mga ka-away, ag himu-an it ma-ado kag
tanán, ag magpa-utang kamó it wayâ gi-i-isip it kabadarán. Pag
himu-on ninró kalí, rakò kag inro magigíng premyo sa langit ag
kamó ay magigíng anák it Pinaka-mata-as nak Diós, dahil sidá ay
maluluy-on abér sa mga wayá’t utang nak bu-ót ag sa mga ma-inak.
³⁶ Ngani, magíng maluluy-on ra kamó nak tuyár sa inro maluluy-on
nak Tatay nak Langitnon.”

Kag Paghusgár sa Imo Isigkatawo

(Mateo 7:1-5)

³⁷ “Ayâ ninró gimaya-ina kag inro isigkatawo agór indî ra kamó gimaya-inon it Diós. Ayâ kamó gihusgár sa inro isigkatawo agór indî ra kamó gihusgarán it Diós. Magíng mapinatawaron kamó agór apatawaron ra kamó it Diós. ³⁸ Magta-ó kamó ag kamó ay ataw-an ra it tinakós sa tamang taksanan it Diós. Kag ipabagtong sa inró ay rasok, ing-udog-udog pa, ag pang-a-awas. Dahil kung ni-o kag ingtaksan it inro ingta-ó ay imáw ra kag ataksan it ibalik sa inró.”

³⁹ Nagsilíng pa si Hesús sa inrá parayan sa usáng istorya nak inggwá pa't mas marayom nak gustong bisayahon:^r “Puyde bagáng mag-agkay kag usáng bulág sa usá rang bulág? Indî bagá sinrá parehong mahuyog sa buhò! ⁴⁰ Kag usáng disípulo ay indî magyabáw sa ida manugtuldò, pero abér sin-o, pag sidá ay natudlu-anéy it husto ay makakapantay sa ida manugtuldò.

⁴¹ “Asing nakikità ninró kag ma-intik nak puling sa matá it inro isigkatawo, pero wayâ ninró namamasre kag pay trosong puling nak asa inro mata? ⁴² Ag pa-unó ikáw makakasilíng sa imo isigkatawo nak, ‘Hali, be, abay-on nakò kináng puling sa imo mata?’ kung ikáw nganì mismo ay indî makakità sa pay trosong puling nak asa imo mata? Kamóng mga pakitang tawo nak wayá't salâ! Bay-a anay kináng pay trosong puling nak asa inro matá agór makakakità kamó it ma-ado ag inro mababa-óy kag puling sa matá it inro isigkatawo.

Sa Bunga Makikilaya Kag Punò

(Mateo 7:16-20 12:33-35)

⁴³ “Wayá't ma-adong punò nak nagtata-ó it maya-in nak bunga, ag wayá't maya-ing punò nak nagtata-ó it ma-adong bunga. ⁴⁴ Bawat punò ay nakikilaya sa ida bunga. Kadâ indî kitá makahugót it madabas sa aruma, ag indî kitá makapo-po it ubas sa ruyog-rugay.

⁴⁵ Kag usáng ma-adong tawo ay nakakahimò it ma-ado, dahil kag asa ida tagipusu-on ay ma-ado, ag kag maya-ing tawo ay mapakahimò it kaya-inan dahil maya-in kag asa ida tagipusu-on. Dahil kung ni-o kag asa tagipusu-on it tawo ay imáw kag naglilíwás sa ida yubà.

^r6:39 o “parábula.”

Kag Ruhang Klase it Tawo nak Nagtugrok it Bayay

(Mateo 7:24-27)

⁴⁶ “Asing nagtatawag kamó sa Akò nak, ‘Gino-o, Gino-o,’ ay wayâ ra ninró gitutumana kag Akò inggisilíng? ⁴⁷ Isilíng Nakò sa inró kung si-o kag kapareho it bawat usá nak nagpapayungot sa Akò ag nagrurungóg it Akò mga bisaya ag nagtutuman: ⁴⁸ sidá ay tuyár sa usáng tawo nak nagtugrok it bayáy, nak nagkotkot anay it marayom bag-ó ingtugrok kag haligi sa bató, kadâ tong magbaha ag rayanan it makusog nak suyog kag bayáy, kalí ay wayâ nati-og-ti-og kumo matibay kag pagkatugrok. ⁴⁹ Pero Sidá nak nakarungóg it Akò mga bisaya ag wayâ gituman ay tuyár sa usáng tawo nak nagtugrok it bayáy sa ragâ, it wayâ gikotkotán it marayom ag bukò matibay kag pagkatugrok sa haligi, kadâ tong kag bayáy ay rayanan it makusog nak suyog it baha, sa nak ra-an kalí ay yumupak ag na-anor.”

Kag Pagpa-ado sa Usáng Ulipon it Kapitán it mga Sundalo it Roma

(Mateo 8:5-13)

7 ¹ Pagkasilíng it tanán kalí ni Hesús sa mga tawo, nagpagto sidá sa banwa it Capernaúm. ² Inggwá rutó it usáng Kapitán it mga sundalo it Roma nak inggwá't usáng ulipon nak palanggà nidá. Kalí ay nagkasakit ag naghihingayo-éy. ³ Pagkarungóg nidá it nahanungór kang Hesús, nagsugò Sidá it pilang maguyang nak mga lahi it Hudyo^s agór ipangabáy kang Hesús nak pagtu-án ag pa-aduhon nidá kag ida ulipon. ⁴ Pag-abót ninrá kang Hesús, nagpakapakitlu-oy sinrá nak magnunót Sidá sa inrá sa pagsilíng, “Kalíng Kapitán ay dapat yang nimóng paburán, ⁵ dahil palanggà nidá kag atò nasyon. Ag sidá pa ngani kag nagpatugrok it amò sinagoga.” ⁶ Ag nagnunót si Hesús sa inrá.

Tong mayungotéy sinrá sa bayáy, ingpasapóy Sidá it Kapitán sa ida mga amigo, ag ingpasilíng kag tuyár kalí, “Gino-o, bad-éy gi-awata kag Imo sarili, dahil bukò akó karapatdapat nak Imo pali-án sa akò bayáy, ⁷ kadâ ngani ra wayâ akó giruga-ruga nak akó mismo kag mag-atubang sa Imo. Sugu-an yang nak ma-u-uli-án kag akò ulipon ag akó'y nagtutu-o nak sidá ay Imo mapapa-ado. ⁸ Dahil akó ra ay usáng tawo nak asa irayom it gahóm it akò punò ag inggwá ra it mga sundalo nak asa irayom it akò gahóm. Pag ingsilíng nakò sa usá nak, ‘Pagtó,’ napagto sidá; ag pag ingsilíng ray nakò sa usá nak, ‘Maléy,’

^s7:3 o “mga Punò it mga lahi it Hudyo.”

napalí sidá; ag pag ingsilíng ra nakò sa akò ulipon nak, ‘Himu-a kalí,’ natuman sidá.”

⁹ Pagkarungóg it kalí ni Hesús, natingaya Sidá sa rakóng pagtu-o it kalíng Kapitán ag nag-atubang Sidá sa karamu-an nak nagsusunór sa Idá, bag-ó nagsilíng, “Ingsilíng nakò sa inró: abér sa bug-ós pa nak Israél ay wayâ pang gadór Akò it nakikità nak abér sin-ong inggwá it tuyár nak karakóng pagtu-o.”

¹⁰ Pagbalik sa bayáy it katóng mga sinugò, nakità ninráng ma-adoy katóng ulipon.

Kag Pagbanhaw sa Anák it Kabading Balo

¹¹ Wayâ narugay pagkatabô it kalí, nagpagto si Hesús sa banwa nak ingtatawag nak Nain. Nagnunót sa Ida kag Ida mga disípulos ag kag karamo-ramong mga tawo. ¹² Tong mayungotéy sinrá sa pwertahan it banwa, nasapóy ninrá kag pagrapit sa usáng kayake—nak bugtóng nak anák it ida nanay. Kalíng kabade ay baloy. Pagkaramong tawo kag nagrapit halín sa banwa. ¹³ Pagkakità it Gino-o rilíng balo, napakalu-oy Sidá rilí kadâ nagsilíng Sidá, “Aya-éy gipakapanambitan.”

¹⁴ Ag ida ingpayungutan kag inghihigra-án it minatáy ag inghuytan, kadâ nagpundo kag mga nagbabadaw. Ag nagsilíng Sidá sa binatang minatáy, “Doy, ingsusugò Nakò sa imó, bangon.”

¹⁵ Ag nagbangon matu-or kag minatáy ag nagbisaya. Pagkatapos ay ing-agkay sidá ni Hesús papayungot sa ida nanay.

¹⁶ Tanang rahagtó ay nagkahadlok, ag inra ingta-ó sa Diós kag kadayawan sa pagsilíng it, “Usáng makagagahóm nak propeta kag ingta-ás sa atò tungâ!” ag it “Ingaluy-an it Diós kag ida katawuhan!”

¹⁷ Kalíng balità nahanungór kang Hesús ay nabantog sa bug-ós nak Hudeya ag sa mga kabanwahang asa palibot.

Kag Mga Sinugo ni Juán nak Manugbawtismo

(Mateo 11:2-19)

¹⁸ Kalíng tanáng natabô ay ingbalità kang Juán nak Manugbawtismo it Ida mga disípulos. ¹⁹ Ag ingtawag ni Juán kag ruhá sa inrá ag ingsugò papagto sa Gino-o agór ipangutana sa Ida kalí, “Ikáw bagá kag amò inghuhuyat nak ma-abót, o mahuyat pa kamí it ibá?”

²⁰ Pag-abót it kalíng mga ingsugò kang Hesús, nagsilíng sinrá, “Kamí ay ingsugò ni Juán nak Manugbawtismo nak pali-án ikáw ag

pangutan-on kung ikáwéy bagá kunó katóng inghuhuyat namong ma-abót, o kung mahuyat pa kamí it ibá?”

²¹Wayâ anay sinrá gisabta ni Hesus. Sidá ay nagpadayon sa pagpa-ado sa maramong mga inggwá it sakít ag it mga mahapros. Ingpa-ado ra Nidá kag mga ingpapahirapan it mga maya-ot nak ispírito ag kag pagmuyat it maramong mga bulág. ²²Pagkatapos, ingsabát Nidá sinrá, “Balik kamó kang Juán ag uma-an sa idá kag intro nakità ag narunggan: Kag mga bulág nganát ay nakakità, kag mga pi-ang ay nakapanaw, kag mga di kitong ay na-uli-an, kag mga bungóy ay nakarungóg, kag mga minatáy ay nabanhaw, ag kag mga pobre ay nawalihan it Ma-adong Balità.^t ²³Silinggan ra sa idá kalí: makinasadya kamóng wayâ gipapangruha-ruha sa akò.”

²⁴Pagkahalín it katóng mga ingsugò ni Ju-an, nagbisaya si Hesus sa mga tawo nahanungór sa idá. “Ni-o kag intro gustong makità sa inró pagpagto sa Subâ it Jordan sa kabukiran? Kag kiwkiw bagá nak inghuhudong it hangin? ²⁵Siguradong bukò. Ni-o talagá kag intro ing-agtong mamuyatan? Usáng tawo nak nakasoksok it mamahayong barò? Bukò ra siguro dahil kag mga nakasoksok it mga nagririlag nak barò ag nag-i-inistár sa tungâ it kabugana-an ay rutó ninró makikità sa palasyo it mga hari ag rutó tan-á kamó gipinagto. ²⁶Ni-ong gadór kag intro inghahanap? Propeta? Ah! Ohò, ag Akò ing-u-umà sa inró nak kag intro nakità ay bukò usáng basta-basta yang nak propeta. ²⁷Dahil imáw sidá kag ingpapatunguran it kalíng nakasuyat sa Sagradong Kasuyatan:

‘Apa-unahon nakò sa Imo kag akò sugu-ón,
nak imáw kag mahanrà it Imo rayanan.’^u

²⁸“Tanra-í ninró kalí, sa tanán-tanáng ingpanganák it mga kabade ay waya-éy it mayabáw pa kang Ju-an. Pero kag pinaka-kubós nak tawo nak sakop it paghari it Diós ay mas pa sa idá.”

²⁹Pagkarungóg díli it mga tawo, tanán sinrá, abér pa kag mga manugsukót it buhís, ay nagsiniling, “Tamà ra nak bukò basta-basta nak propeta si Ju-an! Dahil sidá ngani it nagbawtismo sa atò. Ma-ayam talagá kag Diós.” ³⁰Ugaling, kag mga Pariseo ag kag mga Ma-ayo tungór sa Kasugu-án it Diós ay wayâ gikumporme ag wayâ gisugót nak imáw kató kag kabubut-on it Diós dahil sinrá ay wayâ nabawtismo-é ni Ju-an.

^t7:22 o “Ebanghelyo.”

^u7:27 Malakias 3:1.

³¹ Silíng pa ni Hesús, “Sa ni-o arâ nakò ikumpara ag ipatuyár kalíng mga tawo ngasing nak panahón? ³² Sinrá ay pay mga anák nak nag-i-inidámò sa plasa ag nag-i-inukawán sa usa'g-usá,

‘Pag ingsusunatahán kamó namò,
indî kamó magbinayli;
pag napanambitan kamí,
indî ra kamó magtinibaw.’

³³ “Akò kinâ nasisilíng dahil it katóng nag-abót si Juán nak Manugbawtismo nak wayâ gipapakapalasa it pagka-on ag wayâ gi-i-inóm it ayak, kag silíng ninró ay, ‘Ingsusudlan sidá it maya-ot!’

³⁴ It katóng nag-abót ngani Akó nak imáw kag Anák it Tawo^v nak nagkaka-on ag na-inóm, kag silíng ray ninró ay, ‘Muyati, sidá ay makagór ag palayangó, nag-i-ibá sa mga rada-on nak manugsukót it buhís ag ibá pang mga makasal-anang tawo!’ ³⁵ Talagang makikità ninró nak kag ka-ayam it Diós ay mapapamatu-uran sa pagpangabuhí it Ida mga anák.”

Kag Natabô Kang Hesús sa Bayáy ni Simón nak Pariseo

³⁶ Usáng adlaw, inggwá't usáng Pariseo, nak kag ngayan ay si Simón,^w nak nag-ikag kang Hesús nak magka-on sa ida bayáy. Nagpagto si Hesús sa inrá ag nag-atubang sa lamesa agór magka-on.

³⁷ Inggwá't usáng kabade nak taga rutó sa banwang kató nak kilayang usáng maya-ing kabade. Tong ida marunggan nak si Hesús ay rutó sa bayáy it kalíng Pariseo nak nagkaka-on, nagpagto sidá rutó ag nagrayá it pabangyo nak asa usáng susudlan nak humán sa piling bató, nak kag tawag ay alabastro. ³⁸ Nagsu-or sidá sa likór ni Hesús nak nakayumpagi ag nagpapanukon kag siko sa pasanrigán sa atubangan it mababáng lamesang inra ingkaka-unan. Nagpakatibaw sidá ag nabasa kag sikí ni Hesús it ida yuha, kadâ ingpahiran nidá kalí it ida mahabang buhók habang inghaharu-án bag-ó binubu-án it kináng pabangyo.

³⁹ Pagkakità rilí it Pariseo nak nag-i-imbitár sa Idá, nagsilíng sidá sa ida sarili, “Kung talagáng propeta it Diós kalíng tawo, na-a-ayamán tan-á nidá kung ni-ong klase kalíng kabade nak naghuhudót sa idá. Kalí ay usáng maya-in nak kabade.”

⁴⁰ Ag bilang pagsabát ni Hesús sa idá nagsilíng Sidá, “Simón, inggwá Akó it isilíng sa imó.”

^v7:34 Kalíng tawag ay naba-óy sa Daniél 7:13-14.

^w7:36 Lukas 7:40.

Nagsabát si Simón, “Ni-o kató, Maestro?”

⁴¹ “Inggwá’t usáng tawo nak usáng manugpa-utang, ag inggwá’t ruháng tawo nak nag-utang sa idá. Kag utang it usá ay limáng gatós nak denaryo ag kag utang it usá ay singkwentang denaryo. ⁴² Tong wayâ sinrá nakabadar, pareho sinrá nak ingpatawar. Si-o abóy ngasing sa inrang ruhá kag mas mapalanggà sa idá it rakô dahil sa mas rakóng utang nak bu-ót?”

⁴³ Nagsabát si Simón, “Siguro, katóng ingpatawar nak mas marakô it utang.”

Ag nagsilíng si Hesús, “Tamà kag imo silíng.”

⁴⁴ Ag habang kag Ida matá ay rutó gimumuyat sa kabade nagpadayon Sidá sa pagbisaya kang Simón, “Nakikità Nimó kalíng kabade no? Tong pagsuyór Nakò rilí sa imo bayáy wayâ nimó Akó gitaw-i it tubì nak inugpanghináw sa Akò sikí pero sidá ay nagbasa sa Akò sikí it ida yuhà ag bag-ó ida ingpahiran it ida buhók. ⁴⁵ Wayâ nimó Akó giharu-e samantalang sidá, tunà tong magsuyór dilí, ay wayâ natungon it haro sa Akò sikí. ⁴⁶ Abér bub-an tan-á nimó Akó it lana it olibo sa Akò uyo ay wayâ. Pero sidá ay nagbubo sa Akò sikí it pabangyo. ⁴⁷ Ngani sidá, abér maramò kag ida mga salâ, ay napatawaréy. Ngani mas rakó kag ida pagpalanggà. Pero kag tawo nak ma-isót kag napatawar nak salâ ay ma-isót ra kag pagpalanggà.”

⁴⁸ Ag nagsilíng pa Sidá rutó sa kabade, “Napatawaréy kag imo mga salâ.”

⁴⁹ Kag ibá nak ka-ibahan ninrá sa pagka-on ay nagsiniling sa inra sarili, “Si-o kalí nak patí kag pagpatawar it salâ ay ingkakamhan?”

⁵⁰ Ag nagsilíng pa si Hesús sa kabade, “Naluwás ikáw dahil sa imo pagtu-o. Pa-uli-éy it hanuyos.”

Kag mga Kabading Nagíng Disipulos ni Hesús

8¹ Wayâ narugay pagkatabô it kalí, naglibot si Hesús sa mga banwa ag baryo ag nagpangwalihan ag nagtudlò it Ma-adong Balità tungór sa paghari it Diós.^x Ka-ibahan Nidá kag Ida doseng apóstoles, ² ag kag pilang mga kabade nak ingpando Nidá sa pagka-ulipon it mga maya-ot nak ispírito ag sa mga sakít. Sinrá ay: Si Maria Magdalena nak ingpalayasan ni Hesús it pitóng maya-ot; ³ si Juana nak asawa ni Cusa nak Manugpasulit ni Prinsipe Herodes; si Susana; ag maramò pang ibá. Sinrá kag nagpapaka-on kang Hesús ag sa Ida mga apóstoles.

^x8:1 o “ginghari-án it Diós.”

Kag Istorya Nahanungór sa Manugsabwag it Binhì

(Mateo 13:1-9 Markos 4:1-9)

⁴Usáng adlaw, inggwá't mga nagtinipon nak maramong mga tawo halín sa yabot-yabót nak banwa agór magpanimatì kang Hesús, ag nag-istorya^y Sidá sa inrá:

⁵“Usáng adlaw, inggwá't usáng mangunguma nak nagsabwag it binhì sa ida umá. Sa ida pagsabwag, inggwá't ibáng binhing tumugpà sa rayan ag pinangdama-dama-an yang it mga tawo ag pinangtoktok it mga pispis. ⁶Kag ibá ay tumugpà sa mabatóng dutà, ag pagtubo it kalí ay nagpangyinadong dahil uga rutó kag ragâ. ⁷Kag ibá ay tumugpà sa dutà nak inggwá it mga si-itón nak hilaunon. Pagtubo it mga busoy ay gumabon kag mga hilaunon ag nayumós kag mga tanóm nak bag-óng tubo. ⁸Ag kag ibá ay tumugpà sa matabáng ragâ, ag kalí ay tumubo it ma-ado ag nagpanubás it buganà.”

Pagkatapos it Ida istorya ay ingkusgan Nidá kag Ida boses ag sumilíng, “Kung gusto ninró nak maka-intyendi ay panimatì it ma-ado.”

Kag Talagang Gustong Bisayahon it mga Istorya ni Hesús

(Mateo 13:10-17 Markos 4:10-12)

⁹It katóng pangutan-on si Hesús it Ida mga disípulos kung ni-o kag gustong bisayahon it kalíng Ida istorya, ¹⁰nagsilíng sidá, “Sa inro ingta-ó kag pribiléhiyo nak maka-ayám sa mga dating tinagò nak ka-ayaman tungór sa pagharì it Diós. Pero kalí ay marurungan it ibá parayan yang sa mga istorya. Kadâ nganì, nasuyat sa Sagradong Kasuyatan nak,

‘Abér magpakamuyat man sinrá ay wayâ gihapon sinrá't makikità, ag abér magpakapanimatì ay indì sinrá maka-intyendi.’^z”

Kag Pagpahadag ni Hesús sa Istorya Nahanungór sa Manugsabwag it Binhì

(Mateo 13:18-23 Markos 4:13-20)

¹¹“Imáw kalí kag gustong bisayahon it katóng istorya: Kag mga bisaya it Diós ay tuyár sa mga binhì nak gingsabwag it usáng mangunguma. ¹²Kag akò ingsilíng nak rayan nak natugpa-án it

^y8:4 o “parábula.” Kalí ay yabot-yabót nak parayan it pagbisaya nak inggwá pa it mas marayom nak gustong bisayahon.

^z8:10 Isáias 6:9.

katóng ibáng binhì ay mga tawo nak nakarungóg it mga bisaya it Diós, ugaling pagkarungóg ninrá, wayâ narugay ay nag-abót si Satanás ag ingpalimot sa inrá kag inra mga narunggan agór indí sinrá magtu-o ag maluwás. ¹³ Kag mabatóng dutà nak natugpa-án it ibáng mga binhì ay mga tawo nak nakarungóg it mga bisaya it Diós nak nagbaton dilí it nag-u-udag-udag pa, ugaling ay wayâ kalí giruyot sa inra tagipusu-on. Kadâ nagtu-o nganì sinrá pero sa maralí nak panahón yang, ag it katóng sinrá ay tintáron, nagbadà sinrá sa inra pagsunór sa Diós. ¹⁴ Ag kató ray nak inggwá't mga si-itón nak hlamunon nak natugpa-án it ibáng mga binhì ay mga tawo nak nakarungóg it mga bisaya it Diós, ugaling habang sinrá ay nagsusunór sa Diós, napirde sinrá it inra pagpangalibóg sa inra pagpangabuhî, ag narayá sinrá it inra paghanrom sa mga kamanggaran ag mga kalibutanhong kasadyahan. Kadâ kag inra mga bunga ay hanggáng budog yang ag indí magguyang. ¹⁵ Pero kag matabâ nak ragâ nak natugpa-án it ibáng binhì ay mga tawo nak nakarungóg it mga bisaya it Diós, ag kalí ay inra ingpanghuytan sa inra ma-ado ag bukò rada-on nak tagipusu-on. Ag sinrá ay nagpamunga ag inra kalí ingtis-an hanggáng gumuyang.”

Kag Tanang Bagay ay Nakikità Kung Mahadag

(Markos 4:21-25)

¹⁶ “Wayá't tawong nagsusuga it iwág nak pagkatapos ay apakuyban ra kalí it panabon o atagu-on sa silong it katri. Imbis kalí ay ida ibutáng sa ibabaw it talagáng patungan it iwág agór kag mga nagsusuyór ay mahadagan.

¹⁷ “Wayá't ingtatagò nak indí giliwás, ag imáw ra nak abér ni-ong bagay nak inghihipos-hipos yang nak indí masaduran ag indí mabulgar.

¹⁸ “Kadâ gilisto kamó sa inro mga pagpanimatì, dahil kag tawo nak inggwáy ay ataw-an pa, pero kag tawo nak wayâ, kung sidá ay pabadà, abér katóng ida mga inghuhuna-hunà nak iday ay abay-on pa sa idá.”

Kag Pag-abót it Nanay ag mga Hali ni Hesús

(Mateo 12:46-50 Markos 3:31-35)

¹⁹ Imáw katóng umabót kag nanay ag mga hali ni Hesús, pero indí sinrá makapayungot sa Ida dahil sa karamu-on it tawo. ²⁰ Ag

inggwá't nag-umà sa Idá, “Maestro, pasensya anay. Hina sa liwás kag Imo Nanay ag mga hali ag gusto Ka ninráng makità.”

²¹ Pero nagsilíng si Hesús sa inrá, “Kag mga nagrurungóg it mga bisaya it Diós ag nagtutuman it kalí ay imáw kag akò ingkikilaya nak Akò nanay ag mga hali.”

Kag Pagpakalma ni Hesús sa Bagyo

(Mateo 8:23-27 Markos 4:35-41)

²² Usáng adlaw, si Hesús ag kag Ida mga ka-ibahan nak mga disípulos ay sumakay sa usáng rayapang. Nagsilíng sidá sa inrá, “Mapagto kitá rutó sa tabók it ragat.” Kadâ naglarga matu-or sinrá, ²³ ag habang sinrá ay nagsasalida nakatuyugan si Hesús. It kag hagtóy sinrá sa yawór, kumusog it gulpi kag hangin ag halos mapupun-anéy kag inra rayapang it tubí ag sinrá ay nabutáng sa peligro.

²⁴ Gingpukáw si Hesús it Ida mga disípulos ag nagsilíng, “Gino-o, Gino-o, mayugrangéy kitá!”

Bumangon si Hesús ag Ida sinaway kag hangin ag kag maragkong humbak, ag naghupa ngani kag hangin ag kumalma. ²⁵ Pagkatapos, gingsilinggan sinrá ni Hesús, “Hari-in kag intro pagtu-o?”

Ag sinrá ay nagkahadlok ag nagkatingaya. Naghininghingán sinrá, “Sin-o talagá Sidá nak patí kag hangin ag ragat ay Ida inasawáy ag natuman ra kalí?”

Kag Pagpa-ado ni Hesús sa Usáng Tawo nak Ingsaniban it Linibo nak Maya-ot nak Ispírito

(Mateo 8:28-34 Markos 5:1-20)

²⁶ Ngasing, nakatabokéy sa Hesús sa lugár it mga Gerasanhon, nak asa tungór it Galileya. ²⁷ Pagkasalta ninrá, sinapoy si Hesús it usáng tawo nak taga rutó nak ingsasaniban it mga maya-ot nak ispírito. Rugayéy sidá nak wayâ gisusoksok it barò, ag wayâ sidá gi-i-istár sa usáng bayáy kundí rutó sa mga kuyba nak yuyubngan. ²⁸ Pagkakità nidá kang Hesús, nagpaka-idagak sidá, bag-ó yumuhór sa Ida atubangan. Pinaka-ukáw nidá it kakusog-kusog, “Hesús, Ikáw nak Anák it Pinaka-mata-as nak Diós, ni-o ka Imo pasinglabot sa akò? Nagpapakitlu-oy akó sa Imo, ayâ akó gikastiguha.” ²⁹ Imáw kalí kag ida ingsilíng dahil ingsugò ni Hesús kag mga maya-ot nak lumayas sa idá. Pinangpalayas ni Hesús sa idá kag maya-ot dahil sa kalu-oy Nidá rilíng tawo, dahil it kató ay permi sidáng ing-a-abót. It

kató ay inggwá it mga nagbabantay sa idá. Inggapos ra ninrá sidá it kadina ag ingbutangán it pay putas nak humán sa kahoy, ugaling ay nakakabuhì ra gihapon sidá, ag ingtabog sidá it maya-ot papagto sa disyerto.

³⁰ Ag ingpangutana sidá ni Hesús, “Ni-o kag imo ngayan?”

Nagsabát kag maya-ot, “Kag akò ngayan ay Linibo.” Kalí ay dahil sa karamò it maya-ot nak nagsuyór sa idá. ³¹ Ag nagpakitlu-oy sinrá kang Hesús nak indî Nidá sinrá gipahalinón sa tawo papagto rutó sa pinaka-irayom nak lugár kung hari-ín ay indî matugkár.

³² Ngasing, sa hanayhay it usáng bubaguntor rutó ay rahagtóng nagpapanabsab ag nagpapang-ibok kag mga pagkaramong mga baktín. Kadâ, nagpakitlu-oy ray kag mga maya-ot kang Hesús nak rutó yangéy sinrá pasudlon sa mga baktín. Ag ingsugtan ra sinrá ni Hesús. ³³ Ngani, kag mga maya-ot ay pumangliwás rutó sa tawo ag pumangsuyór sa mga baktín. Ag kalí ay nagrinagyo larguhan sa pangpang, ag kalí tanán ay nagkahuyog sa ragat ag nagkayumós.

³⁴ Pagkakità rilí it mga manugbantay it katóng mga baktín, nagrinayagan sinrá ag nagpang-uma-umâ sa mga tawo sa banwa ag sa mga bukir. ³⁵ Kadâ nagpinagto kag mga tawo sa inggwá it pangpang agór muyatan kag natabô. Pag-abót ninrá rutó ay hagtó pa sa Hesús, ag nakità it mga tawo katóng tawo nak dating nasasaniban it mga maya-ot. Kató ay nag-yuyumpagi sa atubangan ni Hesús. Sidá ay nakabarò-éy ag ma-adoy kag ida isip. Ag nagkahadlok katóng mga tawo. ³⁶ Ing-uma-an sinrá it katóng ibáng mga tawo rutó nak nakakità kung pa-unó nag-ado katóng tawo nak dating nasasaniban it mga maya-ot. ³⁷ Dahil rutó, nagpangabáy kag tanáng mga Gerasanhon nak mga taga rutó sa mga palibot nak lugár nak maghalín si Hesús, dahil napakahadlok sinrá. Ngani nagsakáy liwát sa Hesús sa rayapang ag nagtabók ray.

³⁸ Pero bag-ó sinrá maglarga, nagpangabáy sa Ida katóng tawo nak dating nasasaniban it mga maya-ot nak kung ma-a-arì ay panunton Nidá sidá.

Pero ingpapa-ulì sidá ni Hesús ag ingsilíng, ³⁹ “Pa-ulì yangéy sa inró, ag uma-an kung ni-o't rakô kag ka-aduhan nak ginghimò sa imo it Diós.”

Ag nagpa-ulì matu-or sidá, ag nagpang-uma-umâ sa bug-ós nak banwa kung pa-unó it rakô kag ka-aduhan nak ginghimò sa idá ni Hesús.

Kag Anák nak Dalagita ni Jairo ag kag Kabade nak Nagsaplír sa Baro ni Hesús

(Mateo 9:18-26 Markos 5:21-43)

⁴⁰ Sa pagtabók liwát ni Hesús sa Galileya, karamo-ramong mga tawo kag nagsapóy sa Ida dahil inghuhuyat ninrá Sidá. ⁴¹ Ka-ibahan sa inrá kag usáng Punò it Sinagoga nak kag ngayan ay si Jairo. Yumuhor sidá sa atubangan ni Hesús ag nagpangabáy nak kung ma-a-arì ay magnunót sidá sa Ida bayáy, ⁴² dahil kag ida bugtóng nak anák nak dalagita nak nag-i-idad it mga dose anyos ay naghihingayo.

Ag nagnunót ngani si Hesús kang Jairo. Habang nagpapanaw sinrá, nagsisini-og-si-ogán kag mga tawo nak asa Ida palibot. ⁴³ Ka-ibahan dilí kag usáng kabade nak doseng tu-igéy nak ingrurugô. Nagka-imoy-imoyéy sidá't kapapabuyong pero wayâ gihapon it nakakapa-ado sa idá. ⁴⁴ Sidá ay nagsagil-ot sa karamu-an hanggáng maka-abót sidá sa inggwá't likór ni Hesús, ag ida sinaplir kag pabiling sa gadar it alimongmong ni Hesús. Sa nak ra-an nagtungon kag ida pagrugô.

⁴⁵ Nagpangutana si Hesús, “Si-o sa inró kag nagsaplír sa Akò?”

Tong wayâ sa inrá it nag-amin, nagsilíng si Pedro sa Idá, “Gino-o, ayam ra Nimóng napapalibutan Ka it karamo-ramong mga tawo nak nagsisini-og-si-ugan!”

⁴⁶ Pero nagsabát si Hesús, “Inggwá talagá it nagsaplír sa Akò, dahil nabatyagán Nakò nak inggwá't gahóm nak naghalín sa Akò.”

⁴⁷ Tong makità it kináng kabade nak sador ni Hesús kag ida inghumán, nagpapanguyog nak nagpayungot sidá ag yumuhór sa atubangan ni Hesús, ag ing-umà sa atubangan it mga tawo kung asing ida ingsaplír si Hesús ag kung pa-unó sa nak ra-an sidá ay na-uli-an. ⁴⁸ Nagsilíng si Hesús sa idá, “Anák, kag imo pagtu-o kag nagpa-ado sa imó. Pa-uli-éy it hanuyos.”

⁴⁹ It katóng ingbibisaya pa kalí ni Hesús, inggwá't nag-abót nak usáng tawo halín sa bayáy it katóng Punò it Sinagoga nak si Jairo. Silíng it kalí kang Jairo, “Tang, kabáy nak indí ikáw magulpihanan dilí sa amò ibalità. Kag imo anák rabunò ay ingbawi-éy it Diós. Bada-ey yangéy gi-awata kináng Maestro.”

⁵⁰ Narunggan ni Hesús kalíng ing-umà kang Jairo, ag nagsilíng Sidá sa idá, “Ayâ gikahadlok, magtu-o yang ikáw sa Akò ag katóng imo anák ay ma-u-uli-an.”

⁵¹ Pag-abót ninrá sa bayáy ni Jairo, wayâ Sidá't ibáng ingpasuyór kundî sa Pedro, Juán ag Santiago, ag kag tatay ag nanay yang it katóng anák. ⁵² Karamong tawo rutó kag nagtitinibaw ag nagpapakapanambitan, pero nagsilíng si Hesús, “Ayâ kamó gitinibaw dahil bukò sidá minatáy. Sidá ay nagkakatuoyog yang.”

⁵³ Pero inggur-an Sidá it mga tawo dahil ayam ninrá nak minatayéy nak gadór katóng dalagita. ⁵⁴ Inghuytan ni Hesús kalíng anák sa damót ag nagsilíng, “Nene, bangonéy.” ⁵⁵ Ag nagbalik matu-or kag ida ispírito ag sa nak ra-an sidá ay nagbangon. Pagkatapos it kalí ay ingpataw-an sidá ni Hesús it pagka-on. ⁵⁶ Karako-rakò kag katingaya it mga maguyang it katóng dalagita, pero ingtugon sinrá ni Hesús nak indî gipang-uma-umâ abér kanin-o kag natabô.

Gingpapanaw ni Hesús Agor Magwali kag Ida Doseng Apostoles

(Mateo 10:5-15 Markos 6:7-13)

9¹ Pagkatapos it natabóng kató, ingtawag ni Hesús kag Ida doseng apóstoles ag ingtaw-an sinrá it gahóm agór magpalayas it mga maya-ot nak ispírito ag magpa-ado it mga sakít. ² Bag-ó ingpapanaw Nidá sinrá agór magpangwalihan it tungór sa paghari it Diós^a ag agór pa-aduhon kag mga masakít. ³ Ingtugon Nidá sinrá, “Sa intro pagpanaw ay ayâ kamó girayá it abér ni-o. Ayâ kamó girayá it bakuló, binagtong, bayon nak pagka-on, o kwarta man, ag ayâ girayá it i-islan. ⁴ Ag kung ri-ing bayáy kamó magdayon, rutó yangéy kamó hanggáng sa intro paghalín rutóng lugár. ⁵ Ag kung inggwát lugár nak indî magbaton sa inró, paghalín ninró sa banwang kató ay taktaki it taybo kag intro mga sikí bilang pamatu-or it intro pa-andam sa inrá nak waya-éy kamó it salabton sa inra mga kabuhì.”

⁶ Kadâ nagpanaw sinrá ag nagpanglibutan sa mga baryo sa pagwali it Ma-adong Balità^b ag sa pagpa-ado sa mga masakít.

Napblemahan si Herodes Kung Si-o si Hesús

(Mateo 14:1-12 Markos 6:14-29)

⁷ Myentras naglilibot sa pagwali kag mga apóstoles, nabalita-an ni Herodes nak Prinsipe it Galileya kag tanán nak inghuhuman ni Hesús. Ag naguluhán kag ida isip dahil inggwát mga nagsisilíng nak kató ay si Juán nak Manugbawtismo nak nabanhaw, ⁸ samantalang kag silíng ray it ibá ay kató si Propeta Elias nak nagyú-áw yang. Kag

^a9:2 o “ginghari-án it Diós.”

^b9:6 o “Ebanghelyo.”

silíng pa it ibá ay ma-a-aring si Hesús ay usá sa mga propeta tong una nak nabanhaw! ⁹ Nagsilíng si Herodes, “Indì puyding sidá si Juán nak Manugbawtismo dahil sidá’y ingpapugutanéy nakò. Si-o arâ kalíng akò nababalita-an nak nagbubuhat it mga milagro?” Ag ingtinguha-án nak gadór ni Herodes nak makità si Hesús.

Kag Pagpaka-on ni Hesús sa Sobrang Limang Libo nak Tawo

(Mateo 14:13-21 Markos 6:30-44 Juán 6:1-14)

¹⁰ Pagbalik it mga apóstoles, ing-umà ninrá kang Hesús kag tanán nak inra nahimò. Pagkatapos ay ingnunót Nidá sinrá ag pumagto it sinrá yang sa usáng lugár nak sakop it banwa it Betsayda. ¹¹ Tong masaduran it mga tawo nak rahagtó Sidá, pumangyanat sinrá rutó. Ingbaton ra nidá sinrá ag ing-uma-an it tungór sa pagharì it Diós, ag Ida ingpa-ado kag mga rahagtóng masakít.

¹² It katóng mayungotéy gumab-i, ingpayungutan si Hesús it Ida doseng apóstoles ag ingsilíng, “Rahalí kitá sa mayangkag nak kabukiran, kadâ papagtu-a anay kináng mga tawo rahâ sa mga mayungot nak baryo ag sa mga bayáy dilí sa palibot pramas makahanap sinrá it inra adayunan ag inra ra makaka-unan.”

¹³ Pero gingsabát sinrá ni Hesús, “Kamó it paka-on sa inrá.”

Nagsabát ray sinrá, “Inggwá yang kamí rilí it limáng bilóg nak tinapay ag ruháng bilóg nak tinapahán nak isrâ— makuyang nak gadór kalí para sa tanán, puyra yang kung magbakáy pa kamí it pagka-on nak para rilíng mga tawo.” ¹⁴ Tuyár kinâ kag inra ingsilíng dahil kag mga kayake pa yang nganì nak rahagtó ay ma-abotéy it mga limáng libo.

Nagsilíng si Hesús sa Ida mga disípulos, “Pa-ingkura sinrá it punsok-punsok nak tigsingkwenta.”

¹⁵ Ag nagtuman matu-or kag Ida mga disípulos ag kag mga tawo’y inra pinangpa-ingkór. ¹⁶ Pagkatapos, gingba-óy ni Hesús katóng limáng bilóg nak tinapay ag imáw ra katóng ruháng tinapahán nak isrâ. Nagtanga sidá sa langit ag nagpasalamat sa Diós para rilí, bag-ó binika-bika ag ingta-ó sa Ida mga disípulos agór inra ma-ipanagtag sa mga tawo. ¹⁷ Nagkina-on kag tanán ag sinrá ay nagkabusog. Pagkatapos, ingtipon it mga disípulos kag naturang pinisang-pisang nak mga tinapay ag isrâ ag nakapunô pa sinrá it doseng bayu-ong.

Kag Pag-umà ni Pedro nak si Hesús ay Kristo

(Mateo 16:13-19 Markos 8:27-29)

¹⁸ Usáng adlaw nak nagpapangamuyò it solo si Hesús natabu-áng rahagtó ra kag Ida mga disípulos. Nagpangutana Sidá sa inrá, “Sin-o kunó Akò silíng it mga tawo?”

¹⁹ Ag nagsabát sinrá, “Silíng ninrá Ikáw kunó si Juán nak Manugbawtismo. Pero silíng it ibá, Ikáw kunó kag Propeta it katóng una nak si Elias. Ag inggwá ra it nagsisilíng nak Ikáw kunó ay nabanhaw nak usá sa ibáng mga propeta it katóng una.’

²⁰ Ag nagpangutana ray Sidá sa inrá, “Ay kamó, ni-o kag intro ingsisilíng kung si-o Akó?”

Kag nagsabát ay si Pedro, “Kag Kristo nak ingpromisa it Diós.”

Kag Pagbisaya ni Hesús Tungór sa Ida Ati-ison nak Maramong Hirap Ag sa Ida Magigíng Kamatayon

(Mateo 16:20-28 Markos 8:30-9:1)

²¹ Pagkarungóg it kalí ni Hesús, ingtugon nidá sa inrá nak indíng gadór ninrá gi-umà nak sidá kag Kristo abér kanin-o. ²² Ag nagsilíng pa Sidá, “Akó nak imáw kag Anák it Tawo^c ay kinahangyán nak magti-ís it maramong hirap ag isikway it mga Kamaguyangan it Sinagoga,^d mga Punong Parì, ag mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós.^e Kinahangyán ra nak Akó ay matyón, ag sa pangtatlóng adlaw ay mabanhaw.”

²³ Ag sa atubangan it maramong tawo ay kalí kag Ida ingsilíng, “Kung inggwá it abér sin-ong gustong magsunór sa Akò, palimutan sa idá kag mga kagustuhan it ida sarili, ag papas-anán sa idá kag ida krus parayan sa pagti-ís it hirap sa adlaw-adlaw abér pa hanggáng sa kamatayon ag pasunra sidá sa Akò. ²⁴ Dahil abér sin-o nak nagtitinguhâ tan-áng ma-isalbar kag ida kabuhì, kalí ay ida mawawagit. Ag abér sin-o ray ra nak wayâ nanugon nak mawagit kag ida kabuhì alang-alang sa pagsunór sa Akò ay ida kalí masasalbar.

²⁵ Dahil ni-o kag kapuslanan para sa usáng tawo kung mapasa-ida kag tanáng namumut-an nidá rilí sa kalibutan, pero mapapagto ra sa disgrasya kag ida kalág? ²⁶ Abér sin-o man nak magkahudâ sa Akò ag sa Akò mga bisaya ay ikahudâ ra Nakò nak imáw kag Anák it Tawo

^c9:22a, 26, 44, 55, 58 Kalíng tawag ay naba-óy sa Daniél 7:13-14.

^d9:22b o “mga Punò it Sinagoga.”

^e9:22c o “Eskriba” nak halín sa bisayang Inglis nak “Scribe.”

pagbalik Nakò rilí, rayá kag Akò kahimaya-an ag kag kahimaya-an it Akò Tatay sa langit ag it mga bala-an nak anghél. ²⁷ Sa kamatu-uran, inggwá't ibáng nagtitinrog dilí nak makakakità it pagharì it Diós bag-ó ninrá marayanan kag kamatayon.”

Nagyabot kag Hitsura ni Hesús

(Mateo 17:1-8 Markos 9:2-8)

²⁸ Mga wayóng adlaw pagkatapos nak mabisaya kató ni Hesús, ingnunót Nidá sa Pedro, Juán ag Santiago patukár sa rahagtóng baguntor agór magpangamuyò. ²⁹ Rutó, habang nagpapangamuyò si Hesús, nagyabot kag hitsura it Ida uda, ag kag Ida barò ay nagíng kasilaw-silaw sa kaputi-an. ³⁰ Nakità ra ninrá nak inggwá't ruháng kayake nak nagpapakig-istoryahan sa idá. Kalí sinrá ay si Móises ag kag Propeta tong una nak si Elias, ³¹ nak it yang yu-áw ag kag mga hitsuray sa mga langitnón nak kasusilaw. Nag-i-istorya sinráng tatló it nahanungór sa magigíng pagtaliwan ni Hesús nak rutó Nidá atuparon sa Herusalém. ³² Habang nag-i-istoryahan pa sinrá, namu-ukan sa Pedro ag kag ida ruháng ka-ibahan. Ag sa inra pagbatì, nakità ninrá si Hesús sa Ida langitnóng hitsura ag imáw ra kag Ida ruháng ka-istorya. ³³ Tong pahalinonéy katóng ruháng tawong ka-istorya ni Hesús, nagsilíng si Pedro sa idá, “Gino-o, ma-ado nak halí kamí! Mahimò kamí it tatlóng pasinrungan— usá para sa Imo, usá para kang Lolo Móises ag usá para kang Propeta Elias.” Pero wayâ nidá na-i-intyendihé kag ida ingbibisaya.

³⁴ Habang nagbibisaya pa sidá, inggwá't rampog nak yumu-aw ag suminrong bag-ó lumibon sa inrá. Sa Pedro ay nahadlukán tong inglilibunanéy sinrá it rampog nak kató. ³⁵ Ag halín rutó ay nagsilíng kag boses it Diós, “Imáw kalí kag Akò Anák, kag Akò Pinilì, panimati-i Sidá.”

³⁶ Pagkabisaya it boses nak kató, si Hesús yangéy kag inra nakità. Inghipos-hipos yang anay ninrá sa mga panahóng kató kag tungór sa inra nakitang natabô ag wayâ gipang-uma-uma-án sa ibá.

Gingpa-ado ni Hesús kag Usáng Anák nak Gingsasaniban it Maya-ot nak Ispírito

(Mateo 17:14-18 Markos 9:14-27)

³⁷ Ag natabô ra nak sa inra pag-os-os halín rutó sa baguntor tong sumunór nak adlaw, karamo-ramong tawo kag sumapoy kang Hesús. ³⁸ Ag halín sa inrá ay inggwá't usáng kayake nak gulpi yang nak

umukáw, “Maestro, nagpapakapangabáy nak gadór akó nak Imo kaluy-an ag muyatan kalíng akò anák nak binatilyo nak akò bugtóng nak anák.³⁹ Dahil sidá ay amò nakikitang inglasaniban it maya-ot nak ispírito ag kung sidá’y ing-a-abót ay gulpi yang nak na-idagak. Inapakapakisay-kisay sidá it maya-ot hanggáng sa sumubo kag ida yubà ag inapakapahirapan sidá hanggáng sa sidá’y pumangyuda, ag pay nganì indi-éy sidá gibada-bada-an it kalí.⁴⁰ Nagpakitlu-oyéy akó sa Imo mga disípulos nak palayason kalíng maya-ot ugaling ay indí ninrá kaya.”

⁴¹ Nagsabát si Hesús, “A! Kamóng mga tawo ngasing nak mga wayá’t pagtu-o ag mga matugás it uyo. Hanggáng sa-unó pa Nakò kamó dapat nak a-ibhan ag atis-an? Halá! Maléy, ray-a kináng imo anák dilí sa Akò.”

⁴² Habang ingpapayungot kang Hesús katóng anák, ingpabuyagsak kalí it maya-ot ag ingpakisay-kisay. Ugaling ay ida kató ingsawáy. Ingpa-ado Nidá katóng anák, ag ingbalik sa ida tatay.⁴³ Ag kag tanán ay napanganga yang sa makatitingaya nak rakóng gahóm it Diós.

Nagbisaya Liwat si Hesús Nahanungór sa Ida Kamatayon

(Mateo 17:22-23 Markos 9:30-32)

Ag myentras nak inghahanga-an pa it mga tawo kag tanáng mga katitingayáng inghimò ni Hesús, Sidá ray ay nagbisaya sa Ida mga disípulos,⁴⁴ “Pasudla it ma-ado sa inro mga talinga kalíng akò ibisaya sa inró. Akó nak imáw kag Anák it Tawo ay atra-iduron ag ita-ó sa damót it tawo.”⁴⁵ Ugaling ay wayâ ninrá na-intyendihé kag pagkasilíng it kalí kumo indí pa ninrá matagumpa-awan. Ag natahap sinráng magpangutana sa Ida tungór rilí.

Si-o sa mga Disipulos kag Magigíng Pinaka-mata-as

(Mateo 18:1-5 Markos 9:33-37)

⁴⁶ Usáng adlaw kag mga disípulos ni Hesús ay nagsisinu-ay-su-ayán kung sin-o sa inrá kag magigíng pinaka-mata-as.⁴⁷ Kadâ it katóng mamasran ni Hesús kag inra ing-i-isip, nag-ikag Sidá it usáng anák sa Ida tupár,⁴⁸ ag nagsilíng sa inrá, “Abér sin-o man nak mabaton dilíng anák sa Akò pangayan ay nagbaton sa Akò. Ag abér sin-o man nak nagbaton sa Akò ay nagbaton sa Diós nak imáw kag nagparaya sa Akò. Dahil kung sin-o kag pinaka-kubós sa inrong tanán ay imáw kag pinaka-mata-as.”

Kung Bukò Atò Kalaban ay Ka-ampin Nato

(Markos 9:38-40)

⁴⁹ Ag nagsilíng si Ju-an, “Gino-o, nakakità kamí it usáng tawo nak nagpapalayas it mga maya-ot nak ispiroto sa paggamit it Imo pangayan, ag ingsawáy namò sidá dahil bukò namò sidá ka-ibahan.”

⁵⁰ Pero nagsilíng si Hesús, “Pabad-e yang ninró sidá dahil sidá nak bukò ninró kalaban ay inro ka-ampin.”

Wayâ Gibatunà si Hesús sa Usáng Baryo it Samarya

⁵¹ Tong mayungotéy kag adlaw it pagkayab sa langit ni Hesús, nagdisidér Sidá nak pumagto sa Herusalém. ⁵² Nagsugò Sidá it mga ma-una sa Idá, nak nagpinagto sa usáng baryo it Samarya agór inra ihanrà kag asampután rutó ni Hesús. ⁵³ Ugaling wayâ Sidá gustong batunon it mga tawo rutó dahil Sidá ay pa-Herusalém. ⁵⁴ It tong makità kalí it Ida mga disípulos nak sa Santiago ag Ju-an, nagsilíng sinrá, “Gino-o, gusto bagá Nimóng amò papilhigon kag kayado halín sa langit agór magkakasunog sinrá?”

⁵⁵ Pero ing-atubang sinrá ni Hesús ag sinaway.

[“Ni-ong klaseng batasan kináng hinâ sa inró! Dahil Akó nak imáw kag Anák it Tawo ay wayâ nagpa-alí agór sira-on kag kabuhì it mga tawo kundí luwasón sinrá.”]

⁵⁶ Ag nagdiretso yangéy sinrá sa ibáng baryo.

Kag Nahanungór sa Pagpangabuhì it Nagsusunór kang Hesús

(Mateo 8:19-22)

⁵⁷ Habang asa rayan sinrá nak nagbabaktas, inggwá't usáng tawo nak nagsilíng kang Hesús, “Masunór akó sa Imo abér ri-ín Ikáw magpagto.”

⁵⁸ Nagsabát si Hesús sa idá, “Abér kag mga ilahas nak iro ay inggwá't buhò nak inra yukuhan, ag kag mga pispis nak nagyiynupar ay inggwá it inra pugar, pero Akó nak imáw kag Anák it Tawo ay wayâ it Akò sariling mapapahuwayan pag-abót it gab-í.”

⁵⁹ Ag nagsilíng ray Sidá sa usá pang nagnununot-nunot sa Idá, “Sunor sa Akò.”

Pero nagsabát katóng tawo, “Ohô Gino-o, pero pagkamatayéy it akò Tatay ag pagkapayubongéy nakò sa idá.”

⁶⁰ Pero nagsabát sa idá si Hesús, “Sinrá yang nak mga wayâ nagtutu-o sa Akò kag payubunga it inra sariling minatáy.^f Pero ikáw, panaw ag magbantalà it tungór sa paghari it Diós.”

⁶¹ Ag inggwá pa it usá nak nagsilíng, “Gino-o, masunór akó sa Imo, pero sugti anay akó nak magpamuhón sa akò pamilya rutó sa akò panimayáy.”

⁶² Pero nagsabát sa idá si Hesús, “Indì mag-angay sa paghari it Diós kag abér si-ong tawo nak nagpapatuyar sa usáng manug-arado nak permi yang nak sa-ulí.”

Kag Sitenta Idos nak Disipulos Kag Unang Ingpapanaw ni Hesús agór Magwali

10 ¹ Pagkatabô it kalí, nagpili kag Gino-o it sitenta idos pa nak disípulos, ag ingsugò sinrá it tigruha-ruha nak ma-una sa Ida sa kada banwa ag lugár nak Ida apagtu-án. ² Nagsilíng pa si Hesús sa inrá, “Abáng buganà kag anihon, pero apila yang kag manug-ani. Ngani, magpangamuyò kamó sa Gino-o it anihón nak magparaya it maramò pang mga manug-ani sa ida umá. ³ Panawéy kamó, pero mag-andam kamó, dahil pay kamó'y mga ma-anar nak anak it karnero nak Akò ingpapagto sa tungâ it mga ilahas nak iro. ⁴ Ayâ kamó girayá it kwarta, binagtong, o binitbit pang sandalyas. Ag aya-éy kamó gipa-abansa sa pag-inistorya sa inro mga masasapóy sa rayan.

⁵ “Prabér kamó sumakà sa abér kanin-ong bayáy, silíng anay nak, ‘Kabáy pang kag katimunungan it Diós ay mapasa-inró nak mga taga panimayáy nak kalí!’ ⁶ Ag kung katóng tagbayáy ay usáng matimunong nak tawo, kag katimunungan nak inro ingrarayá ay ida abatunon; kung indî ugaling ay badyangéy, wayâ it mawawagit sa inró. ⁷ Sa usáng bayáy yang kamó dayon. Ka-unon ninró ag inumon kag abér ni-ong inra itahaw dahil tuyár sa usáng manugtrabaho kamó ra ay karapatdapat nak magbaton it suhoy. Ayâ kamó gipasari-sari it bayáy nak adayunan.

⁸ “Pag kamó ay sumuyór sa usáng banwa ag kamó ay batunon rutó, ayâ kamó gipamili it pagka-on. Ka-una kung ni-o man kag itahaw sa inró. ⁹ Pa-aduha kag inra mga masakít ag isilíng ninró sa inrá,

^f9:60 Gingtatawag ninrá nak “minatáy” kag mga tawo nak wayá't pagtu-o sa Diós. Kadà sa bisayang Griyego, kalí ay “Sinrá yang nak mga minatáy kag payubunga it inra sariling minatáy.”

‘Nagpayungot sa inró kag paghari it Diós.’⁸ ¹⁰ Pero kung kamó ray ugaling ay indí gibatunon sa banwang inro asuyurán, bandilyuhán sa inra mga karsada nak, ¹¹ ‘Abér kag taybo it inro banwa nak naghupot sa amò mga sikí ay amò ingpapahir bilang tanrà it amò pa-andam sa inró nak waya-éy kamí it salabtanon sa inro kabuhì. Ugaling amò gihapon ingpapasador sa inró nak magpayungot sa inró kag paghari it Diós.’ ¹² Akò ingsisilíng sa inró, ‘Tanra-í ninró nak sa ma-abót nak adlaw it paghukóm ay mas mabug-at kag kaparusahan ninrá kisa sa mga taga Sodoma.’

Kag Mga Pa-andam sa mga Banwa nak Wayâ Gihinuysoy

(Mateo 11:20-24)

¹³ “Magigíng kalulu-oy kamóng mga taga Corazin! Imáw ra kamóng mga taga Betsayda! Dahil kung sa mga paganong banwa it Tiro ag Sidón gihimu-a ni Hesús kag mga milagro nak ida inghimò rilí sa inró, tan-áy rugayéy sinráng nagyugar sa abo nak nakasoksok it baròng sako sa pagpakità it inra paghinuysoy. ¹⁴ Pero dahil wayâ kamó gihinuysoy, sa ma-abót nak adlaw it paghukóm ay mas mabug-at kag inro kaparusahan kisa sa mga taga Tiro ag Sidón. ¹⁵ Ag kamó nak mga taga Capernaúm, así, ita-ás kamó sa langit? Indí! Kamó ay mayapasak sa impyerno!

¹⁶ “Kag tawo nak nagpapanimatì sa inró nak Akò mga disípulos ay nagpapanimatì sa Akò; ag kag tawo nak nagsisikway sa inró ay nagsisikway sa Akò; ag kag tawo nak nagsisikway sa Akò ay nagsisikway sa Diós nak nagsugò sa Akò.”

Kag Pagbalik it Katóng Sienta Idos nak Disipulos

¹⁷ Pagbalik it katóng sienta idos, sinrá ay nasasadyahánnak nag-umà, “Gino-o, abér kag mga maya-ot nak mga ispírito ay amò narara-og dahil sa Imo pangayan!”

¹⁸ Ag nagsabát si Hesús sa inrá, “Nakità nakò nak nahuyog si Satanás nak pay pangilat halín sa langit. ¹⁹ Muyati, ingtataw-an kamó nakò it gahóm agór inro mayuyusak kag mga sawá ag mga iwi, ag it gahóm nak mapirde sa gahóm it ka-away nak si Satanás. Ag wayáng gadór it ma-unó sa inró. ²⁰ Ugaling ayâ kamó gikasadya dahil yang sa pagra-og ninró sa mga maya-ot kundî magkasadya kamó sa pagkasuyat it inro pangayan sa langit.”

⁸10:9 o “ginghari-án it Diós.”

Nagkasadya si Hesús ag Nagpasalamat sa Ida Tatay nak Diós

(Mateo 11:25-27 13:16-17)

²¹ Tong oras nak kató mismo, nasadya si Hesús dahil sa Ispíritu Santo ag nagsilíng Sidá, “Ingpapasalamatán Ka nakò Tay, Ikáw nak Gino-o it langit ag dutà, dahil kag mga bagay nak kalíng nahanungór sa kaluwasan ay Imo ingtagò sa mga ma-ayo ag mga di inarayang tawo, ag rutó Nimó gipahadagan sa mga tawong kag kabubut-on ay tuyár sa mga ma-intik nak anák. Ohò, Tay, dahil imáw talagá kalí kag Imo nagustuhang but-on.

²² “Tanang bagay ay ingbutangéy sa Akò mga damót it Akò Tatay. Ag wayá't sin-o man nak nakakakilaya kung sin-o kag Anák kundí kag Tatay yang, o kung sin-o kag Tatay kundí kag Anák yang, ag abér kanin-ong ingpili it Anák nak makakilaya sa Idá.”

²³ Pagkatapos, nag-atubang Sidá sa Ida mga disípulos ag nagsilíng it sinrá yang kag nakakarungóg, “Ingpakama-ado kag mga tawong nakakakità it intro nakikità. ²⁴ Dahil Akò ingsisilíng sa inró nak maramong mga propeta ag mga harì it katóng una kag naghanrom nak makità kag intro nakikità, ugaling ay wayâ ninrá nakità. Inghanrom ra ninráng marunggan kag intro narurunggan, ugaling wayâ kalí ninrá narunggi.”

Kag Ma-adong Samaryanhon

²⁵ Usáng adlaw ra nak nagwawali si Hesús, inggwá't usáng Ma-ayong tungór sa Kasugu-án it Diós nak nagtinrog agór purbahán kung ma-ayong Manugtudlò si Hesús. Nagpangutana Sidá, “Maestro, ni-o kag akò dapat himu-on agór mapasa-akò kag kabuhì nak wayá't katapusan?”

²⁶ Nagsabát si Hesús, “Ni-o kag nakasuyat sa Kasugu-án it Diós? Ni-o kag imo nababasa rutó?”

²⁷ Kalí kag sabát it Abogado, “ ‘Palangga-á kag Gino-o nak intro Diós it hugót sa intro tagipusu-on, it intro bug-ós nak kalág, it tanán ninróng kusóg, ag it tanán ninróng ka-isipan;’ ag ‘Palangga-á kag imo kayungot tuyár sa pagpalanggà nimó sa imo sarili.’ ”^h

²⁸ Ag nagsilíng si Hesús sa idá, “Tamà kag imo ingsabát. Himu-a kinâ ag mapapasa-imo kag kabuhì nak wayá't katapusan.”

^h10:27 Deuteronomio 6:5, Levítico 19:1, Mateo 5:43 ag Markos 12:31.

²⁹ Pero sa kagustuhanan it kalíng Abugado nak ipakità nak sidá ay matarong, nagpangutana pa sidá kang Hesús, “Nak si-o kag akò kayungot?”

³⁰ Kalí kag sabát sa idá ni Hesús, “Usáng adlaw, inggwá't usáng kayaking lahi it Hudyo nak nag-os-os halín sa Herusalém papagto sa Jerico. Habang sidá ay asa rayanan pa, sidá ay naharang it mga tulisan. Ing-ubahan ninrá sidá pagkatapos nak inra mabalbal ag binada-an nak halos himamatyonéy. ³¹ Tyempo rang inggwá it nag-os-os nak usáng parì it mga lahi it Hudyo sa karsadang kató ag pagkakità it kalí rutóng tawo, lumikáw kalí sa kayudóng habig it rayan ag nagpadayon sa ida pagpanaw. ³² Imáw ra katóng rumayan kag usáng manugbulig sa Templo nak halín sa lahi ni Levi, pagka-antaw nidá rutóng tawo lumikáw ra sidá ag pumadayon sa ida pagpanaw. ³³ Ugaling, it katóng usáng Samaryanhon kag nag-os-os sa rayan nak kató, pagtungór nidá ag pagkakità sa tawong kató, abáng kalu-oy nidá rilí. ³⁴ Kadâ sinu-uran nidá kalí ag binugkos kag ida mga ugár pagkatapos nak kalí ay mayanggasán it ayak ag mabub-an it lana it olibo. Bag-ó ingsakáy nidá kalí sa ida ingsasakyáng asno ag ingrayá sa usáng bayáy nak dayunan ag rutó ay ida kalí ing-alaga-an. ³⁵ Abáng aga pa it tong sumunór nak adlaw, katóng Samaryanhon ay nagbilin it kwarta sa tag-iya it katóng bayáy nak dayunan ag nagtugon nak, ‘Alaga-i sidá, ag kung ni-o pa kag imo magastos sa imo pagripa sa idá ay akò ugaling abadaran sa akò pagbalik dilí.’

³⁶ “Ngasing, si-o abóy sa tatlong kató kag nagpakitá nak sidá ay kayungot rutóng tawo nak natulis?”

³⁷ Sumabát katóng Abugado, “Ay di katóng nagpakitá it kalu-oy sa idá.”

Ag nagsilíng si Hesús, “Pagtóy ag patuyare kató.”

Si Hesús sa Bayáy na Marta ag Maria

³⁸ Ngasing, sa pagpadayon na Hesús sa inra pagpanaw, nagsuyór sinrá sa usáng baryo ag sinrá ay ingbaton sa usáng bayáy, nak kag tag-iya ay usáng kabade nak kag ngayan ay Marta. ³⁹ Ag inggwá sidá it usáng manghór nak kag ngayan ay Maria, ag kalí ay umingkor it nakayumpagi sa atubangan it Gino-o habang nagpapanimatì sa Ida pagpanudlò. ⁴⁰ Pero si Marta ay napapaka-awat ag napapakasahoy sa paghikot, kadâ sumu-or sidá sa Gino-o ag nagsilíng, “Gino-o, asì wayâ bagá Ikáw it pasinglabot sa pagpabadà sa akò it akò manghór nak maghikot it a-usá? Silínga bagá sidá nak buligan akò.”

⁴¹ Ugaling kag sabát sa idá it Gino-o ay, “Marta, Marta, nagpapakakalibóg ka ag masyarong napapakasahoy sa maramong bagay. ⁴² Usa yang ra kag kinahangyán nak pakakalibgan. Ag ingpili ni Maria kag mas ma-adong parti: katóng indi-éy maba-óy sa idá.”

Kag Tudlò ni Hesús Tungór sa Pagpangamuyò

(Mateo 6:9-13 7:7-11)

11 ¹ Usáng beses, nagpangamuyò si Hesús sa usáng lugár. Ag pagtungon Nidá, usá sa Ida mga disípulos kag nagsilíng, “Gino-o, tudlu-í bagá kamí nak magpangamuyò tuyár sa pagtudlò ni Juán nak Manugbawtismo sa ida mga disípulos.”

² Nagsilíng si Hesús sa inrá, “Pag kamó ay magpangamuyò, tuyár kalí kag inro isilíng:

“Tatay:

Dayawon kag Imo ngayan.

Kabáy pang mapasa-amò kag Imo paghari.¹

³ Taw-i kamí it amò pagka-on sa adlaw-adlaw.

⁴ Patawara kamí sa amò mga salá,

dahil amò ra ingpapatawar kag mga nakakasalá sa amò, ag likawán kamí sa mga makakatintár sa amò.’ ”

⁵ Ag nagsilíng pa Sidá sa inrá, “Si-o sa inró nak inggwá’t amigo kag nagpagto sa idá sa tungáng gab-í ag nagsilíng sa idá nak, ‘Amigo, pahuyama anay ra akó it tatlong bilóg nak tinapay. ⁶ Inggwá busa akó it amigo nak pagsampot pa yang halín sa biyahe ag wayáng gadór akó it ma-i-itahaw sa idá.’

⁷ “Ag kalíng amigo ay masabát sa idá halín sa suyór nak, ‘Bad-éy bagá kamí gi-isturbuhá, nakatrankáy kag amò pwertahan, ag kag akò mga anak ay katuyogéy rilí sa akò tupár. Indi-éy akò makabangon agór ma-ita-ó sa imó kung ni-o man kag imo kinahangyán.’ ⁸ Akò ingsisilíng sa inró abér indí sidá magbangon ag magta-ó it ida kinahangyán it dahil sa inra pag-inamigo, por dahil sa ida pagpursigé ay mabangon nak gadór kató ag ita-ó kung ni-o man kag ida kinahangyán.

⁹ “Ag Akò ra ingsisilíng sa inró: Pursigé it hagar, ag kató ay ita-ó sa inró; Pursigé it hanap, ag kató ay inro makikitá; Pursigé it panuktok, ag ma-a-abrihán para sa inró kag pwertahan. ¹⁰ Dahil abér si-o nak

¹11:2 o “ginghari-án it Diós.” Sa Bibliyáng Griyego, kung ka-usá pag nagsilíng nak “ginghari-án it Diós,” kag gustong bisayahon ay kag paghari it Diós sa kabuhi it mga tawo; kung ka-usá ra ay kag langit kung hari-ín kag Diós ay naghahari.

nagpupursigé it hagar ay nakakabaton; sidá nak nagpupursigé it hanap ay nakakakità; ag sa idá nak nagpupursigé it panuktok kag pwertahan ay ina-abrihán.

¹¹ “Ag si-ong tatay hinâ sa inró kag mata-ó it sawá sa ida anák nak naghahagar it isrâ, ¹² o nata-ó it iwí sa ida anák nak naghahagar it itlóg? ¹³ Nganì, kung kamó nak mga makasal-anan ay ma-ayam magta-ó it mga ma-adong regalo sa inro mga anák, lalo pa arâ kag langitnón nak Tatay? Ida ita-ó kag Ispíritu Santo sa mga naghahagar sa Ida!”

Kag Pagka-ibá it Batasan ni Hesús sa Batasan ni Satanás

(Mateo 12:22-30, 43-45 Markos 3:20-27)

¹⁴ Ngasing ray, nagpapalayas si Hesús it usáng maya-ot nak ispiérito nak nagpapa-udon sa usáng kayake. Pagkaliwás it maya-ot rutó sa kayake, nakabisayay Sidá ag kag mga tawo ay napakatingaya sa paghangá kang Hesús. ¹⁵ Pero inggwá ra it ibáng nagsilíng, “Nagpapalayas nidá kag mga maya-ot parayan kang Beelzebúl (o Satanás),^j nak imáw kag pinaka-punò it mga maya-ot.”

¹⁶ Kag ibá ray ra ay gusto sidáng purbahán kung talagáng halín Sidá sa Diós, kadâ naghagar sinrá it milagro halín sa langit.

¹⁷ Pero dahil ayam ni Hesús kag inra mga ing-i-isip nagsilíng Sidá sa inrá, “Kag bawat ginghari-án nak kag nasasakupan ay naglalaban-laban it sinrá-sinrá mismo ay ma-u-ubusan it mamamanwa ag mabagsak. Ag kag usáng panimayáy nak wayá't pagkaka-usá ay masisirà kag pamilya. ¹⁸ Ag kung si Satanás ra ay maglaban sa ida sinakupan, pa-unó makakatinrog kag ida ginghari-án? Kadâ ayâ kamó gisilíng nak nagpapalayas Akó't mga maya-ot parayan kang Beelzebúl. ¹⁹ Dahil kung matu-or nak ingpapalayas Nakò kag mga maya-ot parayan kang Beelzebúl, parayan kanin-ong gahóm sinrá gipapalayasa it inro mga disípulos? Nganì sinrá kag mahusgár sa inró. ²⁰ Ngasing, kung Akó'y nagpapalayas it mga maya-ot parayan sa gahóm it damót it Diós, ay di kag paghari it Diós ay haléy sa inró.

²¹ “Pag kag usáng tawong makusog ag kumpleto it mga armas ay nagbantay sa ida sariling bayáy, kag ida mga propriyedád ay libre sa peligro. ²² Pero kung yusubon sidá ag mapirdi it usáng mas makusog pa kisa sa idá, abay-on it kalí kag ida mga armas nak imáw

^j11:15 o “pinaka-punò sa irayom it gahóm ni Satanás.”

nidá it ingsasaligan, ag patî kag ida mga nara-ugang propriyedad sa ibá ay aparti-partihón it kalíng mga nagyusob.

²³ “Sidá nak bukò nakò ka-ampin ay kalaban nakò, ag kag wayâ gibubulig sa akò it pagtipon it mga tawong masunór sa akò ay nagwawagit.

²⁴ “Pag lumayas halín sa usáng tawo kag maya-ot nak ispírito, kalí ay naglili-aw-li-áw sa mga ka-uga-ugáng lugár sa paghanap it mapapahuwayan. Kung wayâ sidá it makità, masilíng sidá sa ida sarili, ‘Mabalik yangéy akò sa bayáy nak akò inghalinán.’ ²⁵ Sa ida pagbalik ay nakità nidá nak kalí ay malimpyoy ag napakando-éy. ²⁶ Kalí ay mahalín anay ag pagbalik ay inggwáy it kanunot nak pitó pang maya-ot nak mas maya-in pa kisa sa idá ag masuyór sinráng tanán ag rutó ma-istár. Ag sa hulí kag magigíng kamutangan it katóng tawo ay mas grabe pa kisa sa dati.”

Kag Matu-or nak Kalípay

²⁷ Ag natabô rang habang nagbibisaya it kalí si Hesús, inggwát nag-ukáw nak kabading usá sa karamu-an, “Gingpakama-ado kag kabading nag-anák sa Imo ag nagpasuso!”

²⁸ Pero nagsabát si Hesús, “Kag gingpakama-ado ay katóng mga nagrurungóg sa mga bisaya it Diós ag nagtutuman kalí!”

Kag Matu-or nak Tanrà Halin sa Langit

(Mateo 12:38-42)

²⁹ Tong padayon nak magramò kag mga tawo, nagtunà it pagsilíng si Hesús, “Kag mga tawong kalí ay kayuya-ing mga tawo. Naghahanap sinrá it tanrà halín sa langit pero wayâ it tanrang ipakità sa inrá kundí kag tanrà nak tuyár sa nakità sa kabuhì ni Jonás.^k

³⁰ Dahil kung pa-unóng si Jonás kag tanrà nak ingta-ó sa mga taga Ninivé, Akó nak imáw kag Anák it Tawo^l ay imáw kag tanrang ita-ó sa mga tawo ngasing. ³¹ Sa adlaw it paghukóm, katóng nabantog it katóng una nak Rayna it Sheba^m ay mabangon nak ka-ibahan it mga tawong kalí ag ida sinrá irug-on nak nakasalâ. Dahil it katóng una, halín pa sa ugbo it kalibutan ay pumagto sidá ag nagpanimatì sa bantog nak pagkama-ayo ni Haring Solomón, ag muyati, kag rahalí ngasing ay mas rakò kisa kang Solomón. ³² Sa adlaw it paghukóm ay

^k11:29 Jonás 3:4-5.

^l11:30 Kalíng tawag ay naba-óy sa Daniél 7:13-14.

^m11:31 o “Rayna it Habagatán.” (1 Hari 10:1)

mabangon ra kag mga tawo it kató nak mga taga Ninivé, ka-ibahan it mga tawong kalí ag inra sinrá ahusgaráng nagkasalâ. Dahil it katóng walihan sinrá ni Jonás, sinrá ay naghinuysoy, ag muyati, mas rakô kisa kang Jonás kag rahalí ngasing.

Kag Iwág sa Yawas

(Mateo 5:15 6:22-23)

³³ “Wayá’t tawong nagsusugâ it iwág nak pagkatapos ay ibutáng yang ra kalí rutó sa tagu-áng wayá’t a-iwagan, o atabunan yang kalí it gantangan. Ingbubutáng kalí sa talagáng patungan it iwág agór kag mga tawong masuyór ay ma-i-iwagan. ³⁴ Kag imo matá ay imáw kag iwág it imo yawas. Kadâ kung mahadag kag imo matá, kag imo bug-ós nak yawas ay punô ra it kahadagan. Pero kung maruyóm kag imo matá, kag imo bug-ós nak yawas ay punô it karuymanan. ³⁵ Kadâ nganì mag-andam ka, sabaling kag rahinâ sa imóng kahadagan ay karuymanan yakí. ³⁶ Nganì, kung kag imo bug-ós nak yawas ay punô it kahadagan dahil nak kináy wayá’t ni-o mang karuymanan, kinâ ay magigíng matu-or nak kahadag-hadag, tuyár bagá kung kitáy ay mag-i-iwagan it usáng iwág nak mahadag.”

Gingsura ni Hesús kag mga Pariseo ag mga Abugado it Kasugu-án it Diós

(Mateo 23:1-36 Markos 12:38-40)

³⁷ Pagkabisaya it kalí ni Hesús, ing-ikag Sidá it usáng Pariseo nak magka-on sa inrá. Nganì, nagpagto Sidá sa inra bayáy ag nag-atubang sa ka-unán. ³⁸ Abáng katingaya it katóng Pariseo pagkakità sa idá nak wayâ anay gipanghináw it damót bag-ó magka-on dahil kató kag inra sulunranon.

³⁹ Nagsilíng kag Gino-o sa idá, “Kamóng mga Pariseo, ma-ayo yang ra kamó gilimpyo it liwás it mga tasa ag mayukóng, ag imáw ra it liwás it inro sarili, pero kag asa suyór ninró ay punô it kahakugán ag kaya-inan. ⁴⁰ Kamóng mga torpe! Bukò bagá kag Diós nak naghimò it liwás ay imáw ra kag naghimò it suyór? ⁴¹ Pero limusán bagá sa mga pobre kag suyór it kináng inro mga susudlan, muyating pag indí nganì lumimpyo kag tanán sa inró.

⁴² “Magigíng kalulu-oy kamóng mga Pariseo! Ingtata-ó matu-or ninró kag ika-sampuyong parti it ultimo helbang malimon, oregano ag usbór it mga utan, pero inglilimtan ninró nak magíng matarong

ag imáw ra kag pagpalanggà sa Diós. Dapat nak himu-on ra ninró kalí ka-umir it inro pagta-ó it ika-sampuyong parti sa Diós.

⁴³ “Magigíng kalulu-oy ra kamóng mga Pariseo! Dahil inro ingpapakahangár nak gadór kag pinaka-ma-adong ingkuran sa mga sinagoga ag imáw ra kag mga pagsaludar sa inró it mga tawo sa plasa.

⁴⁴ “Magigíng kalulu-oy kamó! Dahil sa inro mga pagigíng pakitang tawo, kamó ay tuyár sa usáng indí mahalatang yuyubngan nak kag asa suyór ay nagyuyunot, kadâ gingdadama-dama-an yang it mga tawong wayâ nakakasador. Wayâ ninrá nasasadori nak tuyár yakí kamó!”

⁴⁵ Nagsaligbat sa Ida kag usá sa mga rahagtóng Ma-ayo tungór sa Kasugu-án it Diós, “Maestro, sa imo ingbisayang kinâ, patî kamí ay imo ingpapahud-an.”

⁴⁶ Ag ingzilíng sidá ni Hesús, “Magigíng kalulu-oy ra kamóng mga Ma-ayo! Dahil ingpapakapapas-an ninró sa mga tawo kag mga mabug-at nak kasugu-án, samantalang kamó mismo ay indíng gadór ra gihiwas it abér inro tudlò sa pagpahilway sa inrá.

⁴⁷ “Magigíng kalulu-oy kamó! Inghihimu-an ra kunó ninró it mga pantyon kag mga propeta nak ingmatáy it inro mga ginikanan nak pay inro sinrá gingrirespeto ag gingruromrom. ⁴⁸ Pero sa inro inghuhumáng kinâ ay inro ingpapamatu-urang sinrá'y inra ingmatáy ag kamó'y nagkukumporme sa inra inghumán. Dahil sinrá kag nagmatáy ag kamó kag nagpahumán it pantyon! ⁴⁹ Kadâ nganì sa Ka-ayam ra it Diós, ingzilíng Nidá, ‘Maparaya akó sa inrá it mga propeta ag mga apóstoles. Amatyon ninrá kag ibá sa inrá ag apahirapan.’ ⁵⁰ Nganì asukton kamóng mga tawo ngasing it Diós sa inro pagpangmatáy rutóng mga propeta tunà tong ingtuga kag kalibutan, ⁵¹ magtunà kang Abel hanggáng kang Zacarias nak ingmatáy sa tungâ it altár ag it pinaka-sagradong lugár sa Templo. Ohó! Akò ingsisilíng sa inró nak talagáng tanán kinâ ay asukton sa inrong mga tawo ngasing.

⁵² “Magigíng kalulu-oy kamóng mga Ma-ayo tungór sa Kasugu-án it Diós! Dahil ingba-óy ra ninró kag dawì nak makaka-abrí sa pwertahan papagto sa pagka-ayám sa kabubut-on it Diós. Waya-éy nganì kamó gisyuór rutó ay inro pa ingpigahán kag ibá nak gusto tan-áng magsuyór.”

⁵³ Pagkahalín ni Hesús rutó sa bayáy it Punò, Sidá ay ingtuna-anéy nak mangitón it mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós ag it mga

Pariseo, agór Sidá'y arugpan ag makabisaya it salâ ⁵⁴ dahil inra ingtityempuhán nak marakpan si Hesús it ni-o mang bisayang inra ikaka-akusár sa Idá.

Kag mga Pa-andam ag mga Pagpakusog it Bu-ót sa Tawo

(Mateo 10:19-20,26-33 12:32)

12 ¹ Myentras nak nagririnagipon kag libo-libong mga tawo, nak halos nagdidinama-dama-anéy ngani sinrá, nagbisaya anay si Hesús sa Ida mga disípulos, “Mag-andam kamó sa lebadoraⁿ it mga Pariseo, nak imáw kag pagpakitang tawo. ² Pero wayá't inglilipurán nak indî mabulgar ag wayá't tinagò nak indî masaduran. ³ Ngani, abér ni-o man kag intro ingbisaya sa maruyóm ay marurungan rutó sa mahadag, ag kung ni-o man kag intro inghinghing sa suyór it intro sariling mga kwarto ay mababandilyo sa tumbò it kakuyunganan.

⁴ “Akò inggisilíng sa inró: Akò mga amigo, ayâ ninró gikahadlukí katóng mga nakakamatáy sa intro mga yawas, ag pagkatapos ay waya-éy it mahihimò pa. ⁵ I-umà nakò sa inró kung sin-o kag dapat ninróng kahadlukán. Mahadlok kamó sa Diós nak pagkatapos nak magpangmatáy ay inggwá pa it gahóm nak pumangtapyak sa impyerno. Ohô, akò ingsusugò sa intro: kahadlukí Sidá!

⁶ “Pero indî Sidá magpabada sa inró. Kung kag limáng mada ngani nak ingbabaligyà it tigruháng sentimós yang agór ihawon ay wayâ gililimti it Diós abér usá sa inrá. Kamó pa ara? ⁷ Abér ngani kag intro mga buhók ay usa-usá it bilang tanán it Diós. Kadá ayâ kamó gikahadlok dahil mas ingmumuyatan kamó it Diós kisa sa karamo-ramò man nak mada.

⁸ “Akò ra inggisilíng ngasing sa inró: kag bawat usáng nag-a-amin sa atubangan it mga tawo nak Akó nak imáw kag Anák it Tawo^o ay ida kilaya, ay akilay-on ra Nakò sidá sa atubangan it mga anghél it Diós. ⁹ Pero si-o man nak nagbabalibar sa atubangan it tawo nak Akó'y ida kilaya ay Akò ra ibalibar nak Akò kilaya rutó sa atubangan it mga anghél it Diós.

¹⁰ “Ag tanáng nagbibisaya it laban sa Akò nak imáw kag Anák it Tawo ay mapapatawar, pero kag magpasipala laban sa Ispíritu Santo ay indî nak gadór gipatawaron.

ⁿ12:1 Sa mga Hebrohanon kag rakóng epekto it ma-isót yang nak lebadora ay simbulo it epekto it kaya-inan.

^o12:8,10,40 Kalíng tawag ay naba-óy sa Daniél 7:13-14.

¹¹ “Pag pina-atubang ninrá kamó sa mga Punò it Sinagoga,^p ag sa mga Punò ag mga di gahóm sa banwa, agór husgarán, ayâ kamó gikalibóg kung pa-unò o kung ni-o kag inro isabát, o ibisaya. ¹² Dahil sa oras nak kató mismo kag Espírito Santo ay imáw kag matudlò sa inró it dapat ninróng ibisaya.”

Kag Peligro nak Raya it Kahakugán

¹³ Usa sa karamu-an kag nagsilíng kang Hesús, “Maestro, silingga bagá kag akò maguyáng nak partihanéy nidá akó it amò panubli-on.”

¹⁴ Pero ingsabát sidá ni Hesús, “Nong, si-o kag nagbutáng sa akò nak inro magíng manug-areglo it inro panubli-on?” ¹⁵ Ag nagsilíng si Hesús sa inrang tanán, “Gilisto kamó, ag mag-andam sa tanáng klase it kahakugán dahil kag kabuhì it tawo ay wayâ sa kabugana-an it ida mga propriyedád.”

¹⁶ Ag ing-istorya^q Nidá sa inrá, “Inggwát usáng manggaranon nak kag dutà ay buganà magpanubás. ¹⁷ Ag ing-isip nidá sa ida sarili, ‘Ni-o arâ kag akò dapat himu-on? Waya-éy it lugár rilí sa akò mga usunán. Mahu-otéy rilí kag ibá pa nakong tubás.’

¹⁸ “Ag nagsilíng Sidá, ‘A! Aguba-ón yakí nakò kalíng akò mga usunán ag mapatugrok akó it mas ragkô, ag rutó nakò ahipiron kag tanáng akò ka-uyasán ag mga butáng. ¹⁹ Ag ngasing masilíng akó sa akò sarili, “ ‘Na! Inggwáy akó it subra-subrang manggár nak hinipir para sa abér karamo-ramò pang tinu-ig; miskanéy akó magpakapahilay-hilay, magpakaka-on ag magpaka-ininom yang, ag magpakakinasadya, indi-éy akó magutom hanggáng sa akò mga ka-apo-apuhan.” ’

²⁰ “Ugaling, ingsilíng sidá it Diós, “Torpe! Ngasing nak gab-í, abawi-onéy Nakò kag imo kabuhì, ag kanin-o’y mapapagto kag imo tanáng hinipir, sa imó pa bagá?”

²¹ “Imáw ra kinâ kag matatabò sa tawo nak nag-a-aman it manggár para sa ida sarili pero wayá’t tinipon nak manggár sa Diós.”

^p12:11 Kalíng lugár ay puyding magíng tilipunán ninrá, o simbahan, o korte, o iskwelahan.

^q12:16 o “parábula.” Kalí ay yabot-yabót nak parayan it pagbisaya nak inggwá pa it mas marayom nak gustong bisayahon.

Kag Tudlò ni Hesús nak Indì Magpakapangalibóg

(Mateo 6:19-21,25-34)

²² Ag nagsilíng si Hesús sa Ida mga disípulos, “Ngani, ingsisilíng Nakò sa inró: ayâ kamó gipakapangalibóg tungór sa inro pagpangabuhî, kung ni-o kag inro aka-unon, o abér sa kung ni-o kag inro isoksok sa inro yawas. ²³ Dahil inggwá pa't mas importanting bagay sa pagpangabuhî it tawo kisa sa pagka-on, ag mas importanting bagay para sa yawas kisa sa yamít. ²⁴ Muyati ninró kag mga pispis: wayâ sinrá gitatanóm ag gi-a-ani, wayâ sinrá it mga usunán o mga kamarín, pero ingpapaka-on gihapon sinrá it Diós. Kamó pa arâ nak mas mahalagá kisa raháng mga pispis! ²⁵ Nak si-o sa inró kag makakasugrong it abér malip-ot nak panahón sa habà it ida kabuhì parayan sa pagpakalibóg? ²⁶ Kung kalí nganing ma-isót yang nak bagay nak kalí ay indí ninró masarangan, asing inapakalibugán pa ninró kag ibáng bagay?

²⁷ “Muyati yang kag mga buyak sa bukir, kung pa-unó sinrá gi-a-anam. Wayâ sinrá gipapangabudlay o gihahabóy, pero abér si Haring Solomón it kató,^r sa yudó it ida rakóng manggár, ay wayâ nabestihé it makakatyampar sa gandá it pagbesti it Diós sa mga buyak nak kató. ²⁸ Hay, inabestihán ngani it Diós kag mga hilamunong kinâ nak ngasing ay buhî rutó sa bukir ag insulíp ay ahayason ag i-itsa sa kayado. Kamó pa arâ kag indí Nidá giyamitan. Ka-isót-isót rang gadór kag pagtu-o ninróng mga tawo!

²⁹ “Ag ayâ bagá ninró gipakapalabihá kag paghanap it inro aka-unon ag a-inumon: ayâ gipakabayakan-é kinâ. ³⁰ Imawéy ngani kinâ kag gingpapakalibugán it tanáng mga paganong nasyón; ag usá pa'y ayam it inro Tatay sa langit nak kinahangyán ninró kinâ. ³¹ Imbis nak kinâ kag inro kalibugán, kag inro tinguha-ón nak ma-agumán ay kag paghari it Diós, ag kag tanán rang mga bagay nak kinâ ay mapapasa-inró.

³² “Ayâ kamó gikahadlok, mga pinalanggang akò gingbabantayan, dahil namumu-ót kag inro Tatay sa langit nak ita-ó sa inró kag mga pagpakama-ado it Ida paghari. ³³ Mas ma-ado pa kung ibaligyà ninró kag inro mga propriyedad ag magbulig sa mga pobre, ag tinguha-óng magka-inggwá kamó rutó sa kalangitán it kahita nak indí masira-sirâ, nak tipunán sa langit it manggár nak indí mawagit. Dahil sa langit ay

^r12:27 1 Hari 10:1-10.

wayâ it mananakâw nak makakapagto ag wayá't sapát nak makuhot.
³⁴ Dahil kung hari-ín kag imo manggár ay rutó kag imo tagipusu-on.

Kag mga Listong Sugu-ón sa Pagbalik it Inra Amo

³⁵⁻³⁶ “Magíng hanrà permi kamó sa Akò pagbalik. Patuyare ninró kag mga sugu-ón nak naghuhuyat sa pagpa-uli it inra amo halín sa rungawan it ida kasáy. Nasusug-an kag mga iwág sa bayáy nak asampután nidá ag kalíng mga sugu-ón ay nakapangayunkonéy agór pagkatók nidá, sinrá'y makaka-iknat nak ra-an ag ma-a-abrihán kag pwertahan. ³⁷ Magkinasadya kag mga sugu-ón nak a-abután it inra amo nak batì pa ag nagbabantay sa ida pagbalik. Akó't nagsisilíng sa inró nak kalíng Amo ay mapangayunkon ag ida sinrá apa-ingkurón sa lamesa ag atahawan. ³⁸ Kung sidá ay umabót sa gab-í o sa tungáng gab-í man, ag imáw kató kag ida ma-abutan ay magkasadyay kag mga sugu-óng kató! ³⁹ Pero tanra-í ninró kalí: kung na-ayaman yang tan-á it tagbayáy kung ni-ong oras ma-abót kag mananakâw, wayâ tan-á nidá gibada-i kag ida bayáy ag wayâ tan-á kalí nasuyór it mananakâw. ⁴⁰ Kadâ kamó ra ay dapat perming hanrà dahil Akó nak imáw kag Anák it Tawo ay ma-abót sa oras nak kung sa-unó ay wayâ ninró gipapa-abutá.”

Kag Sugu-ón nak Masasaligan ag Indì Masaligan

(Mateo 24:45-51)

⁴¹ Ngasing, nagpangutana si Pedro, “Gino-o, para sa amò yang bagá kalíng istorya nak Imo ing-umà tungór sa mga sugu-ón, o para sa tanán?”

⁴² Ag nagsabát kag Gino-o, “Ay nak sin-o kag matutom ag ma-ayam nak sugu-ón, nak atugyanán it ida amo sa pagrumaya it ida panimayáy, ag sa pagpaka-on sa tamang oras sa ibáng mga sugu-ón?”
⁴³ Magkasadya kag sugu-ón nak kató nak sa pag-abót it ida amo ay ida ma-a-abután nak nagtutuman it ida kasablagan. ⁴⁴ Matu-or nak Akò ingsisilíng sa inró: kináng sugu-ón nak saligán ay imáw kag apapatigayunon it ida amo sa ida tanáng propriyedád. ⁴⁵ Pero kung kináng sugu-ón ay sumilíng sa ida sarili nak, ‘A, karugay pa ra siguro mag-abót katóng akò amo,’ ag ida panghapruson kag ibáng mga sugu-ón nak kayake ag mga kabulig nak kabade, ag sidá ay magkina-on yang, mag-ininom ag magyinango, ⁴⁶ ma-abót nak gadór kag ida amo sa adlaw nak kung sa-unó ay wayâ nidá gipapa-abutá

ag sa oras nak wayâ nidá nasasaduri. Ag sidá'y aparusahan nidá ag ipisan sa mga indí masaligan.

⁴⁷ “Ag kináng sugu-ón nak nakaka-ayám it kagustuhan it ida amo pero wayâ gihapon gi-alisto, o gituman sa kabubut-on nidá, ay siguradong makaka-agom it masyarong pagkastigo. ⁴⁸ Pero katóng sugu-ón nak wayâ nakaka-ayám kung ni-o kag kabubut-on it ida amo, ag sidá ay nakahimò it ikakakastigo sa idá, ay akastiguhon ra, pero bukò masyaro. Rakô kag asukton sa bawat tawo nak rakô kag ing-imbyár. Ag rakô kag ingpapa-abot it mga tawo rutó sa inra ingtiwaya-an it rakô.

Kag Pagkabuyag-buyág sa Suyór it Panimayáy Dahil sa Pagsunór kang Kristo

(Mateo 10:34-36)

⁴⁹ “Nagpa-alí Akó agór ray-an it kayado it paghusgár kag kalibutan, ag abáng gusto tan-á nakò nak kalí ay nagrarayab-rayabéy!

⁵⁰ Ugaling ay inggwá pa Akó it a-atubangon ag a-agumon nak mahirap nak kamatayon, ag ni-o't rakô kag Akò ing-a-agwanta hanggáng wayâ pa kalí natutupár! ⁵¹ Kabi bagá ninró ay nagpa-alí Akó agór magta-ó it katimunungan sa dutà? Bukò! Akò ing-u-umà sa inró nak kag akò rayá ay pagkabuyag-buyág. ⁵² Dahil tunà ngasing, kung limá kamó sa usáng pamilya ay indi-éy kamó magka-usá dahil nagkukuntrahan; ma-a-aring tatló kuntra sa ruhá, ruhá kuntra sa tatló. ⁵³ Makuntrahán kag tanán; kag tatay kuntra sa ida anák nak kayake, ag kag anák nak kayake kuntra sa ida tatay, kag nanay kuntra sa ida anák nak kabade ag kag anák nak kabade kuntra sa ida nanay, kag panugangang kabade kuntra sa ida umagar nak kabade ag kag umagar nak kabade kuntra sa ida panugangang kabade.”

Asíng Kag mga Tawo sa Kapanahunan ni Hesús ay Da-ok Magmuyat it mga Tanrà

(Mateo 16:2-3)

⁵⁴ Nagsilíng pa si Hesús sa rahagtóng karamo-ramong mga tawo, “Pag nakità ninróng nagpapayungot kag ma-itóm nak rampog halín sa sugbuhan, sa nak ra-an nakakasilíng kamóng, ‘Inggwát uyanon!’ ag na-uyán matu-or. ⁵⁵ Ag pag nakità ray ninróng kag hangin ay humuyóp halín sa disyerto, nasilíng kamóng, ‘Mamasyaro kalí kag init!’ ag imáw matu-or kag natatabô. ⁵⁶ Kamóng mga pakitang tawo! Ma-ayam yakí kamó magmuyat it gustong bisayahon it mga tanrà

sa langit ag sa dutà ag su-áy pang da-ok kamó magmuyat it gustong bisayahon it mga tanrà sa ngasing nak panahón!

Magpakig-areglo Nak Ra-an sa Ka-away

(Mateo 5:25-26)

⁵⁷ “Ag asing indî ninró ma-isip sa inro sarili kung ni-o kag tamà?
⁵⁸ Tuyár nganì it kalí; habang kamó it imo ka-away ay papagto pa yang sa punò ninró, tinguha-í nak gadór nak magpakig-aregluhan sabaling ikáw ay ma-obligá pa nak mag-atubang sa husgado. Pag nahusgarán ka rutó it hukóm, ida ka ita-ó sa pulís agór sidá it magbutáng sa imó sa prisuhan. ⁵⁹ Ingsisilíng Nakò sa imó, indíng gadór ikáw makaliwás hanggáng wayâ nimó nababadari kag ultimo sentimo nak imo atraso.”

Kag Kinahangyán nak Maghinuysoy

13 ¹ It katóng adlaw nak kató ra, inggwá ra rutó it pilang mga tawo nak nag-umà kang Hesus it tungór sa mga taga Galileya nak ingpamatáy ni Gobernador Pilato habang sinrá ay naghahalar sa Diós it mga hadop nak inra ingmatáy sa Templo. Nganì kag rugô it mga tawong kató ay yumakót sa rugô it katóng mga hadop. ² Ingsabát Nidá sinrá, “Kabi bagá ninró ay mas makasal-anan katóng pilang mga taga Galileya kisa sa ibá pang mga taga Galileya ag sinráy binusong kadâ tuyár kató kag inra nagíng kamatayon? ³ Akót nagsisilíng sa inró nak bukò. Pero kamó, kung indî maghinuysoy, kag inro ra asampután ay mabug-at nak disgrasya. ⁴ O abér katóng disi-otsong tawong nagkamatáy tong sinrá’y nagub-an ag narat-ugán it tore it Siloe, kabi bagá ninró ay mas grabe kag inra pagigíng mga makasal-anan kisa sa ibá pang mga nag-i-inistár sa Herusalém? ⁵ Akò ra ingsisilíng sa inró nak bukò! Pero kung indî kamó maghinuysoy kag inro ra asampután ay disgrasya.”

Kag Istorya Nahanungór sa Punò nak Wayâ Gibunga

⁶ Ag kalí ray kag ing-istorya^s ni Hesus, “Inggwá’t usáng tawo nak nagpatanóm it usáng punò it igos sa ida bukir nak tanumán it ubas. Pag-abót it panahón it tiggbunga it igos pinagto nidá kató ag humanap it bunga, ugaling wayâ sidá’t nakità. ⁷ Kadâ nagsilíng sidá sa manug-alagà it ida ubasán, ‘Muyati, tatlong tu-igéy nakò it

^s13:6 o “parábula.” Kalí ay yabot-yabót nak parayan it pagbisaya nak inggwá pa it mas marayom nak gustong bisayahon.

kababalik sa punò it igos nak kalí sa paghanap it bunga pero wayáng gadór akó't nakità. Puyurá yangéy kalí. Nakakasi-ot yang!'

⁸“Pero nagsabát kag manugbantay, ‘Amo, pabad-i yang anay kinâ sa tu-ig pa nak kalí. Apurbahán bagá nakò kinâ it panambon ag akò kinâ abutangán it ipot it hadop. ⁹Ag kung magbunga kalí sa masunór nak tu-ig, ma-ado. Pero kung indí gihapon, ipapuyor yangéy nakò ugáng!’ ”

Kag Pagpa-ado ni Hesús sa Kabading Buktót sa Adlaw it Inugpahuway

¹⁰Usáng Adlaw it Inugpahuway^t nak nagtutudlò si Hesús sa usáng sinagoga, ¹¹inggwá't usáng kabade rutó nak nasasaniban it maya-ot nak ispirito nak imáw kag nagpapabuktót sa idá. Ag sa suyór it disi-otsong tu-ig ay indí sidá makatinrog it tadlóng. ¹²Pagkakità sa idá ni Hesús, ing-ayaba Nidá kalí ag nagsilíng, “Nang, ingpa-adoy ikáw sa imo diperensya.” ¹³Ingbabaw ni Hesús kag Ida damót sa idá ag sa nak ra-an ay nakatinrog sidá it tadlóng ag nagdayaw sa Diós.

¹⁴Pero nahangit kag Punò it Sinagoga dahil nagpa-ado si Hesús sa Adlaw it Inugpahuway, kadâ nagsilíng sidá sa mga tawo, “Ingtaw-an kitá it an-óm nak adlaw nak inugtrabaho, ngani sa mga adlaw nak kató kamó palí kung gusto ninró nak mapa-ado, bukò sa Adlaw it Inugpahuway.”

¹⁵Ingsabát sidá ngasing it Gino-o, “Kamóng mga pakitang tawo! Bukò bagá inghuhubár it kada usá sa inró kag inro baka ag asno sa salong kung ri-ín kag inra pasabsabán ay inro inagudor papagto sa pa-inuman abér sa Adlaw it Inugpahuway? ¹⁶Bukò bagá kalíng kabade nak halín sa mga inanak ni Abrahám nak inggapos ni Satanás sa suyór it disi-otsong tu-ig ay dapat nak pahilwayon sa Adlaw it Inugpahuway?”

¹⁷Pagkasilíng Nidá it kalí, kag tanáng kalaban Nidá rutó ay napahudâ, pero kag ibá pang mga tawo ay nasadya sa tanáng katitingayáng bagay nak Ida inghumán.

^t13:10 Kalí sa Hebrohanon ay “Syabát.”

Kag Istorya Nahanungór sa Usáng Ma-isót nak Busoy nak Tumubo ag Nagíng Marakóng Punò

(Mateo 13:31-32 Markos 4:30-32)

¹⁸Ngani, nagpadayon si Hesús sa pagsilíng sa mga tawo, “Sa ni-o ma-ipapatuyár kag paghari it Diós?^u Ag sa ni-o arâ kalí Nakò apaparehu-ón? ¹⁹A, kalí ay tuyár sa usáng ka-u-isót nak busoy it usáng mababáng punò it kahoy nak ingtanóm it usáng tawo sa ida raya-ag. Kalí ay tumubo ag umanáam hanggáng sa gumapà ag rumagkò kag mga sangá it kalí ag dilí ay nagpupugar kag mga pispis.”

Kag Istorya Nahanungór sa Rakóng Nahihimò it Ma-isót nak Pangpa-alsa

²⁰Ag nagsilíng pa si Hesús, “Hari-in Nakò ipatuyár kag paghari it Diós? ²¹Kag paghari it Diós ay tuyár sa pangpa-alsa^v nak gingyakót it usáng kabade sa tatlong ragkong takós it arina. Ag kalí ay makakapa-alsa sa bug-ós nak arina.”

Kag Makitir nak Pwertahan

(Mateo 7:13-14,21-23)

²²Nagpadayon si Hesús sa Ida pagpanaw papagto sa Herusalém. Habang nagrarayan sidá sa mga banwa ag baryo, nagtutudlò Sidá sa mga tawo.

²³Ag inggwá't usáng nagpangutana sa idá, “Gino-o, apila yang bagá kag maluluwás?”

²⁴Nagsabát Sidá, “Magtinguháng gadór kamó nak makasuyór sa makitir nak pwertahan dahil ingsisilíng Nakò sa inró: maramò kag gusto nak magsuyór ugaling indí ra sinrá makasuyór. ²⁵Pag kag Tagbayáy ay tuminrog ag idáy sinarhan kag pwertahan, ma-iknat nak gadór kamó sa liwás ag mapanuktok sa pwertahan ag masilíng, ‘Gino-o, abrihé kamí.’

“Ag asabton kamó Nidá, ‘Bukò kamó Nakò kilaya ag bukò Nakò ayám kung taga ri-ín kamó.’

²⁶“Ag masiniling kamó, ‘Nagka-on kamí ag nag-inóm nak ka-ibahan Nimó, ag nagtudlò pa ngani Ikáw sa amò banwa.’

^u13:18 o “ginghari-án it Diós.”

^v13:21 Sa mga Hebrohanon kag rakóng epekto it ma-isót yang nak lebadora ay simbulo it epekto it kaya-inan.

²⁷ “Pero masabát ra Sidá, ‘Mang, ingsisilíng Nakò sa inró nak bukò kamò Nakò kilaya ag bukò Nakò ayám kung taga ri-ín kamó. Payadó kamó sa Akò, kamóng tanán nak naghíhimò it maya-in!’

²⁸ “Rutó ay manginuyngoy kamó ag mapagot kag inro mga ngisi pag makità ninró sa Abrahám, Isaác, Jacób, ag tanáng mga propeta rutó sa ginghari-án it Diós, samantalang kamó ay ingtabog paliwás. ²⁹ Ag matipon kag mga tawo halín sa tanáng parti't kalibutan agór mag-atubang sa lamesang ka-unán sa ginghari-án it Diós. ³⁰ Makikità ninró nak inggwát mga nahuhulí rilí nak mapanguna rutó, ag inggwát nagpapanguna rilí nak mahuhulí rutó.”

Kag Pagpalangà ni Hesús sa mga Taga Herusalém

(Mateo 23:37-39)

³¹ Tong oras nak kató mismo ay inggwát nag-abót nak pilang Pariseo ag nagsilíng kang Hesús, “Halín dilí, dahil gusto ni Prinsipé Herodes nak matyon ka.”

³² Nagsabát Sidá sa inrá, “Pay tusong ilahas si Herodes! Silíngga sidá, ‘Mapadayon Akó it pagpalayas sa mga maya-ot ag sa pagpa-ado it mga masakít ngasing ag insulíp, ag sa pangtatlong adlaw atapusonéy Nakò kag Akò ingpalíng misyón.’ ³³ Ugaling, sa gihapon ay kinahangyán nak Akó'y magpadayon— ngasing, insulíp, ag sa masunór pang adlaw. Dahil indí puyde nak kag usáng propeta ay mamatáy sa liwás it Herusalém.

³⁴ “Herusalém, Herusalém! Kag imo mga tawo nak nagpapangmatáy sa mga propeta ag nagpapangbunggò sa mga ingparaya sa inrá! Pilang beses nak gusto tan-á Nakò kamóng tatapon tuyár sa pagkopkop sa ida pakpak it guyang nak manók sa ida mga isíw, ugaling indí kamó! ³⁵ Muyati nganing kag inro istaran ay apabad-an yangéy. Ingsisilíng Nakò sa inró: indi-éy ninró Akó makità liwát hastáng sa pagsilíng ninró, ‘Kabáy pang pakama-aduhon kag ma-abót sa pangayan it Gino-o!’ ”

Kag Pagpa-ado ni Hesús sa Usáng Yubatón

14 ¹ Usáng Adlaw it Inugpahuway^w nagpagto si Hesús sa bayáy it usáng Punò it Sinagoga nak ka-umir sa nagsusunór sa pagtudlò it mga Pariseo. Tong hagtó Sidá ay ingmamasran ninrá Sidá it ma-ado. ² Ag inggwát pumayungot kang Hesús nak usáng kayake nak nagpapangyamong kag mga sikí ag damót dahil kalí

^w14:1 Kalí sa Hebrohanon ay “Syabát.”

ay yubatón. ³ Gingpangutana ni Hesús kag mga Ma-ayo tungór sa Kasugu-án it Diós ag kag mga Pariseo, “Kumporme sa Kasugu-án it Diós, puyde bagá nak magpa-ado sa Adlaw it Inugpahuway o indí?”

⁴ Pero naghinipos yang sinrá. Ag inghuytan ni Hesús katóng tawong yubatón ag pina-ado bag-ó kalí pinapa-uli.

⁵ Pagkatapos ay nagpangutana Sidá sa inrá, “Si-o sa inró kag inggwá't anák o baka man nak nahuyog sa bal-ong nak indí nak ra-an gihaw-ason rutó sa Adlaw it Inugpahuway?” ⁶ Ag kalí ay indí ninrá masabát.

Kag Ma-adong Pagpakatawo ay Kag Pagpa-ubós ag Pagkama-atag

⁷ Ngasing ray, tong namasran ni Hesús nak ingpipilí it mga tawong rahagtó sa hanra-an kag mga ingkuran nak para sa mga piling bisita, nag-istorya^x Sidá sa inrá. ⁸ Silíng Nidá, “Kung kamó ay na-imbitár sa rungawan it usáng kasayan, ayâ gi-ingkór sa ingkuran nak para sa mga piling bisita, sabaling inggwá pa't imbitado nak mas dungganon kisa sa imó. ⁹ Ikáw ay asu-uran it katóng nag-imbitár sa inrong ruhá ag asilínggon, ‘Imáw it pa-ingkurá rahâ kalíng tawo,’ ag ikáw ay napapahudâ nak masaydo sa ingkurang asa pinaka-rugô. ¹⁰ Ma-ado pa nak pag ikáw ay na-imbitár, rutó ingkór sa rugô agór pag sumu-or man katóng nag-imbitár sa imó ay makakasilíng sidá nak, ‘Amigo, asing rahâ ra ikáw sa rugô, maléy rutó sa parada.’ Di nataw-an ka pa it balór sa atubangan it tanáng ka-ibahan nimó sa lamesa.

¹¹ Dahil sin-o man nak nagtata-as it ida sarili ay apababa-on, ag kag nagpapa-ubós ay ita-ás.”

¹² Nagsilíng pa si Hesús sa tawong nag-imbitár sa Idá, “Kung ikáw ay mahiwat it pabuda, mas ma-ado kung kag imo a-imbitáron ay katóng bukò imo mga amigo, mga manghór, mga hali, o mga manggaranong kayungot. Dahil sabaling imbitarón ra ikáw ninrá ay di nabayusanéy ka. ¹³ Pag ikáw ay maghanrà, kag imbitará ay katóng mga pobre, mga yupog, mga pakí, ag mga bulág. ¹⁴ Ag ikáw ay apakama-aduhon dahil indí sinrá makabayos sa imó. Kag Diós kag mabayos sa imó sa adlaw it pagkabanhaw it mga matarong.”

^x14:7 o “parábula.” Kalí ay yabot-yabót nak parayan it pagbisaya nak inggwá pa it mas marayom nak gustong bisayahon.

Kag Istorya Nahanungór sa Marakóng Hanra-an

(Mateo 22:1-10)

¹⁵ Pagkarungóg it kalí it usá sa mga ka-ibahan ni Hesús rutó sa rungawan, nagsilíng sidá kang Hesús, “Abáng ado kag tawong makakarungaw sa ginghari-án it Diós!”

¹⁶ Pero nagsabát si Hesús sa idá, “Inggwá’t usáng tawo nak it kató ay naghanrà it marakóng punsyón ag maramò kag ida ingpang-imbitár. ¹⁷ Tong inugka-onéy, ingsugò nidá kag ida sugu-ón nak magpangsapóy ag magsilíng sa mga na-imbítaréy, ‘Silíng it akò amo ay pagtóy kunó kamó dahil nakatahawéy.’

¹⁸ “Ugaling sinráng tanán ay naghinimo-himò it rasón agór indí makapagto. Kag una ay nagsilíng sa nagsapóy sa idá, ‘Pa-unó kalí nak nakabakáy akó it dutà ag kinahangyáng pagtu-án kató nakò agór muyatan. Hagari yangéy akó’t pasensya ha?’

¹⁹ “Kag usá ray ay nagsilíng, ‘Nakabakáy busa akó it limáng pares nak baka kadâ kinahangyáng pagtu-án nakò agór akó mamuyatan it ma-ado. Pasensyahá yangéy nganát akó.’

²⁰ “Ag kag usá pa ay nagsilíng ray, ‘Ay pasensyang gadór, bag-óng kasáy akó kadâ indí akó makapagto.’

²¹ “Ngani, nagbalik katóng sugu-ón ag nag-umà sa ida amo. Ag sa kahangit it katóng tagbayáy ay ida ingsugò ray kag ida sugu-ón, ‘Tulina ag libuton kag mga karsada ag mga iskinita it banwa, ag ray-ón dilí kag mga pobre, mga yupog, mga bulág, ag mga pakí.’

²² “Pagbalik it ida sugu-ón, nagsilíng sinrá, ‘Gino-o, natumanéy namò kag imo sugò ag yugâ gihapon sinrá sa imo bayáy.’

²³ “Kadâ nagsugò ray katóng ida amo, ‘Pagtó sa mga karsada pasuyór rilí sa banwa ag imáw ra sa mga istambayán it mga tawo ag piliton kag mga rahagtó nak magpalí agór mapupunò kag akò bayáy. ²⁴ Dahil ingsisilíng Nakò sa inró: wayâ it abér usá rutó sa mga na-unang ing-imbitár kag makakatagám it Akò hanrà.’ ”

Kinahangyán nak Palangga-on it Yabáw sa Tanán kag Gino-o

(Mateo 10:37-38)

²⁵ Ngasing, karamo-ramo-éy kag mga tawo nak nagnininunót kang Hesús, ag sina-ulí Nidá sinrá ag nagsilíng, ²⁶ “Kung sin-o man kag magsunór sa Akò ag indí Akò gipalangga-ón it yabáw pa sa ida tatay, nanay, asawa, mga anák, mga hali nak kayake ag kabade, ag abér sa ida sarili ay indí puyding magíng disípulo Nakò. ²⁷ Abér sin-o nak

indî magpas-an it ida sariling krus parayan sa pagti-ís it hirap abér hanggáng kamatayon, ag magsunór sa Akò ay indî ma-aring magíng disípulo Nakò.

²⁸ “Dahil si-o sa inró nak di plano nak magpatugrok it usáng tore, kag indî anay mag-ingkór ag magkarkulo kung pilá kag magagastos agór ida ma-ayaman kung tamà kag ida kwarta nak ma-ipatapós rutó? ²⁹ Dahil kung indî nidá kinâ gihimu-on, pag ida’y natugrok kag haligi ag wayâ natapos kag tore, sidá ay agur-an it tanáng nagrарayan ag nakakakitá it kalí. ³⁰ Masilíng sinrá, ‘Pupatugrok it kalíng tawo ay indî ra yakí kapatapós.’

³¹ “Ag si-ong harì nak inggwá’t plano nak maglaban sa usá pang harì kag indî anay magpangunseho kung kaya it ida sampuyong libong sundalo nak labanán kag beynteng libong sundalo it ida ka-away? ³² Dahil kung indî yang ra nidá makaya, habang mayadó pa kag inra kalaban ay dapat nak maparaya sidá it mga sinugò agór magpakig-areglo. ³³ Kadâ nganì, si-o man sa inró nak bukò hanráng magbadà sa tanán nak ida ingpapalanggà ay indî puyding magíng disípulo Nakò.

Kag Asín nak Nawar-an it Puyós

(Mateo 5:13 Markos 9:50)

³⁴ “Kag asín ay ma-ado, ugaling kung kag lasa it kalíng asín ay maba-óy ay pa-unó pa kalí mapapa-asín ray liwát? ³⁵ Waya-éy kalí it puyós abér yangéy ma-ipangpatabâ sa dutà o pangbutáng sa tipunán it likót nak ingpapayunot agór magíng abuno, kadâ kalí ay ingpipilák yangéy.

“Kung gusto nimó nak maka-intyendi ay panimatì it ma-ado.”

Kag Istorya Nahanungór sa Nawagit nak Karnero

(Mateo 18:12-14)

15 ¹ Ngasing, nagpipinayungot kang Hesús agór magpanimatì sa Ida kag mga manugsukót it buhís, ag ibá pang sa pagmuyat it mga lahì it Hudyo ay makasal-anan, dahil wayâ gisusunór sa Kasugu-án ni Móises. ² Ag nagnginuyob kag mga Pariseo ag mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós,^y “Kalíng tawo ay nagpapakig-istorya sa mga makasal-anan ag sidá’y nagkaka-on nak ka-ibahan sinrá.”

^y15:2 o “Eskriba” nak halín sa bisayang Inglis nak “Scribe.”

³Kadâ ing-umà ni Hesús sa inrá kag usáng istorya,^z

⁴“Si-ong tawo sa inró, nak pag inggwá't ingbabantayan nak usáng gatós nak karnero ag nawagit kag usá, kag indî bada-an anay kag nobenta inwebe sa bukir ag magbalik agór hanapon katóng usá nak nawagit hanggáng ida kató makità? ⁵Ag pagkakità nidá rilí, ida kalí abatingon ag apas-anón sa ida ruháng abagá ag mabalik nak nagkakasadya. ⁶Pagkapa-uli nidá, ida apangtawagon kag ida mga amigo ag mga kayungot. Masilíng sidá, ‘Maléy, makasadya kitá dahil nakità nakò kag akò usáng karnero nak nawagit.’ ⁷Ingsisilíng Nakò sa inró: pareho it kalí ay magkaka-inggwá ra it mas rakóng kasadya sa langit dahil sa usáng makasal-anang naghinuysoy, kisa dahil sa nobenta inwebeng tawo nak nagsisilíng nak matarongéy kadâ waya-éy it kinahangyáng maghinuysoy.

Kag Istorya Nahanungór sa Nawagit nak Usáng Bilog nak Kwartang Pilak

⁸“O si-o rang kabade, nak inggwá't tinagong sampuyong bilóg nak kwarta nak pilak nak pag ida nawagit kag usá, kag indî magsugá it iwág ag magpanilhig sa suyór ag sa palibot it ida bayáy ag pakahanapon kató it ma-ado hanggáng ida makità? ⁹Ag pagkakità nidá, apangtawagon nidá kag ida mga amiga ag mga kayungot. Masilíng sidá, ‘Maléy, makasadya kitá dahil nakità nakò kag akò nawagit nak usáng bilóg nak pilak nak kwarta.’ ¹⁰Ingsisilíng Nakò sa inró: pareho it kalí ay makinasadya kag mga anghél it Diós dahil sa usáng makasal-anan nak naghinuysoy.”

Kag Istorya Nahanungór sa Nawagit nak Anák

¹¹Nagsilíng pa si Hesús, “Inggwá't usáng tatay nak inggwá it ruháng anák nak kayake. ¹²Kag putó ay nagsilíng sa ida tatay, ‘Tay, taw-anéy sa akò kag akò parti nak panubli-on.’ Ag ingparti matu-or it tatay kag ida propriyedád sa ida ruháng anák.

¹³“Pagkalipas it pilang adlaw, ingpangbaligyà it kalíng putóng anák kag tanáng ida kapartihan ag naglayas nak rayá kag ida tanáng manggár papagto sa mayadóng syudad, ag rutó ay winaldas kató sa malaw-ay nak pagpangabuhí. ¹⁴Pagka-ubós nidá it tanáng ida manggár, nagka-inggwá sa lugár nak kató it masyarong tiggagutóm kadâ natagman nidá kag pag-agwanta. ¹⁵Dahil sa ida kahirapan,

^z15:3 o “parábula.” Kalí ay yabot-yabót nak parayan it pagbisaya nak inggwá pa it mas marayom nak gustong bisayahon.

nagpangamuhan sidá sa usáng manggaranon rutó ag kag ida nagíng trabaho sa idá ay manugbahóg it mga baktín rutó sa bukir. ¹⁶ Sa ida kagutom ay pay abér yangéy tan-á katóng mga bunga it usáng punò it kahoy, nak ingbabahóg sa mga baktín ay ida aka-unon, ugaling ay wayá't nata-ó sa idá it kalí o abér it ni-o pa man.

¹⁷ “Tong hulí ay natagumpa-awan sidá ag na-isip nidá, ‘Pagkaramò kag mga sugu-ón it akò Tatay rutó sa amò ag tanán sinrá ay inggwá't subra pa sa inra makaka-on, samantalang akó rilí ay mamamatayéy sa gutom! ¹⁸ Mahalín yangéy akó rilí ag mabalik sa akò Tatay. Masilíng akó sa idá, ‘Tay, karako-rakò kag akò salâ sa Diós ag sa imó. ¹⁹ Buko-éy akó angay nak tawagon nak imo anák. Himu-a yangéy akóng usá sa imo mga sugu-ón.’” ²⁰ Ag guminan ngani sidá ag puma-ulì sa ida tatay.

“Pero mayadò pa ay na-antawéy sidá it ida tatay ag napakalu-oy sidá sa ida anák, kadâ naparayagan sidá it sapóy rilí bag-ó kinopkopán ag hinaru-án.

²¹ “Nagsilíng kag anák sa ida tatay, ‘Tay, abáng rakò kag akò salâ sa Diós ag sa imó. Buko-éy akó angay nak tawagon nak imo anák.’”

²² “Pero nagsugò kag tatay sa mga kabulig, ‘Tulina ninró, ray-a kag pinaka-ma-adong barò ag isoksok dilí sa akò anák, ag soksoki sidá it singsing sa ida damót ag sapatusi kag ida mga sikí. ²³ Bay-a katóng baka nak akò ingpapatabâ ag ihawon. Maka-on kitá ag makinasadya, ²⁴ dahil kag akò anák nak kalí ay pay namatayéy ag ngasing buhî ray ra. Sidá ay nawagit pero nakità ray.’ Ag nagtunà matu-or sinrá it pagkinasadya.

²⁵ “Myentras nagkikinasadya sinrá, kag ida panganay nak anák ay rahagtó pa sa bukir. Tong sidá'y puma-ulì, habang nagpapayungot sidá sa inra bayáy, narunggan nidá kag mga sonata ag mga pagsinadaw. ²⁶ Ingtawag nidá kag usá sa inra mga sugu-ón ag ingpangutana, ‘Asing kasadya sa atò?’ ²⁷ Nagsabát katóng sugu-ón, ‘Nagpa-uli-éy kag imo manghór ag ingpa-ihaw it imo Tatay katóng ingpapatabáng baka dahil nakapa-ulì sidáng buhî ag ma-ado kag yawas.’”

²⁸ “Kadâ dahil rilí ay nagsungon katóng panganay nak anák ag wayâ sidá gisuyór sa bayáy. Ngani, lumiwás kag ida tatay ag ing-amo-amo sidá. ²⁹ Pero nagsilíng kag anák, ‘Muyati ra bagá. Sa maramong tu-ig nak kináng nagligar ay ingserbisuyhán ka nakò, ag wayáng gadór akó gisuway sa imo mga sugò, pero wayáng gadór akó nimó nataw-i it abér usáng ma-isót nak kambíng nak

akò ma-i-ihaw pramas magkinasadya kamí it akò mga amigo. ³⁰ Ag ngasing nak umabót kalíng imo putong anák nak imáw it nagwaldas it imo manggár sa kapangabadi, imo inihaw para sa ida katóng ingpapatabáng baka!

³¹ “Nagsilíng sa idá kag tatay, ‘Anák, ma-ado kang permi nakong ka-ibahan, ag tanáng dilí sa akò ay imó. ³² Tamà yang nak magkasadya kitá sa pagpa-ulí it imo manghór dahil sidá ay pay namatayéy ag nabuhì ray, sidá ay nawagit ag sa kalu-oy it Diós ay nakità ray.’ ”

Kag Istorya Nahanungór sa Tusong Manugpasulit

16 ¹ Nag-istorya pa si Hesús sa Ida mga disípulos, “Inggwá’t usáng manggaranon nak inggwá it usáng manugpasulit. Naka-abót sa idá nak ingwawaldas it katóng ida manugpasulit kag ida manggár. ² Kadâ ida kalí ingpatawag ag ingtura, ‘Ni-o kalíng akò narurungan tungór sa imó? Halá, hanra-an kag listahan it akò mga propriyedad nak akò ing-imbyár sa imó, dahil tunà ngasing ay indi-éy ikáw puyde nak magíng akò manugpasulit.’

³ “Ngani, nagsilíng katóng manugpasulit sa ida sarili, ‘Ni-o ngasing kag akò ahumanón? Abay-onéy akó it akò amo sa akò trabaho. Bukò akó anar magrugkay sa dutà, ag nahudâ ra akó magpalimós. ⁴ A, ayaméy nakò kag akò ahumanón agór ma-ado gihapon kag pagmuyat it mga tawo sa akò kung akó ay napahalinéy sa akò trabaho.’

⁵ “Kadâ kag ida inghumán ay pinangtig-usá-usá nidá it tawag kag mga tawo nak di utang sa ida amo. Silíng nidá sa na-uná, ‘Pila kag utang nimó sa akò amo?’

⁶ “Sabát it kató ay, ‘Mga wayóng gatós nak galón it lana it olibo.’

“Silíng it manugpasulit sa idá, ‘O, kalí kag imo bale ag tulina, suyatan dilí nak ap-át nak gatós yang kag imo utang.’

⁷ “Rutó ray sa usá ay kalí kag ida silíng, ‘Ikáw, pilá kag imo utang?’

“Sabát it kató, ‘Ap-át nak gatós nak sakong trigo.’

“Silíng ray nidá, ‘Kalí kag imo bale, ag suyatan dilí nak tatlong gatós yang.’

⁸ “Pagkakitá rilí it ida amo, napahanga sidá sa katusuhan it katóng ida rada-on nak manugpasulit sa ida pag-isip it parayan pramas masalbar kag ida pagpangabuhí. Dahil klarong kag mga tawo nak wayâ nagtutu-o sa Diós ay mas ma-ayo makibagay sa inra mga kapareho kisa sa mga maka-Diós.

⁹“Ngani, Akò inggisilíng sa inró: gamita kag inro manggár dilí sa kalibutan sa ma-adong parayan sa pagpakig-amigo sa inro isigkatawo, pramas pag-abót it adlaw nak waya-éy puyós kag kwarta, kamó ay abatonon sa langit nak inro istarang wayát katapusan.

¹⁰“Kag tawo nak masasaligan sa ma-intik nak bagay ay masasaligan ra sa maragkong bagay, ag kag tawo nak rada-on sa ma-intik nak bagay ay lalong maradá sa maragkô. ¹¹Kung kamó ngani'y indí masaligan sa kwarta rilí sa kalibutan, pa-unó kamó masasaligan sa matu-or nak manggár? ¹²Ag kung kamó'y indí ra masaligan sa bagay nak bukò inro, si-ó't mata-ó sa inró it inro magigíng sarili?

¹³“Wayát sugu-ón nak makakaserbisyo it pantay sa ruháng amo, dahil siguradong asaputan sidá sa usá ag ida apalangga-ón kag usá. Indí man ay magigíng matutom sidá sa usá ag ida amaya-inon kag usá? Indí ikáw makaserbisyo sa Diós ag imáw ra sa manggár.”

Kag Rugang Pang mga Bisaya ni Hesús

(Mateo 11:12-13 5:31-32 Markos 10:11-12)

¹⁴Narunggan kalí it mga Pariseo nak mga hakóg it kwarta, ag nagpinamidong sinrá. ¹⁵Kadâ nagsilíng sidá sa inrá, “Kamó nak pay si-ong mga matarong sa atubangan it mga tawo, pero nakikità it Diós kag inro tagipusu-on. Mag-andam kamó dahil kag mga bagay nak ingpapakataw-an it yabáw nak balór it mga tawo ay maya-in sa pagmuyat it Diós.

¹⁶“Kag Kasugu-án ni Móises ag kag mga suyat it mga propeta ay ingbabantalà hanggáng sa pag-abót ni Juán nak Manugbawtismo. Ag tuna-éy it katò ingbabantala-éy kag Ma-adong Balità nahanungór sa paghari it Diós,^a ag bukò basta-basta kag magpasakop dilí. Tanán ay mapakità it rakóng pagtinguhâ. ¹⁷Sa gihapon ay mas maralí kag pagkawagit it langit ag dutà kisa sa pagkawayâ it puyós it abér tuldok nak nakasuyat sa Kasugu-án it Diós.

¹⁸“Abér sin-o man kag kayake nak magbuyág sa ida asawa ag mag-asawa ray sa ibá, sidá ay nagpapangawatan laban sa ida unang asawa. Ag abér sin-o man kag kayake nak mag-asawa sa kabade nak ingbuyagan it ida asawa ay nagpapangawatan ra.

^a16:16 o “ginghari-án it Diós.”

Kag Istorya Nahanungór sa Asampután it Usáng Manggaranon ag Usáng Pobre

¹⁹ “Inggwá't usáng manggaranon nak perming nakabisti it kulay ubi ag ibá pang mamahayong yamít ag adlaw-adlaw ay abunda it mga malasang pagka-on. ²⁰ Ag sa liwás it inra pwertahan ay inggwá it nakahigra nak usáng pobreng tawo nak kag ngayan ay Lazaro. Kag ida bug-ós nak yawas rabunô ay puro galís. ²¹ Gusto tan-á nidá nak makaka-on it abér katóng mga ramo-ramò nak natitikrag halín sa lamesa it kalíng manggaranon. Lalo sidáng naging kalulu-oy tong ragipunan sidá it mga iro ag pangrila-an it kalí kag ida mga galís.

²² “Nag-abót kag oras nak namatáy katóng pobre ag sidá ay ingrayá it mga anghél rutó sa inggwá it gibahan ni Abrahám sa langit. Ag nag-abót ra kag oras it katóng manggaranon ag sidá ay ingyubóng. ²³ Rutó sa impyernong ida napagtu-án, habang naghihirap sidá, sa ida pagmuyat ay na-antaw nidá si Abrahám rutó sa mayadó ag asa ida pagkakakopkop sa ida rughan si Lazaro. ²⁴ Ag nag-ayaba sidá, ‘Olo Abrahám, kaluy-i akó, ag sugu-a si Lazaro nak isawsaw anay sa tubì kag ugbós it ida tudlò ag payamigón ra it ma-isót kag akò rila dahil akó'y napapakahirapanéy rilí sa kayado.’

²⁵ “Pero ingsabát sidá ni Abrahám, ‘Anák, romrománg tong ikáw ay nabubuhì pa rutó sa dutà ay napasa-imóy kag mga ma-adong bagay, samantalang kalíng si Lazaro ay puro ray ra mga ya-ing bagay kag natagman. Kadâ nganì, ngasing sidá rilí ay mahilway kag kahimtangan ag ikáw ray kag naghihirap rahâ. ²⁶ Ag usá pa, sa tungâ namò ag nimó ay ra-anéy nak inggwá't nagbubuyág nak abáng yapar nak kararayman, agór kag mga rahalí ay indí makatabók papanhà abér gustuhon man ninrá, ag katóng mga rahâ ay indí makatabók papalí.’

²⁷ “Ag nagsilíng ray sidá, ‘Ay, nagpapakitlu-oy yangéy akó Olo, nak imo sugu-ón si Lazaro nak magpagto sa bayáy it akò Tatay rutó sa dutà, ²⁸ dahil inggwá pa akó rutó it limáng manghór nak kayake. Papagtu-a sidá agór ida sinrá mapapa-andamán sabaling kag inra ra sampután ay kag lugár nak kalí it paghihirap.’

²⁹ “Pero nagsabát ray si Abrahám, ‘Rahagtó sa inrá kag mga Kasugu-án ni Móises ag kag mga libró it mga propeta. Pabad-ing kató kag inra panimati-an.’

³⁰ “Sabát ray nidá, ‘Inding gadór kató sinrá gipati Olo Abrahám, pero kung usáng nabanhaw kag magpagto sa inrá ay siguradong mahinuysoy sinrá.’

³¹ “Sabát ray ni Abrahám, ‘Kung indî nganì sinrá magpati kang Móises ag sa mga Propeta, indî ra sinrá maka-ér it abér tawong nabanhaw.’ ”

Kag Pa-andam Kung Kitá Kag Magíng Dahilán it Pagkasalâ it Iba

(Mateo 18:6-7,21-22 Markos 9:42)

17 ¹ Ag nagsilíng si Hesús sa Ida mga disípulos, “Kag tintasyón nak magkasalâ ay siguradong gadór nak ma-abót sa tawo, pero mag-andam sidá nak imáw it nagrarayá it kalí sa ibá! ² Mas ma-ado pa sa ida nak higtán sa ida li-og it abáng rakô nak batóng panggiling ag ipilák sa ragat, kisa sidá pa kag magíng dahilán it pagkasalâ it usá sa mga kubós nak tawo nak nagsusunór sa Akò. ³ Kadâ, mag-andam kamó!

“Romrománg gadór ninró sa inro mga sarili nak kung kag imo hali ay magkasalâ sa imó, dapat nimó sidáng surahon, ag kung maghinuysoy sidá, patawara. ⁴ Abér sidá ay makasalâ man sa imó it pitóng beses sa suyór it usáng adlaw, pag nagpayungot sidá sa imó it pitóng beses nak naghihinuysoy, dapat gihapon nimó sidá nak patawaron.”

Kag Rakóng Nahihimò it Abér Ma-isót Yang Nak Pagtu-o sa Gino-o

⁵ Nagsilíng kag mga apóstoles sa Gino-o, “Rugangi kag amò pagtu-o!”

⁶ Nagsabát kag Gino-o, “Kung inggwá ka it pagtu-o nak abér tuyár yang sa usáng ma-isót nak busoy, puyde kang sumilíng sa punò nak tuyár sa akasya nak, ‘Magabót ka ag matanóm sa ragat,’ ag kalí ay matuman sa imó.

Kag Kasablagan it Usáng Ulipon

⁷ “Kung inggwá kamó it usáng ulipon nak nag-a-arado o nagbantay sa mga karnero, masilíng abóy ikáw sa idá pag sidá ay nagpa-ulì halín sa bukir nak, ‘Maléy, ka-onéy.’ ⁸ Bukò bagá kag imo isilíng ay, ‘Halá, kaydo anay, ag pagkatapos ay umilis ag magtahaw habang akó’y nagkaka-on ag hastáng akó’y maka-inóm. Pagkataposéy ugaling nakò ikáw ka-on.’ ⁹ Asi, imo bagá ingpapasalamatán kag

imo ulipon dahil ida ingesusunór kag imo sugò sa idá? Bukò bagá ay wayâ! ¹⁰ Kadâ kamó ra, pagkatuman ninró sa tanáng ing sugò sa inró, tuyár kalí kag silínggon, ‘Kamí ay mga ulipon yang ag bukò dapat nak kamí pasalamatan. Kag amò inghimò ay amò yang talagá kasablagan.’ ”

Kag Pagpa-ado sa Sampuyong Kitungon

¹¹ Sa pagpagto na Hesús sa Herusalém, sinrá ay rutó girayan sa giryunan it Samarya ag Galileya. ¹² Tong pasuyuronéy Sidá sa usáng baryo, sinapoy-sapoy Sidá it sampuyong kitungon. Ag kalí’y nagtinungon sa mayado-yadó, ¹³ ag nag-inukáw, “Hesús, Gino-o, kaluy-i kamí.”

¹⁴ Pagkakità ni Hesús sa inrá, nagsilíng Sidá, “Pagtóy ag ipakità kag inro sarili sa mga parì.”

Habang nagpapanaw sinrá papagto nagka-uli-an sinrá.

¹⁵ Usa sa inrá kag bumalik nak nag-u-ukáw it pagdayaw sa Diós.

¹⁶ Nagyuhór sidá sa atubangan ni Hesús it sobsob kag uyo sa ragâ ag nagpasalamat. Ngasing kalí yakíng tawo ay usáng Samaryanhon.

¹⁷ Ag nagsilíng si Hesús, “Bagoy sampuyò kamóng napa-ado? Hari-in katóng sidám? ¹⁸ Wayâ bagá it ibáng naka-isip magbalik ag magdayaw sa Diós kundî kalíng bukò Hudyo yang?” ¹⁹ Ag nagsilíng pa Sidá, “Tinrog ag magpadayon sa imo apagtu-án. Ingpa-adoy ka it imo pagtu-o.”

Kag Pag-abót it Paghari it Diós

(Mateo 24:23-28, 37-41)

²⁰ Usáng beses, tong si Hesús ay pangutan-on it mga Pariseo kung sa-unó ma-abót kag paghari it Diós, nagsabát Sidá, “Ma-abót kag paghari it Diós nak wayâ kamó’t mamamasran nak mga tanrang inro ging-a-asahang makikità. ²¹ Ag wayâ it makakasilíng nak, ‘Muyati, kaléy kag paghari it Diós!’ o ‘Rahagtóy kag paghari it Diós!’^b dahil sa kaklaruhán, kag paghari it Diós ay asa inro tungâ.”

²² Ag nagsilíng Sidá sa Ida mga disípulos, “Ma-abót kag panahón nak ahanrumón ninróng makita-éy kag usá sa mga adlaw it paghari Nakò nak imáw kag Anák it Tawo,^c pero indí pa ninró makità kató.

²³ Ag inggwá’t mga masilíng sa inró, ‘Muyati, rutóy Sidá!’ o ‘Riléy Sidá!’ Ayáng gadór gipagto. Ayâ gisunór sa inrá. ²⁴ Dahil tuyár sa

^b17:21 o “ginghari-án it Diós.”

^c17:22,24,26,30 Kalíng tawag ay naba-óy sa Daniél 7:13-14.

pagsigà ag pag-uyob it hadag it kilát sa langit ay a-uyban ra kag langit it kahimaya-an Nakò nak imáw kag Anák it Tawo, pagbalik Nakò; ag makikità akó it tanán.²⁵ Pero kinahangyán anay nak akò tis-on kag maramong hirap ag akó ay isikway it mga tawo ngasing.

²⁶ “Kung pa-unó kag kamutangan it mga tawo bag-ó umabót kag gunaw it katóng panahón ni Noe^d ay imáw ra kag magigíng kamutangan it mga tawo sa mga adlaw bag-ó akó nak imáw kag Anák it Tawo ay mabalik.²⁷ It kató kag mga tawo ay padayon sa inra pagkina-on ag pag-ininom, sinrá’y nagpipinangasawa gihapon ag ingpipina-asawa, hanggáng nag-abót kag adlaw it pagsuyór ni Noe sa arka. Ag nag-abót kag gunaw nak imáw it ingkamatáy ninráng tanán.

²⁸ “Imáw ra tong kapanahunan ni Lot:^e kag mga tawo ay nagkikina-on, nag-i-ininom, nagpipinamakáy, nagbibinaligyà, nagpipinananom, ag nagpipinatugrok it bayáy.²⁹ Pero tong nag-abót kag adlaw it paghalín ni Lot sa Sodoma, nag-uyán it kayado ag asupre halín sa langit ag nagkamatáy sinráng tanán.

³⁰ “Tuyár ra kinâ kag matatabô sa mga adlaw bag-ó Akó nak imáw kag Anák it Tawo ay magbalik ag magpakitâ.

³¹ “Sa adlaw nak kató, pag inggwá’t tawo nak natabu-áng asa diskanso sa ibabaw it ida bayáy, aya-éy sidá gipapilhigá sa suyór it ida bayáy para yang magba-óy it ida mga gamit nak aray-on. Ag pag kag usáng tawo ra ay asa ida umá, bada-ey sidá gipapa-uli-a sa ida bayáy.³² Romromá ninró kag natabô sa asawa ni Lot.^f ³³ Sin-o man kag nagpapaka-adikáng gadór nak magsalbár it ida sarili rilí sa dutà ay mawawagit sa idá kag kabuhì sa langit, pero abér sin-o nak magbaliwayâ it ida kabuhì sa pagsunór sa Gino-o ay maluluwás.

³⁴ Ingsisilíng nakò sa inró: sa gab-í nak kató inggwá’t ruháng magka-ubáy sa higra-an; abay-on kag usá ag mabibilín kag usá.

³⁵ Inggwá’t ruháng kabade nak nag-a-asuran sa badu-án; abay-on kag usá ag mabibilín kag usá.” ³⁶ [“Inggwá’t ruháng kayake nak nagtatrabaho sa bukir; abay-on kag usá ag mabibilín kag usá.”]

³⁷ Nagpangutana kag Ida disípulos, “Hari-in kalí matatabô, Gino-o?”

^d17:26 Hénesis 7:1-24.

^e17:28 Hénesis 18:20-33 ag 19:24-25.

^f17:32 Hénesis 19:26.

Nagsabát sidá, “Silíng sa kabisayahan, ‘Kung hari-ín kag inggwá’t minatáy ay rahagtóng nagtitinipon kag mga pispis nak nagkaka-on it minatáy.’”⁸

Kag Istorya Nahanungór sa Kabading Balo nak Pursigido

18¹ Ag nag-istorya^h si Hesús sa Ida mga disípulos agór ipakità nak kinahangyán nak magpangamuyò sinrá permi ag indí dapat gipangyudahan it bu-ót. ² Silíng Nidá, “Sa usáng banwa ay inggwá’t usáng hukóm nak wayá’t kahadlok sa Diós ag wayâ sidá it ingmumuyatang tawo. ³ Ag inggwá ra rutó it usáng kabading balo nak wayâ pu-át it kababalik-balik sa idá ag nagsisilíng nak, ‘Talahurong Hukóm, buligi akóng ma-ipakità sa akò kalaban nak akó’y wayá’t salâ!’

⁴ “Tong una ingpapakapa-indi-án nidá kag inghahagar it kalíng kabade. Pero tong hulí, nagsilíng sidá sa ida sarili, ‘Miskan wayâ akó’t kahadlok sa Diós ag wayâ akó’t pagmuyat sa mga tawo,

⁵ pero dahil nasawa-anéy akó sa kababalik-balik it kalíng balo, akò yangéy sidá abuligan nak ma-ipakità sa ida kalaban nak sidá’y wayá’t salâ, sabaling pumangyusok pa akó sa ida kapapang-isturbo.’ ”

⁶ Ag silíng pa it Gino-o, “Runggi ninró kag mga bisaya it bukò matarong nak hukóm. ⁷ Kag Diós pa arâ kag indí magbulig nak makabaton it hustisya kag ida mga pinilì nak nag-a-ayaba sa ida adlaw ag gab-í? Atis-on yang bagá nidá sinrá? ⁸ Ingsisilíng Nakò sa inró: matulin kag pagta-ó nidá sa inrá it hustisya. Sa gihapon, pagbalik nakò nak imáw kag Anák it Tawo,ⁱ maramò arâ kag akò makikitang tawo nak inggwá’t pagtu-o dilí sa kalibutan?”

Kag Istorya Nahanungór sa Usáng Pariseo ag Sa Usáng Manugsukót it Buhis

⁹ Ging-istorya ra ni Hesús kalí sa pilang mga tawong kag pagsalig sa inra sarili ay matarongéy ag maya-in kag inra pagmuyat sa ibá. ¹⁰ “Inggwá’t ruháng kayake nak nagtukár sa Templo agór magpangamuyò. Kag usá ay Pariseo ag kag usá ay manugsukót it

⁸17:37 Siguro tuyár kalí kag gustong bisayahon it kalí: Kag mga tawong nupay minatayéy dahil wayâ sinrá gipasakop kang Hesús, ay siguradong ma-abót kag paghusgár hari-ín man sinrá pag-abót it adlaw nak kató.

^h18:1 o “parábula.” Kalí ay yabot-yabót nak parayan it pagbisaya nak inggwá pa it mas marayom nak gustong bisayahon.

ⁱ18:8,31 Kalíng tawag ay naba-óy sa Daniél 7:13-14.

buhís. ¹¹ Kalíng Pariseo ay tuminrog it sidá yang ag nagpangamuyò it tuyár kalí sa ida sarili, ‘Diós nakò, nagpapasalamat akó sa Imo dahil bukò akó tuyár sa ibáng tawo nak mga mananakáw, mga rada-on, mga nagpapangawatan, o tuyár man díling manugsukót it buhís. ¹² Ruháng beses akóng nagpupu-asa^j sa suyór it usáng dominggo ag nagtata-ó akó it ika-sampuyong parti it tanáng akò produkto ag ingkikità.’

¹³ “Pero kalíng manugsukót it buhís nak nagtitinrog sa mayado-yadô ay halos indí makamuyat sa langit, imbis ay ida pa nganì ingsusuntok kag ida rughan habang nagsisilíng, ‘Diós nakò, kaluy-i akó nak usáng makasal-anan!’

¹⁴ “Ingsisilíng Nakò sa inró nak kalíng manugsukót it buhís kag nagpa-ulì sa ida bayáy nak ingbilang nak matarong it Diós ag bukò katóng usá. Dahil kag tawo nak nagtata-as sa ida sarili ay apababa-on, pero kag nagpapa-ubós ay ita-ás it Diós.”

Gingbendisyunán ni Hesús Kag mga Anák

(Mateo 19:13-15 Markos 10:13-16)

¹⁵ Ngasing, abér mga ma-intik nak anák ay ingrarayá it inra mga maguyang kang Hesús agór ida mabendisyunán. Pero pagkakità sa inrá it mga disípulos, ingsawáy ninrá sinrá. ¹⁶ Ugaling, ing-ayaba ni Hesús kag Ida mga disípulos ag ingsilíng, “Pabad-e yang ninró nak magpayungot kináng mga anák sa Akò, ag ayâ ninró sinrá gipigahí dahil tuyár sa inrá kag mga mapasakop sa ginghari-án it Diós.

¹⁷ Tanra-í ninró kalí, abér sin-o man kag indí magpasakop sa paghari it Diós^k it tuyár sa pagpasakop it usáng anák sa ida maguyang ay indí nak gadór makasuyór sa Ida ginghari-án.”

Kag Manggaranong Tawo

(Mateo 19:16-30 Markos 10:17-31)

¹⁸ Inggwá't usáng punò nak nagpangutana kang Hesús, “Ma-adong Maestro, ni-o kag akò dapat himu-on agór mapasa-akò kag kabuhí nak wayá't katapusan?”

¹⁹ Nagsabát si Hesús sa idá, “Asing imo Akó ingtatawag nak ma-ado? Wayá't ibáng ma-ado kundí kag Diós yang. ²⁰ Ag tungór ray sa imo pangutana, ayam ra nimó kag mga Kasugu-án: ‘Bawal

^j18:12 Kag mga Pariseo ay di kustombre nak magpu-asa kada Lunes ag Hwebes agór magpakitá it inra pagpa-ubós sa Diós.

^k18:17 o “ginghari-án it Diós.”

magpangawatan, Bawal magpangmatáy, Bawal magpanakáw, Bawal magbinakák sa imo pagtestigo, Tahura kag imo tatay ag nanay.’ ”

²¹ Ag silíng ray it kalíng tawo, “Tunà sa akò pagkama-isót, akò kinâ ingsusunór.”

²² Pagkarungóg it kalí ni Hesús, Ida sidá ingsilíng, “Ohô, pero sa yudó it kinâ, inggwá pa it usáng bagay nak kuyang sa imó. Pa-ulí anay ag ibaligyà kag imo tanáng propriyedád, ag kag pagkabaligyà ay ipanagtag nimó sa mga pobre. Ag ikáw ay makaka-inggwá it manggár sa langit. Ag magbalik ka, ag magsunór sa Akò.”

²³ Pagkarungóg it kalí it tawo, nasubó sidá dahil sidá ay abáng manggaranon.

²⁴ Ag ingpakamuyatan ray sidá ni Hesús ag nagsilíng, “Abáng hirap talagá para sa usáng manggaranon nak magpasakop sa paghari it Diós! ²⁵ Dahil kung mahirap para sa usáng kamelyo nak makayusót sa buhò it radom, lalo-éy para sa usáng manggaranon nak makasuyór sa ginghari-án it Diós.”

²⁶ Kag mga nakarungóg it kalí ay nagsilíng, “Ay kung tuyár ay pay wayâ it maluluwás!”

²⁷ Pero nagsilíng pa si Hesús, “Kag indî puyde sa tawo ay puyde sa Diós.”

²⁸ Ag nagsilíng si Pedro, “Muyating amò gingbada-an kag amò mga bayáy ag sumunór kamí sa Imo.”

²⁹ Ag nagsilíng si Hesús sa inrá, “Sa kamatu-uran, wayá’t tawo nak nagbadà it ida bayáy, ida asawa, ida mga hali, ida mga maguyang, ag ida mga anák alang-alang sa paghari it Diós, ³⁰ nak indî makabaton sa ida kabuhì ngasing it makapila pa mang pilo it kináng ida mga ingpangbada-an. Ag sa pa-abuton nak panahón ay ida ray mababaton kag kabuhì nak wayá’t katapusan.”

Kag Pangtatlóng Pagbisaya ni Hesús Nahanungór sa Ida Kamatayon

(Mateo 20:17-19 Markos 10:32-34)

³¹ Ingbuyág anay ni Hesús kag Ida doseng apóstoles ag ingsilíng sa inrá, “Paniami-i ninró, ngasing ay patukaréy kitá sa Herusalém, ag tanáng nasuyat it mga propeta tungór sa Akò nak imáw kag Anák it Tawo ay matutuparéy. ³² Dahil akó ay atra-idurón ag ita-ó sa damót it bukò akò mga kalahì.¹ Imáw sinrá kag ma-insulto, mapakahudâ

¹18:32 o “mga Hentíl” nak halín sa bisayang Inglis nak “Gentile.”

ag maruyà sa Akò. ³³Inra ra Akò alatiguhón ag amatyon, pero sa pangatlong adlaw Akò ay mababanhaw.”

³⁴Pero wayâ ninrá na-intyendihé kalíng inra narunggan. Kag kamatu-uran it kalíng Ida bisaya ay natagò sa inrá dahil nalilipran it inra saláng ing-i-isip tungór sa Kristo, kadâ wayâ ninrá naba-óy kag gustong bisayahon.

Kag Pagpa-ado ni Hesús sa Usáng Bulág sa Rayan Pa-Jerico

(Mateo 20:29-34 Markos 10:46-52)

³⁵Ag kalí ay natabô ra, it katóng sinrá'y mayungotéy sa banwa it Jerico. Rutó ay inggwá it usáng bulág nak nag-i-ingkór sa habig it rayan ag nagpapalimós. ³⁶Narunggan nidá kag pagrayan it maramong tawo kadâ nagpangutana sidá kung asì.

³⁷Inggwá't nag-umà sa idá, “Marayan dilí si Hesús nak taga Nazarét.”

³⁸Kadâ nagpaka-ukáw sidá, “Hesús, Anák ni Davíd, kaluy-i akó!”

³⁹Ingsawáy sidá ag ingpapahipos it mga nagtitinrog sa ida atubangan. Pero lalo nidáng ingpakakusgan kag ida pag-ukáw, “Anák ni Davíd, kaluy-i akó!”

⁴⁰Nagpundo si Hesús sa Ida pagpanaw ag nagsugò nak ray-ón katóng bulág sa Idá. Ag tong hagtóy katóng bulág ingpangutana sidá ni Hesús, ⁴¹“Ni-o kag gusto nimóng himu-on nakò para sa imó?”

Nagsabát kag bulág, “Gino-o, gusto tan-á nakong akó ay makakakità.”

⁴²Nagsabát si Hesús, “Makakità ka. Napa-ado ka parayan sa imo pagtu-o.”

⁴³Ag sa nak ra-an, nakakità sidá ag nagsunór kang Hesús nak nagdadayaw sa Diós. Ag kag tanáng tawo, pagkakità sa natabóng kató ay nagpuri sa Diós.

Si Hesús ag si Sakeyo

19¹Nagsuyór sa Hesús sa banwa it Jerico ag rutó sinrá girayan. ²Ngasing, inggwá rutó it usáng tawo nak kag ngayan ay Sakeyo. Sidá ay punò it mga manugsukót it buhís ag usáng manggaranon. ³Gusto tan-á nidá nak makità kung sin-o kalíng Hesús, pero kumo sidá ay putot ag karuramong tawo kag nagriginapon ay indí nidá Sidá makità. ⁴Kadâ nag-una-una sidá it rayagan ag sa unhan ay tumawog sidá sa usáng punò nak pay akasya nak asa arayanan ni Hesús.

⁵ Pagtungór rutó ni Hesús, nagtangâ Kalí sa idá ag nagsilíng, “Sakeyo, tulina, pilhig, dahil rutó Akó madayon sa imo bayáy ngasing.” ⁶ Ngani nagrali-ralí sidá it pilhig ag rutó sa ida bayáy ay masadya nidá Sidáng ingbaton.

⁷ Tong makità kalí it mga taga rutó, nagnginuyob sinrá, “Hamak, nagpagto Sidá ag nagdayon sa bayáy it usáng maya-in nak tawo.”

⁸ Ag nagtinrog si Sakeyo ag nagsilíng sa Gino-o, “Gino-o, ita-ó nakò sa mga pobre kag katungâ it akò manggár, ag kung inggwá man akó it tawo nak narada-an abér sa ni-ong bagay, akò katò ibalik sa idá it maka-ap-át nak pilo.”

⁹ Nagsilíng si Hesús sa idá, “Ngasing nak adlaw ay nag-abót kag kaluwasan sa bayáy nak kalí, dahil ikáw ra ay anák ni Abrahám.

¹⁰ Akó nak imáw kag Anák it Tawo^m ay nagpa-alí sa kalibutan agór hanapon ag luwasón kag mga nawawagit.”

Kag Istorya Nahanungór sa Paggamit it Puhunan nak Kwartang Buyawan

(Mateo 25:14-30)

¹¹ Matapos ninrá kináng marunggan, nagpadayon si Hesús sa pag-istorya it inggwá't marayom pang gustong bisayahonⁿ dahil kabi ninrá, kumo mayungotéy sinrá sa Herusalém, kag ginghari-án it Diós ay matutugrokéy. ¹² Ngani, nagsilíng sidá, “Inggwá't usáng dungganon nak nagpagto sa usáng mayadóng lugár, agór ma-itata-ó sa idá it hari kag gahóm nak magpamunò sa ida sariling lugár sa ida pagbalik. ¹³ Prabér sidá humalín, ingpatawag nidá kag sampuyò sa ida mga tawuhan agór taw-án it tig-usáng bilóg nak kwartang buyawan ag tinugon sinrá nak, ‘Negosyuhán kalí ninró hanggáng sa akò pagbalik.’

¹⁴ “Ugaling kag ibá sa ida mga magigíng sinakupán ay abáng hangít sa idá, kadâ nagsugò sinrá it mga nagyanat sa ingpagtu-án it katóng dungganon ag nagsilíng sa hari nak, ‘Wayâ namò gusto nak kalíng tawo kag mapamunò sa amò.’

¹⁵ “Ugaling ay nahimò gihapon nak punò katóng dungganon ag nakabalikéy sidá. Ingpatawag nidá katóng mga tawuhan nak ida ingtaw-an it puhunan, agór ma-ayaman kung pila kag inra ginana.

^m19:10 Kalíng tawag ay naba-óy sa Daniél 7:13-14.

ⁿ19:11 o “parábula.”

16 “Nag-atubang sa idá kag una ag nagsilíng, ‘Gino-o, kag puhunan nak imo ingta-ó sa akò nak usáng bilóg nak kwartang buyawan ay gumana it sampuyò.’

17 “Silíng sa idá it inra amo, ‘Ma-ado, baleng tawuhan! Kumo ikáw ay nasaligán sa ma-isót, ikáw ay magkaka-inggwá’t gahóm nak magrumaya sa sampuyong banwa.’

18 “Nag-atubang kag pangruhá ag nagsilíng, ‘Gino-o, kag imo ingta-ó sa akò nak usáng bilóg nak kwartang buyawan ay gumana it limá.’

19 “Silíng nidá rilí, ‘Imo arumayahan kag limáng banwa.’

20 “Kag usá pang tawuhan nak nag-atubang ay nagsilíng, ‘Gino-o, kalí kag puhunan nak imo ingta-ó sa akò. Ingpuros kalí nakò sa purong-purong ag ingtagò, ²¹ kumo akó’y nahadlok sa imó dahil ikáw ay ka-u-istrikto. Nagpapangba-óy yang ngani ikáw it abér bukò imo inugran, ag nag-a-ani it bukò imo tinanumán.’

22 “Sabát it katóng amo, ‘Maya-in ka nak ulipon! Kung ni-o kag imo ingbisaya tungór sa akò ay imáw kag akò ahimu-on sa imó! Kag pagkasador yakí nimó sa akó’y ka-u-istrikto ag nagpapangba-óy it abér bukò akò, ag nagpapang-ani it bukò akò tinanumán! ²³ Ay asing wayâ nimó gi-intriguhán sa manugpa-utang katóng puhunan nak ingta-ó nakò sa imó, agór sa pagbalik nakò ay inggwáy tan-á akó it mababa-óy nak gana?’

24 “Nagsugò katóng punò sa ibáng mga sugu-ón nidá rutó, ‘Bay-a sa idá kináng usáng bilóg nak kwartang buyawan ag ita-ó sa idá nak inggwáy it sampuyò.’

25 “Pero nagreklamo kag ibá, ‘Gino-o, inggwáy nak gadór sidá it sampuyò!’

26 “Nagsilíng ray katóng amo, ‘Akò ingsisilíng sa inró: kung sin-o kag inggwáy ay arugangan pa, pero kag wayâ dahil sidá ay pabadà, abér kag asa idáy ay abay-on pa. ²⁷ Ag kató ray ra nak mga ka-away nakò nak wayâ gustong magharì akó sa inrá, ray-a sinrá rilí ag pangmatyon sa akò atubangan.’ ”

Kag Pagsuyór ni Hesús sa Herusalém nak Pay Usáng Hari nak Nagpapakità nak Matimunong kag Tuyò

(Mateo 21:1-11 Markos 11:1-11 Juán 12:12-19)

28 Pagka-istorya Nidá it kalí, nag-una-una si Hesús it panaw patukár sa Herusalém. ²⁹ Sa inra pagbaktas naparayan sinrá sa mayungot nak mga baryo it Betpage ag Betanya nak asa pa-os-osón

it Baguntor it mga Olibo nak ingtatawag ra nak Olibét. Pag-abót ninrá rutó gingsugò Nidá kag ruhá sa Ida mga disípulos. ³⁰ Silíng Nidá, “Pagtó kamó sa baryo nak asa u-unhan. Pagsuyór ninró rutó, makikità ninró kag usáng nakalig-or nak turete it asno nak wayâ pang gadór it nakakasakáy. Bay-a yang ninró kató ag ray-ón dilí. ³¹ Kung inggwá't magpangutana sa inró kung asing inghuhubár ninró kató sa pagkalig-or, kag inro isilíng ay kinahangyán nganát kató it Gino-o.”

³² Ag nagpagtóy nganì katóng ruhá nak Ida ingsugò, ag nakità ninrá katóng asno kumporme sa Ida ingsilíng. ³³ Habang inghuhubár ninrá sa pagkalig-or katóng turete it asno, ingpangutana sinrá it mga tag-iyá it kató, “Hoy, asing inro kinâ inghuhubár?”

³⁴ Ag nagsabát sinrá, “Kinahangyán kalí it Gino-o.”

³⁵ Ag ingrayá ninrá kató kang Hesús. Pag-abót ninrá rutó, inghampilu-an anay ninrá kag asno it inra mga barò bag-ó ingpasakáy rutó si Hesús. ³⁶ Ag habang nagrарayan si Hesús nak sakáy it asno, inghanigán it mga tawo kag karsada it inra mga barò bilang pagpakità it inra pagbaton sa Idá.

³⁷ Tong pa-os-osenéy si Hesús sa Baguntor it mga Olibo, nak usáng tukár yangéy ag syudadéy it Herusalém, nagtunà it kinasadya kag karamo-ramong mga disípulos ni Hesús. Sinrá'y nag-i-inukáw it pagdayaw sa Diós sa inra kasadya dahil sa tanáng milagro nak inra nakità. ³⁸ Kag silíng ninrá:

“Mabuhay kag Harì nak nag-a-abót sa pangayan it atò Gino-o!^o
Magka-inggwá't katimunungan sa langit!
Dayawon kag Diós nak asa ka-u-ibabawan!”

³⁹ Pilang Pariseo nak rahagtóng ka-ibahan sa karamu-an kag nagsilíng kang Hesús, “Maestro, sawayá bagá kináng Imo mga disípulos.”

⁴⁰ Nagsabát si Hesús, “Akò ingsisilíng sa inró: kung mahipos sinrá, kag mga bató mismó ay imáw kag madayaw.”

Gingtibawan ni Hesús kag Herusalém

⁴¹ Tong mayungotéy nak gadór Sidáng magsampot sa Herusalém ag ida'y kalí ma-antaw, napatibaw Sidá para sa mga tawo sa syudad. ⁴² Silíng Nidá, “Kung na-a-ayaman yang tan-á ninró sa adlaw nak kalí kung ni-o kag makakata-ó sa inró it katimunungan! Pero ngasing, kalí ay natago-éy sa inró. ⁴³ Dahil ma-abót kag panahón nak kamó

^o19:38 Salmo 118:26.

ay ayusubon it inro mga ka-away, ag kag inra mga sundalo ay makotkot it inra atagu-án sa palibot it inro syudad ag wayâ sa inró it makakaliwás. ⁴⁴ Apapasón ninrá kag bug-ós nak syudad, ka-ibahan kamóng tanáng asa suyór, ag rutó ay wayâ it mabibilín nak abér usáng bató nak sinug-on. Kalí ay dahil wayâ ninró gi-alibhatá katóng kamó ay ru-awon it Diós agór rahâ taw-án it kaluwasan.”

Kag Pagpalayas ni Hesús sa mga Nagbibinaligyà sa Templo

(Mateo 21:12-17 Markos 11:15-19 Juán 2:13-22)

⁴⁵ Ag sumuyór si Hesús sa Templo ag pinangtabog Nidá kag mga nagbibinaligyà rutó. ⁴⁶ Silíng nidá, “Bagóy nakasuyat sa Sagradong Kasuyatan nak, ‘Kag Akò bayáy ay atawagon nak pangamuyu-an?’^p Asing inghimò ninró kalí nak ‘pugar it mga rada-on?’^q”

⁴⁷ Adlaw-adlaw si Hesús ay nagpanudlò sa suyór it Templo. Ingtinguha-án it mga Punong Parì, mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós, ag mga punong kayake it banwa nak matyón Sidá, ⁴⁸ pero wayâ sinrá it nahumán dahil kag tanáng mga tawo ay napakabalehan sa Ida mga bisaya.

Wayâ Gitu-o kag mga Punong Parì nak Inggwá si Hesús it Karapatán Halin sa Diós

(Mateo 21:23-27 Markos 11:27-33)

20 ¹ Usa pang natabô ay tong usáng adlaw, habang nagtutudlò si Hesús ag nagwawali it Ma-adong Balità^f sa mga tawo sa Templo, ingpayungutan Sidá it mga Punong Parì, mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós,^s ag mga Kamaguyangan it Sinagoga.^t ² Ag ingsilinggan ninrá Sidá nak, “Uma-an sa amò kung ni-o kag imo karapatán nak maghimò it kalíng imo inghuhumán, ag kung si-o kag nagta-ó sa imó it karapatán nak himu-on kalí?”

³ Ingsabát sinrá ni Hesús, “Akó ra ay mapangutana sa inró. Uma-an kalí sa akò. ⁴ Kag pagbawtismo bagá ni Juán sa mga tawo ay halín sa Diós o sa tawo?”

⁵ Nagpangunseho anay sinrá sa usa'g-usá. Silíng ninrá, “Pag magsabát kitá nak ‘Halin sa Diós,’ isilíng ray nidá sa atò nak, ‘Hay,

^p19:46a Isáias 56:7.

^q19:46b Jeremias 7:11.

^r20:1a o “Ebanghelyo.”

^s20:1b o “Eskriba” nak halín sa bisayang Inglis nak “Scribe.”

^t20:1c o “mga Punò it Sinagoga.”

asing wayâ ninró sidá gitu-uhi?’⁶ Pero kung magsabát kitá nak ‘Halin sa tawo,’ abunggu-ón kitá it mga tawo dahil kag inra pagtu-o ay si Juán ay usáng propeta.”

⁷ Kadâ kag sabát ninrá sa Ida ay “Ilám, bukò namò ayám.”

⁸ Ag nagsilíng ray sa inrá si Hesús, “Akò ra ay indî mag-umà sa inró kung ni-o kag akò karapatán nak himu-on kalíng akò inghuhumán.”

Kag Istorya Nahanungór sa Usáng Amo ag sa Ida mga Manugbantay

(Mateo 21:33-46 Markos 12:1-12)

⁹ Ag nag-istorya^u si Hesús sa mga tawo: “Inggwá't usáng tawo nak nagpatanóm it mga ubas sa ida bukir, ag ingpatawuhan kalí sa ibá bag-ó sidá ay pumagto sa ibáng bansa ag rutó sidá ay nagrugay.

¹⁰ Pag-abót it tigpo-pò it ubas, nagparaya sidá it usáng sugu-ón rutó sa ida mga tawuhan, agór inra ma-i-ita-ó rilí kag ida parti it tubás. Ugaling pag-abót rutó it sugu-ón, hinapros kalí it katóng mga manugbantay ag pinapa-ulí nak wayâ it karaya-rama. ¹¹ Nagparaya ray sidá it ibáng sugu-ón, ag kalí ra ay inra binalbal ag ingpahud-an pa ag pinapa-ulí ra gihapon nak wayá't karaya-rama. ¹² Nagparaya pa ulit sidá it pangtatlong sugu-ón, ag kalí ay inra linabò ag tinabog papa-ulí.

¹³ “Ngasing, nagsilíng kag tag-iya it ubasán sa ida sarili, ‘Ni-o arâ kag ma-adong akò ahimu-on? Ah, kag akò yakí iparaya ay kag akò pinalanggang anák. Ako-éy nak gadór kalí anák; arespituhon ninrá sidá.’

¹⁴ “Ag ida nganì sinugò kag ida anák. Ugaling it kag ma-antaw pa yang sidá it mga manugbantay, nagsiniling sinrá sa usa'g-usá, ‘Imáw kinâ kag manugpanubli. Maléy, atò sidá amatyon agór kalíng dutà nak ida panubli-on ay sabaling magíng atò.’ ¹⁵ Kadâ dinordor ninrá sidá paliwás sa sakop it ubasán ag rutó ninrá sidá gimatya.

“Aunhon yangéy abóy sinrá it katóng tag-iya? ¹⁶ Ida sinrá apagtu-ón ag apangmatyon ag maba-óy sidá it ibáng matawo sa ida ubasán.”

Pagkarungóg dilí it mga tawo, napasilíng sinrá, “Purya sulay nak kalí'y matabô sa amò!”

^u20:9 o “parábula.” Kalí ay yabot-yabót nak parayan it pagbisaya nak inggwá pa it mas marayom nak gustong bisayahon.

¹⁷ Pero ingpakamuyatan sinrá ni Hesús ag nagpangutana Sidá sa inrá, “Ag ni-o ngasing kag gustong bisayahon it kalíng nasuyat sa Sagradong Kasuyatan nak:

‘Kag bató mismó nak wayâ gigamita it ibáng mga nagtugrok it bayáy

ay imáw kag inggamit it Gino-o nak pundasyón it haligi.”^v

¹⁸ “Kag tanáng magtugpà riling bató ay magkakabali-bali, ag kag tanán nak matugpa-án it kalíng bató ay mayayatâ.”

¹⁹ It katóng oras nak kató mismong marunggan kalí it mga Punong Parí ag mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós ay inra tan-á arakpón si Hesús dahil naba-óy ninrá nak sinrá kag ingpapatama-an it istorya ni Hesús, ugaling yang ay nahadlok sinrá sa mga tawo.

Kag Pagpurba Ninra nak Hanapan si Hesús it Kasal-anan sa Ida Itudlò Tungór sa Pagbadar it Buhís

(Mateo 22:15-22 Markos 12:13-17)

²⁰ Kadâ ingbantayan ninrá si Hesús, ag nagsugò sinrá it ibáng mga tawo nak kunyarì ay mapakità nak sinsero sa pagpanimatì. Kalí ay pramas mahanapan Sidá it kasal-anan sa Ida pamisaya, agór inggwá sinrá it rasón nak rakpón si Hesús ag ray-ón sa atubangan it Gobernador, ag Sidá’y ma-ibutang sa irayom it ida paghusgár.

²¹ Nagpangutana kalíng mga sinugò sa Idá, “Maestro, ayam namò nak tamà kag Imo ingbibisaya ag ingtutudlò, ag wayâ Ikáw it ingpapaburán kundî talagáng, kag Imo ingtutudlò ay kag kabubut-on it Diós sa tawo. ²² Kumporme sa Kasugu-án it Diós, bawal bagá o bukò nak kamí ay magbadar it buhís sa Cesár nak taga Roma?”

²³ Ugaling ay sador ni Hesús kag inra pagtinuso, kadâ nagsilíng sidá sa inrá, ²⁴ “Liwás bagá it usáng bilóg nak kwarta. Kanin-o hitsura ag ngayan kag nakasuyat rahâ?”

Sabát ninrá, “Sa Cesár.”

²⁵ Nagsilíng ray si Hesús sa inrá, “Imáw yakí ag! Ita-ó ninró sa Cesár kag sa Cesár, ag sa Diós kag sa Diós.”

²⁶ Ag wayâ ninrá nahumáng sa atubangan it mga tawo ay marakpan it salâ si Hesús sa Ida bisaya. Imbis, dahil sa inra rakóng paghanga sa Ida mga sabát, napahipos yangéy sinrá.

^v20:17 Salmo 118:22.

Gustong Mapaliwás it mga Saduseo nak si Hesús ay Bukò Ma-ayong Manugtudlò

(Mateo 22:23-33 Markos 12:18-27)

²⁷ Inggwá't pilang mga ka-umir sa sekta it Saduseo nak nagpayungot kang Hesús. Kalí sinrá ay wayâ gipapatí nak mababanhaw kag mga minatáy. ²⁸ Ag nagpangutana sinrá kang Hesús, “Maestro, ingsuyat para sa atò ni Móises nak kung mamatáy kag maguyáng nak kayake, ag mabalo kag ida asawa nak wayâ it anák, dapat sidá nak asawahon it katóng sumunór nak manghór nak kayake agór maka-anák sinrá para sa ida maguyáng. ²⁹ Halimbawà abi nak inggwá't pitóng magmanghór nak puro kayake. Nag-asawa katóng panganay ag namatáy sidá nak wayá't anák. ³⁰ Ing-asawa kag balo it pangruhá, ³¹ ag pangtatló, ag imáw ra it katóng mga sumunór pang mga manghór nak kayake, dahil tanán sinrá ay nagkamatáy nak wayâ naka-anák rutó sa balo. ³² Tong hulí, namatáy ra katóng kabade. ³³ Sa adlaw it pagkabanhaw, kanin-o sidá asawa ngasing? Dahil ing-asawa sidá it kalíng pitóng magmanghór.”

³⁴ Nagsabát si Hesús sa inrá, “Kag mga tawo rilí sa kalibutan ay nag-i-inasawa, ³⁵ pero katóng mga ka-umir sa mga karapatdapat nak maka-agom it kabuhì nak wayá't katapusan, pag-abót it panahón it pagbanhaw sa mga minatáy, ay indi-éy mag-inasawa. ³⁶ Kalí ay dahil sinrá ay indi-éy mamatáy ag magigíng kaparehoy it mga anghél. Sinrá ay magigíng mga matu-or nak anák it Diós dahil sa inra pagigíng karapatdapat sa Ida pagbanhaw. ³⁷ Ag tungór ray sa kamatu-uran nak inggwá't pagbanhaw sa mga minatáy, abér si Móises ay nagpapamatu-or rilí. Atò kinâ makikità sa parti it ida sinuyat nahanungór sa pagbisaya sa idá it Diós rutó sa mababáng punò it kahoy nak nagrarayab-rayab. Rili ay ida ingtawag kag Gino-o nak Diós ni Abrahám, Diós ni Isaác ag Diós ni Jacób.^w ³⁸ Ngasing, kag Diós ay bukò Diós it mga minatáy kundí Diós it mga buhî, dahil sa Diós, sinráng tatló ay buhî.”

³⁹ Kag ibá sa mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós ay napasilíng, “Maestro, abáng ayo kag imo pagkasabát.” ⁴⁰ Kadâ, waya-éy it ibáng nagruga-ruga nak magpangutana pa sa Idá.

^w20:37 Exodo 3:6.

Nagpangutana si Hesús Kung Pa-unóng si Kristo ay Nagíng Gino-o ni Haring Davíd Samantalang si Kristo ay Ida Inanak

(Mateo 22:41-46 Markos 12:35-37)

⁴¹ Pero si Hesús ray kag nagpangutana sa mga tawo, “Pa-unó masisilíng it mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós nak kag Kristo ay inanak ni Haring Davíd, ⁴² ay si Davíd mismo ay nagsilíng sa libró it mga Salmo:

‘Silíng it Gino-o sa akò Gino-o,

‘Ingkor rilí sa Akò tu-o,

⁴³ hanggáng Akó mahimò nak tongtongan it Imo sikí kag Imo mga ka-away?” ^x

⁴⁴ “Hinâ ay gingtawag Sidá ni Davíd nak ‘Gino-o.’ Pa-unó ngasing Sidá nagíng ida anák?”

Gingpa-andamán ni Hesús kag Karamu-an sa mga Mapagkunyari nak Manunudlò it Kasugu-án it Diós

(Mateo 23:1-36 Markos 12:38-40)

⁴⁵ Ag habang narurungan it tanáng mga tawo rutó, nagsilíng si Hesús sa Ida mga disípulos, ⁴⁶ “Mag-andam kamó sa mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós, nak namumu-ót magpinaradaw nak nakasutana, ag na-i-ila nak saluduhan it mga tawo sa plasa. Kag inra gusto nak ingkuran ay sa parada it sinagoga, ag kag gusto ninráng ingkuran sa mga rungawan ay katóng para sa pinaka-piling bisita. ⁴⁷ Ingluluko ninrá kag mga kabading balo hastáng nagka-imoy-imoy sinrá, ag kalíng inra maya-ing buhat ay gingtatabunan it mahabang pagpangamuyò. Ngani, yabáw kag inra abatunon nak parusa.”

Kag Marakóng Balor it Ma-isót Yang nak Halar it Usáng Kabading Balo

(Markos 12:41-44)

21 ¹ Nagmuyat si Hesús, ag nakità Nidá kag mga manggaranon nak naghuhuyog it inra halar nak kwarta sa mga huyugan sa Templo. ² Nakità ra nidá kag usáng pobreng kabading balo nak naghuyog it ruháng bilóg nak kwarta. ³ Nagsilíng si Hesús sa Ida mga disípulos, “Sa kamatu-uran, kag inghuyog it kináng pobreng balo ay mas rakô kag balór kisa rutó sa ginghuyog it tanán nak naghalar.

⁴ Mas rakô kinâ dahil kag inghuyog it katóng ibá ay halín sa subra sa

^x20:43 Salmo 110:1.

inra kabugana-an ag bukò ninrá kinahangyán. Pero kag ginghuyog it kináng kabading balo ay kag ida tanáng kitá ngasing sa yudó it ida kahirapan.”

Kag Pagbisaya ni Hesús Nahanungór sa Pagpapas sa Herusalém ag sa Katapusán it Kalíbutan

(Mateo 10: 17-22 24:1-44 Markos 13:1-37)

⁵ Nag-inistoryahan kag ibá sa mga disípulos ni Hesús it tungór sa Templo, nak kalí kunó ay inadornuhan it mga mamahayong bató ag mga buyawan ag ibá pang mga mamahayong dekorasyon nak hinalar it mga tawo. Kadâ nagsilíng si Hesús, ⁶“Tungór sa kináng tanáng inro nakikitá ngasing, ma-abót kag mga adlaw nak wayâ rahâ it matutura abér usáng batóng sinug-on nak indí giguba-ón.”

⁷ Ag nagpangutana sinrá kang Hesús, “Maestro, sa-unó kalí matatabô, ag ni-o kag tanrà pag kalí ay mayungotéy matabô?”

⁸ Nagsabát Sidá, “Mag-andam kamó ag ayâ gipaya-ag it inro pagtu-o. Dahil maramò kag ma-abót nak ma-akò sa Akò pangayan sa pagsilíng, ‘Akó kag Kristo nak inro inghuhuyat.’ Ag masilíng pa sinrá nak, ‘Ngasingéy kag panahón nak inro inghuhuyat.’ Ayâ nak gadór kamó gisunór sa inrá. ⁹ Pag narunggan ninró nak inggwá’t mga gera ag mga kaguluhan, ayâ kamó giparaya-rayá sa inro kahadlok. Dahil kinahangyán nak matabô anay kinâ, pero bukò pang gadór kató kag katapusan.”

¹⁰ Nagsilíng pa sidá, “Malabanan anay kag nasyón laban sa nasyón, ag kag ginghari-án laban sa ginghari-án. ¹¹ Magkaka-inggwá’t mga kakinusog nak paglinog, mga tigkagutóm ag mga kasakít sa iba-ibáng lugár. Maliwás patí kag mga kahahadlok nak mga bagay ag mga katitingayáng tanrà halín sa langit.

¹² “Pero bag-ó matabô kalíng tanán, apangrakpón anay kamó ag apangpahirapan, i-atubang sa mga punò it mga sinagoga^y ag ipapriso. Aray-on ra kamó sa atubangan it mga hari ag mga gobernador dahil sa inro pagsunór sa Akò. ¹³ Imáw kalí kag oras nak kamó ay makakapamatu-or it tungór sa Akò. ¹⁴ Ngani, hanuyusa kag inro mga isip, nak waya-éy kamó it pagbana-bana prabér sa wayâ pa. Ag ayâ gipakakalibóg kung ni-o kag inro isabát, ¹⁵ dahil Akó kag mata-ó sa inro yubà it ka-ayaman kung ni-o kag inro ibisaya, ag abér usá sa inro mga kalaban ay wayâ rilít makakakontra

^y21:12 Kalíng lugár ay puyding magíng tilipunán ninrá, o simbahan, o korte, o iskewelahan.

ag makakalaban. ¹⁶ Atra-idurón kamó, abér it intro sariling mga maguyang, mga manghór, mga hali ag mga amigo, ag kag ibá pa ngani sa inró ay ipamatáy. ¹⁷ Ahangitan kamó it tanán dahil sa pagsunór ninró sa Akò. ¹⁸ Pero abér usáng yugas it intro buhók ay indí mapagto sa disgrasya. ¹⁹ Sa intro pagti-ís, ma-a-agumán ninró kag kabuhì nak wayá't katapusan.

²⁰ “Ugaling, pag nakità ninró nak napalibutanéy it mga sundalo kag Herusalém, ma-a-ayamanéy ninró nak kag pagpapas sa syudad ay hina-éy. ²¹ Kadâ tanáng asa Probinsya it Hudeya ay magtakaséy papagto sa kabagunturan, ag katóng mga asa suyór it syudad ay magliwás nak ra-an, ag bad-éy gipasuyurá katóng mga sa liwaséy. ²² Tanra-í kag mga pa-andam nak kalí dahil imawéy kalí kag mga adlaw it pagparusa it Diós, agór matupár kag tanáng na-isuyat sa Sagradong Kasuyatan. ²³ Sa mga adlaw nak kató, kalulu-oy kag mga sabak ag kag mga nagpapasuso! Dahil ma-abót kag rakóng kahirapan sa parting kalí it kalibutan ag kag kahangit it Diós ay ipa-agom sa mga rahalíng katawuhan. ²⁴ Magkakamatáy sinrá parayan sa tayom it ispada, ag kag ibáy aray-on nak bihag sa ibáng mga nasyón. Kag Herusalém ay adama-dama-an yang it mga taga paganong mga nasyón^z hanggáng matapos kag panahón it inra paggahóm rahâ nak ingtermino it Diós.

²⁵ “Makikitá kag mga tanrà sa adlaw, sa buyan ag sa mga bitu-on. Ag ma-agom kag mga tawo sa mga nasyón sa kalibutan it rakóng kalibugan ag pagkabayaka dahil sa subrang kusog it mga bayór sa ragat. ²⁶ Ngani, madidismayo kag mga tawo sa kahadlok ag sa paghuna-hunà it pa-abuton nak matatabô sa kalibutan. Dahil kag tanáng butáng sa kalangitán ay mahinabyog sa rakóng gahóm it Diós. ²⁷ Ag Akó nak imáw kag Anák it Tawo^a ay makikitá ninrá nak nagpipilhig hinâ sa rampog, nak di gahóm ag rakóng kahimaya-an. ²⁸ Pag kag mga bagay nak kalí ay nagtuna-éy, tungnéy kag intro pagsiniluko, tas-an kináng intro mga uyo, muyat it direktso ag tuminrog it tadlóng, dahil mayungotéy kag pagluwás sa inró.”

²⁹ Ag ing-istorya^b ra sa inrá kalí ni Hesús, “Muyati ninró kag punò it igos ag patí kag ibáng mga punò. ³⁰ Pag nakità ninró nak nagrahonéy kag punò it igos, ayaméy ninró nak mayungotéy kag

^z21:24 o “mga Hentíl” nak halín sa bisayang Inglis nak “Gentile.”

^a21:27,36 Kalíng tawag ay naba-óy sa Daniél 7:13-14.

^b21:29 o “parábula.” Kalí ay yabot-yabót nak parayan it pagbisaya nak inggwá pa it mas marayom nak gustong bisayahon.

tigpo-po ag kwarisma. ³¹ Imáw ra, pag makità ninró nak kalíng mga bagay nak Akò ingsilíng ay natatabo-éy, ma-a-ayamanéy ninró nak mayungotéy maghari kag Diós.

³² “Tanra-í ninró, matatabô kalíng tanán nak tanrà it katapusan bag-ó mamatáy kag ibáng mga tawo ngasing. ³³ Kag langit ag dutà ay mawawagit pero kag akò mga bisaya ay indíng gadór mawagit.

³⁴ “Ugaling ay mag-andam kamó, sabaling magyamig kag inro pagtu-o sa pagkagamón sa malaw-ay nak pagpangabuhí, sa pagyinandó, ag sa pagpangalibóg sa kalibutanhong mga butáng, sabaling ma-abutan kamó it adlaw nak kató ay makikibót kamó tuyár sa usáng hadop nak narit-ag. ³⁵ Dahil kató ay ma-abót sa tanáng tawo rilí sa ibabaw it kalibutan sa oras nak wayâ ninrá gi-a-asahi. ³⁶ Kadâ ngani gilisto kamó sa tanáng oras. Ag magpangamuyò nak kabáy pang magka-inggwá kamó it kusóg nak mara-ugan kalíng tanáng matatabô sa inró, agór makaka-atubang ag makakamuyat kamó it diretso sa Akò nak imáw kag Anák it Tawo.”

³⁷ Adlaw-adlaw ay nagtutudlò si Hesus sa Templo, pero sa gab-í nagliluwás Sidá sa syudad, ag rutó gipalipas it gab-í sa Baguntor it mga Olibo. ³⁸ Aga pa kada adlaw, nagtitipon kag mga tawo sa Templo agór magpanimatì sa Idá.

Kag Plano it mga Punong Parì nak Rakpon ag Matyon si Hesus

(Mateo 26:1-5 Markos 14:1-3 Juán 11:45-53)

22 ¹ Ngasing, mayungotéy kag primerong adlaw it Pista it Tinapay nak Wayá't Pangpa-alsa^c nak imáw ra kag Pista it Pagkaluwás sa Ehipto.^d ² Ag kag mga Punong Parì ag mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós^e ay naghahanap it parayan kung pa-unó ninrá ma-ipamatáy si Hesus. Indì ninrá Sidá basta-basta ma-ulit dahil nahadlok sinrá sa mga tawo.

^c22:1a o “Pista it Tinapay nak Wayá't Lebadora.” Sa suyór it usáng domingo wayâ sinrá gikaka-on it tinapay nak di lebadora dahil ingruromrom ninrá nak imáw kag inghumán it inra ginikanan tong adlaw nak maghalín sinrá it rali-ralí sa Ehipto. Wayâ ninrá gika-una kalí dahil para sa mga Hebrohanon kag lebadora ay símbulo it kaya-inan. (Exodo 12:14-20)

^d22:1b o “Pista it Pagligar”, nak sa bisayang Griyego ay “Paskwa.” Kalí ay usáng adlaw yang nak imáw ra kag primerong adlaw it Pista it Tinapay nak Wayá't Pangpa-alsa. (Exodo 12:21-27)

^e22:2 o “Eskriba” nak halín sa bisayang Inglis nak “Scribe.”

Nagpresenta si Hudás nak Ita-ó si Hesús sa mga Punong Parì

(Mateo 26:14-16 Markos 14:10-11)

³Ngasing, ingsakyán ni Satanás si Hudás Iscariote nak usá sa doseng apóstoles. ⁴Kadâ, pumagto sidá sa mga Punong Parì ag mga Punong Gwardya it Templo agór magplano sinrá kung pa-unó nidá matatra-idór si Hesús. ⁵Abáng kamu-ót ninrá, ag nagpromisa nak inra ataw-an si Hudás it kwarta. ⁶Nagsugót sidá, ag tunà it kató naghanapéy sidá it magandáng tyempo pramas ida matra-idór si Hesús it bukò sa karamu-an.

Nagka-on sa Hesús ag Ida mga Apostoles it Hanra sa Pista it Pagkaluwás sa Ehipto

(Mateo 26:17-25 Markos 14:12-21 Juán 13:21-30)

⁷Ag nag-abotéy kag primerong adlaw it Pista it Tinapay nak Wayá't Pangpa-alsa, kung sa-unó kinahangyán nak inra matyón kag inughalar nak karnero^f para sa Diós bilang pagromrom sa pagkaluwás sa Ehipto. ⁸Kadâ ingsugò ni Hesús sa Pedro ag Juán sa pagsilíng, “Toy, hanra-an kag atò paninghapon para sa Pista.”

⁹Ag nagpangutana sinrá sa Idá, “Hari-in Nimó gustong hanra-on namò kató?”

¹⁰Nagsabát Sidá, “Pagsuyór ninró sa syudad makakasapóy kamó it usáng kayake nak nagpapas-an it giníng. Sunór kamó sa idá. Ag sa bayáy nak ida asuyurán ¹¹ay masilíng kamó sa tag-iya, ‘Ingpapangutana sa imó it amò Maestro kung hari-ín kunó kag kwarto para sa bisita, kung ri-ín ay rutó Sidá maka-on it paninghapon ka-ibahan it Ida mga disípulos.’ ¹²Ag itudlò nidá sa inró kag usáng rakóng kwarto sa ibabaw nak listóy. Hagtó kamó hikot.”

¹³Ag nagpanawéy sinrá ag nakità nganì ninrá kag tanán kumporme sa ingsilíng sa inrá ni Hesús. Ag hagtó sinrá gihikot it paninghapon para sa Pista.

Kag Sagradong Paninghapon

(Mateo 26:26-30 Markos 14:22-26 1.Cor.11:23-25)

¹⁴Tong oraséy it inugka-on, nag-atubang sa lamesa sa Hesús ag kag Ida mga apóstoles. ¹⁵Ag nagsilíng Sidá sa inrá, “Rakóng gadór kag akò paghanrom nak maka-ibhanan kamó sa pagka-on sa paninghapon nak kalí it Pista it Pagkaluwás sa Ehipto, bag-ó akó

^f22:7 Gingtatawag ninrá kalíng karnero nak “Kordero it Diós.”

magti-ís it maramong hirap. ¹⁶ Dahil inggisilíng nakò sa inró: indi-éy akò magka-on liwát it kalí hanggáng sa kag talagáng kahulugán it kalí ay wayâ nagkaka-inggwát katuparan sa ginghari-án it Diós.”

¹⁷ Ag ingba-óy Nidá kag usáng kupa it ayak ag pagkapasalamat sa Diós ay nagsilíng Sidá, “Batunà ninró kalí, ag mansig-inóm kamóng tanán dilí. ¹⁸ Dahil Akò inggisilíng sa inró: indi-éy nak gadór Akó mag-inom-inom liwát it kalíng dugà it ubas hastáng sa pag-abót it ginghari-án it Diós.”

¹⁹ Pagkatapos, nagba-óy Sidá it tinapay, ag pagkapasalamat sa Diós, Ida kalí ingbika-biká ag ingpapasa sa inrá, ag nagsilíng, “Kalí kag Akò yawas [nak Akò ita-ó para sa inró. Himu-on ninró kalí bilang pagromrom sa Akò.”

²⁰ Imáw ra pagkapaninghapon, gingba-óy Nidá kag kupa, ag nagsilíng, “Kalíng ayak kag pamatu-or it Bag-óng Kasugtanan parayan sa Akò rugô nak mabubuhos para sa inró.]

²¹ Pero kináng tawo nak matra-idór sa Akò ay rahalí ngasing nak ka-ibahan natò nak naka-atubang sa lamesa. ²² Dahil Akó nak imáw kag Anák it Tawo⁸ ay mataliwan kumporme sa ingbu-ót it Diós, ugaling kahahadlok kag asampután it tawo nak matra-idór sa Akò!”

²³ Ag sinrá ay mansigpangutana sa usa'g-usá kung sin-o sa inrá kag mahimò it kalí.

Kag Pagsinu-ay it mga Disipulos Kung Sin-o kag Inra Magiging Punò

²⁴ Ag nagsinu-ay ra kag mga disípulos kung si-o sa inrá kag akilay-on nak pinaka-mata-as sa inrang mga apóstoles. ²⁵ Ag nagsilíng si Hesús sa inrá, “Kag mga harì it mga paganong nasyón^h ay imáw it nagmamanda sa mga tawo. Ag kag mga nagrurumaya sa inrá ay ingtatawag nak manugbulig sa mga tawo. ²⁶ Pero dapat ay bukò tuyár kinâ sa inró; imbis, kag pinaka-mata-as sa inró ay dapat magíng tuyár sa puto nak imáw kag ingsusugò it tanán, ag kag punò ay dapat magíng tuyár sa usáng manugserbisyo. ²⁷ Dahil sin-o abóy kag mas mata-as, kató nak nagkaka-on sa lamesa o kató nak nagtatahaw? Bukò bagá katóng nagkaka-on? Pero, akó'y rahalí sa inró bilang usáng manugtahaw.

²⁸ “Kamó kag nagpabilin nak ka-ibahan nakò sa akò mga narayanang kahirapan. ²⁹ Kadâ tuyár sa pag-aman sa Akó it Akò

⁸22:22,48,69 Kalíng tawag ay naba-óy sa Daniél 7:13-14.

^h22:25 o “mga Hentíl” nak halín sa bisayang Inglis nak “Gentile.”

Tatay sa Langit it ginghari-án, Akò ra kamó a-amanan it lugár sa Akò ginghari-án, ³⁰ agór kamó ay makakaka-on ag makaka-inóm rutó nak ka-ibahan Nakò. Ag kamó ay ma-ingkór sa mga trono sa paghusgár sa doseng lahi ni Israél.”

Gingpa-una ni Hesús nak Ibalibar Sidá ni Pedro

(Mateo 26:31-35 Marcus 14:27-31 Juán 13:36-38)

³¹ Ag nagsilíng si Hesús kang Pedro, “Simón, Simón, panimati anay. Inghagar ni Satanás nak ikáw ay purbahán, kadâ ikáw ay pay uyá nak a-adagon. ³² Ugaling nagpangamuyò Akó para sa imó agór kag imo pagtu-o ay indî mawagit. Ag pagkatapos it kalíng pagpurba sa imó ag nakatagumpa-awéy ka, pakusuga kag imo mga ka-ibahan ag kató pang imo magigíng hali sa pagtu-o sa akò.”

³³ Nagsabát si Pedro, “Gino-o, hanrà akò nak magnunót sa Imo hanggáng sa prisuhan ag hastáng sa kamatayon.”

³⁴ Silíng ni Hesús, “Pedro, ingsisilíng nakò sa imó: wayâ pa nakakabayo kag manók sa adlaw nak kalí ay makatatlóng beses nimó Akó nak ibalibar.”

Kag Pagpa-andam ni Hesús nak Mayungotéy kag Ida Katapusán

³⁵ Ag nagpangutana si Hesús sa inrá, “Tong papanawon kamó nakò nak wayá’t rayáng kahita, o binagtong, o sandalyas, nag-agwanta bagá kamó?”

“Wayâ,” sabát ninrá.

³⁶ Nagsilíng ray si Hesús, “Pero ngasing ay Ako-éy ingpaparaya sa inró kag intro mga kahita kung inggwá kamó it kinâ, ag imáw ra kag intro binagtong. Ag kag wayá’t talibóng sa inró, kung kinahangyán ay pabaligya-án sa idá kag ida alimongmong pramas makabakáy yang sidá it talibóng. ³⁷ Dahil Akò ing-u-umà sa inró nak kalíng nakasuyat sa Sagradong Kasuyatan nak, ‘Ag sidá ay ipamutáng nak usáng kriminál’ ay kinahangyán nak sa Akò matupár, dahil kag mga nakasuyat tungór sa Akò ay inggwá talagá it katuparan.”

³⁸ Ag nagsilíng sinrá, “Gino-o, muyati, inggwá kamí rilí it ruháng talibóng.”

Ag silíng Nidá, “Tama-éy kinâ.”

Nagpangamuyò si Hesús sa Getsemané nak Asa Pa-os-osón it Baguntor it mga Olibo

(Mateo 26:36-46 Markos 14:32-42)

³⁹ Pagkatapos, tuyár sa batasanéy Nidá, nagliwás si Hesús sa syudad ag nagpagto sa Baguntor it mga Olibo, ag nagsinunor sa Ida kag Ida mga disípulos. ⁴⁰ Pag-abót Nidá sa lugár rutó nak permi ninráng ingpapagtu-án, nagsilíng Sidá sa Ida mga disípulos, “Pangamuyu-an nak indí kamó mara-óg it panuláy.”

⁴¹ Nagpupayadô si Hesús sa inrá sa antar nak ma-a-abót it pagbunggò it bató. Ag rutó Sidá ay yumuhór ag nagpangamuyò, ⁴² “Tay, kung Imo abut-on ay bay-a sa Akò kag tasa nak kalí nak kag unór ay puro paghihirap. Pero sa gihapon ay bukò kag Akò kabubut-on it masusunór kundí ay kag Imo.” ⁴³ [Ag inggwá't nagpakità sa Ida nak usáng anghél halín sa langit nak nagpakusog sa Ida bu-ót. ⁴⁴ Ag dahil sa nababatyagang paghihirap it Ida bu-ót, nagpangamuyò Sidá it mas hugót. Kadâ, kag Ida ga-os ay paninikrag sa ragâ nak pay mga ragkong tuyò it rugò.]

⁴⁵ Pagtinrog Nidá halín sa pagpangamuyò, nagbalik Sidá sa Ida mga disípulos ag nakità Nidá nak sinrá ay nakatyugan dahil sa kalisór. ⁴⁶ Ag ingpukáw Nidá sinrá, “Asing nagkakatuyog kamó? Bangon kamó ag pumangamuyò agór indí kamó mara-óg it panuláy.”

Kag Pagrakóp Kang Hesús sa Getsemané

(Mateo 26:47-56 Markos 14:43-50 Juán 18:3-11)

⁴⁷ Habang nagbibisaya pa si Hesús, nag-abót kag maramong tawo nak ingpapangunahan ni Hudás, katóng usá sa doseng apóstoles. Ingpayungutan nidá si Hesús agór haru-án, ⁴⁸ pero ingpa-unahan sidá ni Hesús, “Hudás, atra-idurón bagá nimó Akó nak imáw kag Anák it Tawo parayan sa harò?”

⁴⁹ Tong mamasran it mga ka-ibahan ni Hesús kag matatabô, nagsilíng sinrá, “Gino-o, mapanglabo-éy bagá kamí?” ⁵⁰ Ag inglabô matu-or it usá sa inrá kag sugu-ón it Pinaka-mata-as nak Parì, ag natagpas kag tu-ong talinga it kalí.

⁵¹ Pero ingsawáy sinrá ni Hesús, “Tungni kinâ!” Ag inghuytan Nidá kag talinga it kinâ ag ingpa-ado.

⁵² Ag bag-ó nagsilíng si Hesús sa mga Punong Parì, mga Punong Gwardya it Templo, ag sa mga Kamaguyanganⁱ nak nagpagto agór

ⁱ22:52 o “mga Punò it Templo.”

rakpón Sidá, “Pay marakóp ra kamó it mananakáw. Di rayá pang gadór kamó nak mga talibóng ag batuta. ⁵³ It katóng rahagtó kitáng tanán sa Templo adlaw-adlaw wayâ Akó ninró girakpa. Kung sabagay ay imáw talagá kalí kag inro oras, ag it katóng naggagahóm sa karuymanan.”

Gingbalibar ni Pedro si Hesús

(Mateo 26:57-58,69-75 Markos 14:53-54,66-72 Juán 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Ag inráy ingrakóp si Hesús ag ingrayá pasuyór sa marakóng bayáy it Pinaka-mata-as nak Parì. Ag nagsunór si Pedro sa mayado-yadó. ⁵⁵ Inggwá't mga tawo nak naghaling it kayado rutó sa harden, ag nag-ingkór sinrá sa palibot it kató. Nagyakót ra si Pedro sa inrá. ⁵⁶ Ag inggwá't usáng kabading sugu-ón rutó nak nakamasir sa idá habang sidá'y nahahadagan it kayado. Ingpakamuyatan sidá it kalí ag nagsilíng, “Ka-ibahan ni Hesús kalíng tawo a!”

⁵⁷ Pero nagbalibar si Pedro, “Uy kabade, bukò nakò sidá kilaya.”

⁵⁸ Marugay-rugáy, inggwá ray it usáng kayake nak nagsilíng, “Usa ra ikáw sa inrá a!”

Pero nagbalibar ray si Pedro, “Bukò Nong ay!”

⁵⁹ Pagkalipas it mga usáng oras, inggwá gihapon it usá pa nak nagmatugás it silíng, “Talagáng kalíng tawo ay ka-ibahan ra Nidá dahil sidá ay taga Galileya.”

⁶⁰ Pero nagbalibar ray gihapon si Pedro, “Nong, wayâ akó't na-a-ayamán hináng imo ingbibisaya!”

Ag sa nak ra-an, nagbibisaya pa nganì sidá ay bumayò kag manók.

⁶¹ Ag nagsa-ulí kag Gino-o ag nagmuyat kang Pedro. Imáw kató ag naromromán ni Pedro kag mga bisaya it Gino-o tong nagsilíng Sidá sa idá nak, “Bag-ó pa makabayò kag manók sa adlaw nak kalí ay makatatlóng beseséy Akó nimóng ma-ibabalibar.” ⁶² Ag lumiwás si Pedro ag pumakangoyngoy it tibaw.

Gingsuliga ag Gingtampudong si Hesús it mga Gwardya

(Mateo 26:67-68 Markos 14:65)

⁶³ Ngasing, gingsuliga ag gingpananampudong si Hesús it mga gwardya nak nagbabantay sa Idá. ⁶⁴ Ingtabunan ra ninrá kag Ida matá ag pinangutana, “Halá bagá, propesiya! Sin-o kag nagtampudong sa imó?” ⁶⁵ Ag kung ni-o-ni-o pang mga maya-ing bisaya nak laban kang Hesús kag inra ingsilíng sa Idá.

Gingpa-atubang si Hesús sa mga Konsehál it Templo nak Imáw kag Asa Pinaka-mata-as nak Korte it mga Lahì it Hudyo

(Mateo 26:59-66 Markos 14:55-64 Juán 18:19-24)

⁶⁶ Pagka-aga, nagtipon kag katipunan it mga Kamaguyangan it banwa,^j lalo-éy kag mga Punong Parì ag mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós nak ka-umir rilí. Ag ingrayá it mga gwardya si Hesús ag ingpa-atubang sa inrâ. ⁶⁷ Nagsilíng sinrâ, “Uma-an sa amò kung ikáw kag ingpromisang Kristo.”

Pero nagsabát si Hesús, “Kung mag-umà man akó sa inró, indî ra kamó magtu-o, ⁶⁸ ag kung kamó nakò it pangutan-on indî ra kamó magsabát. ⁶⁹ Pero tunà ngasing, kag Anák it Tawo ay apa-ingkuronéy sa tu-o it Gamhanang Diós.”

⁷⁰ Ag kag tanán ay napasilíng, “Ikáw bagá kag Anák it Diós?”

Nagsabát si Hesús, “Kamóy kag nagsilíng nak Akó.”

⁷¹ Kadâ nagsilíng sinrâ, “Ni-o pang testigo kag atò kinahangyán? Narungganéy nak gadór natò mismo kinâ halín sa ida sariling yubâ.”

Gingpa-atubang si Hesús kang Pilato nak Imáw kag Gobernador nak Ingbutáng it Roma

(Mateo 27:1-2 11:14 Markos 15:1-5 Juán 18:28-38)

23 ¹ Nagpangtininrog kag tanáng mga Konsehál^k ag ingrayá ninrâ si Hesús kang Gobernador Pilato. ² Sa atubangan it Gobernador, ing-akusaréy ninrâ Sidá sa pagsilíng, “Narakóp namò kalíng tawo nak nagpapatirayá sa amò mga kasimanwa agór sinrâ’y magpanggulò. Ag ingbabawalan nidá kami nak magbadar it buhís sa Cesár, ag nagsisilíng sidá nak sidá mismó kag Kristo, nak usáng hari.”

³ Ag ingpangutana sidá ni Pilato, “Ikáw bagá kag Hari it mga Lahì it Hudyo?”

Nagsabát si Hesús, “Ikáw kag nagsisilíng it kinâ.”

⁴ Ag pagkatapos nagsilíng si Gobernador Pilato sa mga Punong Parì ag sa maramong tawo nak nagtinipon rutó, “Wayâ akó’t nakítáng kasal-anan sa tawong kalí.”

⁵ Ugaling ay pursigido nak gadór sinrâ. Silíng ninrâ, “Dahil sa ida pagpanudlò sa bug-ós nak Hudeya ay ida ingsusogsog kag mga tawo nak magpanggulò. Gingtuna-an nidá kináng ida gingbubuhat rutó sa Galileya ag hasta sa lugár nak kalí.”

^j22:65 o “Sanhedrin.”

^k23:1 o “Sanhedrin.”

Gingpa-atubang si Hesús kang Herodes nak Prinsipe it Probinsya it Galileya

⁶ Pagkarungóg rilí ni Gobernador Pilato, nagpangutana sidá kung si Hesús ay taga Galileya. ⁷ Ag pagkasador nidá nak si Hesús ay halín sa nasasakupan it Prinsipe nak si Herodes, ingparaya nidá si Hesús kang Herodes nak pareho nidá ay asa Herusalém ra tong oras nak kató.

⁸ Pagkakità ni Herodes kang Hesús, abáng kamu-ót nidá, dahil abáng rugayéy nidáng inghahanrom nak makità Sidá. Dahil rugayéy nidáng narurungan kag tungór kang Hesús, ag nag-a-asa ra sidáng makakità it pilang milagro nak Ida abuhaton. ⁹ Ngani, rugay nidá nak pinaka-pangutana si Hesús, ugaling ay wayáng gadór Nidá sidá gisusabta. ¹⁰ Rahagtó ra kag mga Punong Parì ag mga Manunudlò it Kasugu-án it Diós¹ nak nagpapaka-akusár nak gadór sa Idá. ¹¹ Ingminos Sidá ag ingsuliga ni Herodes ag it ida mga sundalo. Ag gingsoksokán ninrá si Hesús it marilág nak kapa ag pinabalik sa Gobernador Pilato. ¹² Ngasing, si Herodes ag si Pilato nak dati ay magkahangit ay nagíng mag-amigo tunà it kag adlaw nak kató mismo.

Ginghusgarán si Hesús it Gobernador Pilato it Kamatayon

(Mateo 27:15-26 Markos 15:6-15 Juán 18:39-19:16)

¹³ Ngasing, gingpatawag ni Gobernador Pilato kag mga Punong Parì, kag mga Punò it banwa ag kag mga tawo. ¹⁴ Ag nagsilíng sidá sa inrá, “Ingrayá ninró sa akò kalíng tawo bilang usáng manugpatirayá it gulò sa banwa, pero matapos nakò sidáng imbistigarón sa inro atubangan, wayâ nakò nakità nak sidá ay nakasalâ sa paghimò it inro mga ing-a-akusár sa idá. ¹⁵ Imáw ra si Herodes, kadâ ngani ingpabalik ray nidá sa akò kalíng si Hesús. Wayâ sidá’t nabuhat nak ikakaparusa sa idá it kamatayon. ¹⁶ Ngani, akò yang sidá ipalatigò bag-ó buhi-an.” ¹⁷ [Ngasing, bawat Pista it Pagkaluwás sa Ehipto, kag Gobernador ay obligadong papili-on kag mga lahi it Hudyo it usáng priso nak gusto ninráng paliwason halín sa prisuhan.]

¹⁸ Pero tanán sinrá ay nag-inukáw, “Matyá kag tawong kinâ ag paliwason para sa amò si Barabas!”— ¹⁹ Kalíng si Barabas ay napriso dahil sidá kag nagpanguyò it usáng paglaban sa gobyerno it Roma

¹23:10 o “Eskriba” nak halín sa bisayang Inglis nak “Scribe.”

nak ida ingtuna-an sa Herusalém, ag imáw ra sa pagpangmatáy it tawo.

²⁰ Nagbisaya liwát si Pilato sa mga tawo rutó dahil kag gusto nidá nak buhi-an ay si Hesús. ²¹ Pero nagpaka-inukáw ray kag mga tawo, “Lansangán sidá sa krus! Lansangán sidá sa krus!”

²² Sa pangtatlóng beses, nagsilíng si Pilato sa inrá, “Asi, ni-o kag ida nahimong maya-in? Wayâ akó't nakitáng kasal-anan nidá nak ikakaparusa sa idá it kamatayon. Ipalatigó yangéy nakò sidá bag-ó buhi-an.”

²³ Pero nagpakamatugás lalo sinrá sa pag-ukáw nak dapat Sidáng ilansang sa krus. Ag kadâ, nasunór kag inra ing-inukáw. ²⁴ Ngani, kag ingta-óng husgár ni Pilato ay katóng inra inghahagar. ²⁵ Ida gingpaliwás katóng tawo nak napriso dahil sa paglaban sa gobyerno ag sa pagpangmatáy it tawo, nak imáw kag inra inghagar nak buhi-an, ag si Hesús ay ida ingpabad-an sa inra kagustuhan.

Ginglansang si Hesús sa Krus sa Liwas it Syudad

(Mateo 27:32-44 Markos 15:21-32 Juán 19:17-27)

²⁶ It katóng ray-onéy ninrá si Hesús papagto sa liwás it syudád kung ri-ín ninrá Sidá naparusahi, nasapóy ninrá kag usáng kayake nak pabisóng. Kag ngayan it kalí ay si Simón nak taga Cirene. Gingpigong anay kalí it mga sundalo bag-ó ingbutáng sa ida abagá kag krus para kang Hesús ag ingpapas-an habang sidáy nagsusunór kang Hesús.

²⁷ Ag karuramong mga tawo kag nagsinunor kang Hesús. Ka-ibahan rilí kag mga kabading nagtitinibaw ag nagpipinanambitan dahil sa Idá. ²⁸ Ngasing, ingsa-ulí sinrá ni Hesús ag ingsilíng, “Mga kakabaden-an nak taga Herusalém, ayâ ninró Akó gitibawi. Kag tibawi ay kag intro sarili ag kag intro mga anák. ²⁹ Dahil muyati yang ninró, ma-abót kag mga adlaw nak masilíng kag mga tawo nak:

‘Ma-ado pa kag mga ba-óg,
ag kag mga wayâ gipapanganák,
ag kag mga kabading wayáng gadór nasus-i!’

³⁰ “Sa panahón nak kató, masiniling kag mga tawo sa mga baguntor it,

‘Rat-ugí yangéy kamí,’
ag sa mga bubaguntor it,
‘Tabuni yangéy kamí.’

³¹ “Kung akó pa ngani ay gingpasugtan it Diós nak kalí ay matabô sa Akò, ni-o arâ kag matatabô sa inrong mga lahi it Hudyo? Dahil kung kag buhi pang kahoy ay ma-u-ubós it sunog, lalo pa kag minatayéy.”^m

³² Inggwá ra sinrá it ingrayáng ruhá pa nak mga kriminál, agór matyón nak karungan ni Hesús. ³³ Pag-abót ninrá sa lugár nak ingtatawag nak Bungô, inglansang ninrá rutó sa krus si Hesús ag imáw ra katóng ruháng kriminál. Kag krus it usá ay asa tu-o ni Hesús, ag kag krus it usá ay asa walá. ³⁴ Nagsilíng si Hesús, “Tay, patawara sinrá, dahil wayâ ninrá na-a-ayamí kag inra ingbubuhat.”

Ag ingpartida ninrá kag ida mga soksok, parayan sa pagbunot-bunotan.

³⁵ Kag mga tawo rutó ay nagtitininrog ag nagmumuyat yang, pero kag mga Punò it mga lahi it Hudyo ay naglilibák sa idá sa pagsilíng, “Ingbuligan nidá kag ibáng tawo. Ngasing pabuligi sa idá kag ida sarili kung talagáng sidá kag Kristo halín sa Diós, sidá nak ida Pinili!”

³⁶ Ingpanilukuhan ra Sidá it mga sundalo sa pagta-ó sa Ida it ma-aslóm nak ayak nak pay sukà. ³⁷ Kag inra silíng, “Kung ikáw kag Harì it mga lahi it Hudyo, luwasá kag imo sarili!”

³⁸ Ag sa ibabaw it Ida krus ay inggwá it nakasuyat:

“KALÍ KAG HARÌ IT MGA HUDYO.”

³⁹ Ing-insulto ra Sidá it usá sa ruháng kriminál nak nalansang rutó sa pagsilíng, “Bukó'y ikáw katóng Kristo? Luwasá kag imo sarili, patí kamí!”

⁴⁰ Pero ingsawáy sidá it katóng usá pa, “Wayâ bagá ikáw nahahadlok sa Diós ay ikáw ra ay nahusgaráng mamamatáy? ⁴¹ Tamà yang sa atò nak kitá'y parusahán it tuyár kalí dahil sa atò buhat, pero kalíng tawo ay wayá't nahumáng salâ.”

⁴² Ag nagsilíng pa sidá, “Hesús, romromá akó pag Ikáw ay rahagtóy sa Imo inghari-án.”

⁴³ Nagsabát si Hesús, “Matu-or, ingsisilíng Nakò sa imó, ngasingéy inunót ka Nakò sa Kahimaya-an.”

^m23:31 Sa bisayang Griyego kalí ay, “Kung ahimu-on ninrá kalí sa yab-as nak kahoy, ni-o arâ kag matatabô sa uga?” Ingpatuyár ninrá kag yab-as o buhi nak kahoy sa tawo nak nagsusunór sa kabubut-on it Diós, ag kag uga o minatáy nak kahoy sa tawo nak makasal-anan ag wayá't pagtu-o sa Diós.

Kag Kamatayon ni Hesús

(Mateo 27:45-56 Markos 15:33-41 Juán 19:28-30)

⁴⁴ It kag mga alas doséy it adlaw, nagruyóm kag bug-ós nak lugár hanggáng alas tres it hapon. ⁴⁵ Tong mga oras nak kató wayâ gihadag kag adlaw, ag kag kurtina sa sagradong lugár it Templo ay nagisi sa tungâ tunà sa ibabaw hanggáng sa ubós. ⁴⁶ Sumunór ay umukáw it makusog si Hesús, “Tay, sa Imo mga damót Akò ingtutugyan kag Akò ispíritu!” Pagkasilíng Nidá it kalí, nabugtu-án Sidá it ginhawa.

⁴⁷ Ngasing, pagkakità it Kapitán it mga sundalong nagbabantay rutó sa natabô, ida ingdayaw kag Diós ag nagsilíng, “Talagáng wayá't kasal-anan kag tawo nak kalí!”

⁴⁸ Ag kag karuramong mga tawo ray ra nak nagtipon rutó agór magmuyat sa paglansang kang Hesús sa krus, pagkakità ninrá riling natabô ay nagpina-ulí nak ingsusuntok kag inra mga rughán sa rakóng pagsuli-sulí. ⁴⁹ Kag tanáng natabô ay nakità ra it mga nagtitinrog sa mayado-yadô nak mga nakakakilaya sa Ida ag it mga kakabaden-ang nagsinunor sa Ida halín pa sa Galileya.

Kag Pagyubóng kang Hesús

(Mateo 27:57-61 Markos 15:42-47 Juán 19:38-42)

⁵⁰ Ngasing, inggwá't usáng kayake nak taga Arimateya— usáng banwa sa Hudeya— nak kag ngayan ay José. Sidá ay usá sa mga myembro it Konseho, ag sidá ay usáng ma-ado ag matarong nak tawo. ⁵¹ Abér sidá ay myembro it Konseho, wayâ sidá gikumporme sa inra plano ag sa inra inghimò kang Hesús dahil sidá ay naghuhuyat sa pagharì it Diós. ⁵² Nagpagto si José kang Pilato ag inghagar sa idá kag yawas ni Hesús. ⁵³ Pagkatapos ida kalí bina-óy sa krus ag ingpuros it lino nak imáw kag yamít nak pangborbor sa minatáy. Ag bag-ó ingbutáng kalí sa yuyubngan nak asa pay kuyba nak ingtiltil sa habig it pay padér nak bató. Wayâ pang gadór rilí it na-iyuyubóng. ⁵⁴ Byernes it hapon kató, nak imáw kag Adlaw it Paghanrà dahil matuna-éy kag Adlaw it Inugpahuway.ⁿ

⁵⁵ Katóng mga kabade nak nagnunót kang Hesús halín sa Galileya ay nagsunór kang José, ag nakità ninrá kag pagbutáng sa yuyubngan it yawas ni Hesús. ⁵⁶ Pagkatapos, nagpina-ulí sinrá ag naghanrà it mga buyóng ag mga pabangyo para gamiton ninrá sa pagbalsamo.

ⁿ23:54 Kalí sa Hebrohanon ay “Syabát.” Kalíng adlaw ay magtunà sa pagsugbo it adlaw sa Biyernes hanggáng sa pagsugbo it adlaw sa Sabado.

Pag-tunà it Adlaw it Inugpahuway, nagpahuway sinrá sa pagsunór sa Kasugu-án.

Kag Pagkabanhaw ni Hesús

(Mateo 28:1-10 Markos 16:1-8 Juán 20:1-10)

24¹ Pagka-unang adlaw it dominggo^o nagpapanghudag-hudag pa yang ay nagpagtóy katóng mga kabade sa yuyubngan rayá kag mga buyong ag mga pabangyo nak inra inghanrà. ² Pag-abót ninrá rutó, nakità ninrá nak kag rakóng bató nak pangsirà sa yuyubngan ay napaligiréy. ³ Ag pagsuyór ninrá, nakità ninrá nak waya-éy rutó kag yawas ni Hesús. ⁴ Kadâ habang ingkakatingayahan pa ninrá kalí it isip, it yang yu-áw kag ruháng kayake nak nakatinrog sa inra tupár. ⁵ Dahil sa rakóng kahadlok, pinangsob sob ninrá kag inra mga uda sa ragâ. Ing pangutana sinrá it kalíng mga kayake, “Asing inro inghahanap kag buhí sa lugár it mga minatáy? [Wayâ Sidá rilí, nabanhawéy Sidá.] ⁶ Romromá ninró kag Ida ingsilíng sa inró tong asa Galileya pa Sidá, ⁷ nak kag Anák it Tawo^p ay kinahangyán nak tra-idurón ag ibutáng sa damót it mga makasal-anang tawo ag ma-ilansang sa krus, bag-ó sa pangtatlong adlaw Sidá ay mababanhaw.” ⁸ Ag naromromán matu-or ninrá kag Ida mga bisaya.

⁹ Pagbalik ninrá halín sa yuyubngan, ing-umà ninrá kalí tanán sa onseng apóstoles ag sa ibá pa ninráng ka-ibahan. ¹⁰ Kalíng mga kabade nak nag-umà sa mga apóstoles ay si Maria Magdalena, si Ju-ana, si Mariang nanay ni Santiago, ag ibá pang mga kabade nak ka-ibahan ninrá. ¹¹ Pero kabi it mga apóstoles, kalíng inra ging-umà ay inra-inra yang dahil bukò kapapatí, kadâ wayâ sinrá gipati sa inra ingsilíng. ¹² [Sa yudô it kató, si Pedro ay nagrayagan papagto sa yuyubngan. Ag pag-abót nidá rutó, nagsil-ip sidá ag kag ida yangéy nakità ay kag ingpuros nak yamít sa minatáy, nak hinâ pa sa dating ingbutangán it yawas ni Hesús. Kadâ nagpa-ulì sidá nak nagpapaka-isip kung ni-o kag natabô.]

Kag Pagpakità ni Hesús sa Ruháng Disipulos sa Rayan Pa-Emaus

(Markos 16:12-13)

¹³ Katóng adlaw nak kató, inggwá't ruhá sa Ida mga disípulos nak nagbabaktas papa-ulì sa usáng baryo nak kag tawag ay Emaus, nak kag yadô halín sa Herusalém ay mga onseng kilometro. ¹⁴ Sa rayan

^o24:1 Kalí kag adlaw it Dominggo.

^p24:7 Kalíng tawag ay naba-óy sa Daniél 7:13-14.

ay nag-i-istoryahan kaling ruhá tungór sa tanáng natabô. ¹⁵ Habang sinrá ay nag-i-istoryahan, ingyamparán sinrá ni Hesús ag nagrungan sa inra it panaw. ¹⁶ Nakità ninrá Sidá, ugaling wayâ gituguti it Diós nak makilayang ra-an ninrá Sidá.

¹⁷ Nagpangutana si Hesús sa inrá, “Ni-o katóng inro ingpapag-istoryahan habang nagbabaktas kamó?”

Ag napapundo sinrá nak masubó kag hitsura. ¹⁸ Bag-ó nagsabát kag usá sa inrá, nak kag ngayan ay Cleopas, “Ikáw yangéy arâ kag a-usáng dayo sa Herusalém nak wayâ nakaka-ayám sa mga natabô rutó sa kaling mga nakalipas nak mga adlaw.”

¹⁹ Nagpangutana ray si Hesús sa inrá, “Ni-ong mga natabô?”

Ag nagsabát sinrá, “Tong natabô bagá kang Hesús nak taga Nazarét, nak usáng gamhanang propeta sa bisaya ag sa buhat, sa atubangan it Diós ag it tanáng mga tawo.

²⁰ Sidá ay ingpahusgarán it kamatayon it amò mga Punong Parì ag mga Punò, ag ingpalansang sa krus. ²¹ Pero kamí ay nag-asa nak Sidá kag matubós sa amò banwang Israél. Ag talagáng nagtu-o kamí. Ag bukò yang kinâ, ngasing ay pangtatlong adlawéy it Ida pagkamatáy, ²² pero ing-uma-an pa kamí it pilang kabade nak ka-ibahan namò it usáng bukò kapapatíng istorya. It kumán, abáng aga pa kunó sinráng nagpagto sa yuyubngan, ²³ pero waya-éy ninrá nakità rutó kag Ida yawas. Nagbalik sinrá ag kag silíng ay nakakità kunó sinrá it mga anghél nak nag-umà sa inrá nak buhî si Hesús. ²⁴ Kag ibá sa amò ay nagpagto ra sa yuyubngan ag kag na-abutan nganì ninrá rutó ay kumporme sa gingsilíng it katóng mga kabade. Ag si Hesús ay wayâ ra ninrá nakità.”

²⁵ Ag nagsilíng sa inrá si Hesús, “Kamóng mga tulaló nak mga tawo, nak inggwá't mga tagipusu-on bukò mapatihon sa tanáng ingsilíng it mga propeta! ²⁶ Bukò bagá kinahangyán nak kag Kristo'y dapat yang nak mag-agwanta it maramong hirap bag-ó mapasa-Ida kag tanáng kahimaya-an?” ²⁷ Ag ingpahadag sa inrá ni Hesús kag tanáng bagay tungór sa idá nak nasuyat sa Sagradong Kasuyatan tunà sa Kasugu-án ni Móises, hanggáng sa mga suyat it tanáng mga propeta.

²⁸ Ngasing ay mayungotéy sinrá sa baryo nak inra apagtu-án, ag si Hesús ay pay mapadayon pa gihapon sa pagbaktas. ²⁹ Ugaling ay ingpakahawiran ninrá Sidá sa pagsilíng, “Rili yangéy sa amò dayon dahil haponéy ag magab-éy.” Nganì, nagdayon Sidá sa inra bayáy.

³⁰ Ag katóng Sidá ay ka-atubangéy ninrá sa lamesa, ingba-óy Nidá kag usáng tinapay ag pagkapasalamat sa Diós, ingbika-biká Nidá

kalí ag ingta-ó sa inrá. ³¹ Ag pay pagkamarasmas pa nak imáw pa yang ninrá it pagkakilaya kang Hesús. Ag Sidá ay gulping nawagit sa inra atubangan. ³² Ag nasilíng ninrá sa usa'g-usá, “Kadâ yakí tuyár yangéy kag pamatyag it atò tagipusu-on tong ida ingpapahadag sa atò kag Sagradong Kasuyatan sa rayan.”

³³ Ag tong oras nak ra-an nak kató guminan sinrá pabalik sa Herusalém. Pag-abót rutó, na-abutan ninrá kag onsenng apóstoles nak tipon, ka-ibahan kag ibá pang mga disípulos. ³⁴ Nagsiniling sinrá, “Nabanhaw matu-or kag Gino-o ag nagpakità Sidá kang Simón!”

³⁵ Ag nag-umà ra kalíng ruhá it natabô sa inrá sa rayan papa-ulí sa Emaus ag kung pa-unóng inra nakilaya si Hesús tong ingbika-biká Nidá kag tinapay.

Kag Pagpakità ni Hesús sa Ida mga Disipulos

(Mateo 28:16-20 Markos 16:14-18 Juán 20:19-23 Binuhatan 1:6-8)

³⁶ Habang nagbibisaya pa ngani sinrá, si Hesús mismo ay yumu-áw nak nakatinrog sa inra tungâ. [ag nagsilíng Sidá sa inrá, “Kabáy nak mapasa-inró kag katimunungan!”]

³⁷ Pero abáng kakibót ag abáng kahadlok ninrá dahil kabi ninrá ay murto kag inra nakità. ³⁸ Kadâ nagsilíng si Hesús sa inrá, “Asing kamó ay nagkakahadlok ag asing sa inro tagipusu-on ay inggwá't pagpangruha-ruha? ³⁹ Muiyati ninró kag Akó mga damót ag mga sikí, agór inro ma-a-ayamán nak Akó talagá kalí. Huyti Akó ninró agór kamó'y makasiguro. Kag murto ugaling ay wayá't suká ag unór pero Akó ay inggwá.”

⁴⁰ [Pagkabisaya Nidá it kalí, ingpakità Nidá sa inrá kag Ida mga damót ag mga sikí.] ⁴¹ Ag habang indî pa gihapon sinrá makapati dahil sa inra kasadya, ag habang natitingaya pa ra sinrá, nagpangutana si Hesús sa inrá, “Inggwá bagá kamó rilí it makaka-on?” ⁴² Kadâ nagba-óy sinrá it ka-utoy nak sinugba nak isrá ag ingrawat sa Idá. ⁴³ Ingbaton Nidá kalí ag ingka-on sa inra atubangan.

⁴⁴ Pagkatapos, nagsilíng sidá sa inrá, “Nagsilíng Akó sa inró tong ka-ibahan pa Akó ninró rilí nak tanáng nakasuyat tungór sa akò sa Kasugu-án ni Móises, sa mga suyat it mga propeta ag sa mga salmo ay kinahangyán nak matupár.”

⁴⁵ Ag ingbuksan nidá kag inra mga isip agór inra ma-intyendihán kag Sagradong Kasuyatan. ⁴⁶ Ag nagsilíng Sidá sa inrá, “Tuyár kalí kag nakasuyat sa Sagradong Kasuyatan: kinahangyán nak kag Kristo

ay magti-ís it maramong hirap ag mamatáy, bag-ó sa pangtatlóng adlaw ay mababanhaw. ⁴⁷ Sa Ida pangayan, dapat nak ibantalà sa tanáng nasyón, magtunà sa Herusalém, nak kag mga tawo ay dapat maghinuysoy ag makabaton it kapatawarán. ⁴⁸ Kamó kag makakapamatu-or sa mga bagay nak kalí. ⁴⁹ Ag tanra-í ninró kalí, iparaya Nakò kag ingpromisa it Akò Tatay sa inró, kadâ huyat anay kamó rilí sa syudád hanggáng wayâ pa napapasa-inro kag gahóm nak halín sa ibabaw.”

Kag Pagkayab ni Hesús sa Langit

(Markos 16:19-20 Binuhatan 1:9-11)

⁵⁰ Ag ingnunót sinrá ni Hesús sa liwás it syudád hanggáng sa baryo it Betanya kung hari-ín ingta-ás Nidá kag ida mga damót ag ingbendisyunán sinrá. ⁵¹ Habang ingbibendisyunán Nidá sinrá, ingbada-an Nidá sinrá ag inot-inot nak nagkayab pa-langit. ⁵² Ag ingdayaw ninrá Sidá, ag pagkatapos, nagbalik sinrá pa Herusalém nak puno't kasadya. ⁵³ Ag rutó, permi sinráng nagpipinagto sa Templo sa pagdayaw sa Diós.